

Commissie voor het Bank- en Financiewezen

Jaarverslag 2000/2001

*Dit is het vijftenzestigste
verslag sinds de oprichting
van de Commissie voor
het Bank- en Financiewezen.
Tenzij anders vermeld,
bestrijkt dit verslag de periode
van 1 juli 2000 tot 30 juni 2001.*

Inhoudsopgave

Erevoorzitters en ereleden	9
Directie en diensten	11
Woord vooraf	17

WETTELIJK STATUUT EN TOEZICHT

HOOFDSTUK 1

TOEZICHT OP DE KREDIETINSTELLINGEN, DE BELEGGINGSONDERNEMINGEN, DE VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES EN DE WISSELKANTOREN

1.1. Activiteitsverslag

1.1.1. Kredietinstellingen	23
1.1.2. Beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies	28
1.1.3. Wisselkantoren	34
1.1.4. Perimetercontrole	35

1.2. Reglementering en circulaires

1.2.1. Gemeenschappelijke aspecten	38
1.2.1.1. Hervorming van de erkenningsprocedure voor revisoren en opvolging van hun medewerking aan het toezicht	38
1.2.1.2. Uitoefening van een bestuursmandaat door een rechtspersoon die zich laat vertegenwoordigen door meerdere natuurlijke personen	39
1.2.1.3. Weging van onbenutte kredietlijnen	39

1.3. Toezicht in de praktijk

1.3.1. Gemeenschappelijke aspecten	41
1.3.1.1. Periodieke rapportering – Kader voor het opleggen van een administratieve boete	41
1.3.1.2. Gevolmachtigde agenten	42
1.3.2. Sectorale aspecten	44
1.3.2.1. Kredietinstellingen	44
1.3.2.1.1. Beheersstructuur van de Fortis Bank	44
1.3.2.1.2. Toenadering tussen Dexia en Artesia	45
1.3.2.1.3. Protocol over de prudentiële omkadering van de Dexia Groep	45
1.3.2.1.4. Gespecialiseerde dochteronderneming van een kredietinstelling	46
1.3.2.2. Beleggingsondernemingen	46
1.3.2.2.1. Financiële planning en de regelgeving inzake beleggingsadvies - cumulatie met andere activiteiten	46
1.3.2.2.2. Dienstverrichtingen in België van beleggingsondernemingen uit derde landen	48
1.3.2.2.3. Vermogensbeheer via belegging in instellingen voor collectieve belegging (ICB's)	51
1.3.2.2.4. Herstelmaatregelen	52
1.3.2.3. Wisselkantoren	55
1.3.2.3.1. Weigering tot registratie van wisselkantoren die zich wensen te specialiseren in geldoverdrachten	55

HOOFDSTUK 2

TOEZICHT OP DE FINANCIËLE INFORMATIE

2.1. Activiteitsverslag	57
2.2. Reglementering en circulaires	
2.2.1. <i>Openbare overnameaanbiedingen, koershandhavingen en wijzigingen in de controle over vennootschappen</i>	60
2.2.1.1. Begrip «onafhankelijk expert» in het kader van een uitkoopbod	60
2.2.2. <i>Portefeuillemaatschappijen</i>	61
2.2.2.1. Boekhoudkundige verwerking van positieve consolidatieverschillen in de geconsolideerde jaarrekening	61
2.3. Toezicht in de praktijk	
2.3.1. <i>Openbare aanbiedingen van financiële instrumenten</i>	63
2.3.1.1. Huidige begrenzings van de wederzijdse erkenning	63
2.3.1.2. Aanbod van financiële producten, waaronder indekkingsverrichtingen, aan personeelsleden van ondernemingen in het kader van aandelenoptieplannen overeenkomstig de wet van 26 maart 1999	66
2.3.2. <i>Openbare overnameaanbiedingen, koershandhavingen en wijzigingen in de controle over vennootschappen</i>	67
2.3.2.1. Tractebel: Arrest van het Hof van Beroep	67
2.3.3. <i>Genoteerde vennootschappen</i>	70
2.3.3.1. Tractebel: Publicatie van een kennisgeving van de Commissie over de boekhoudkundige verwerking van de inbreng van de vennootschap Elyo	70
2.3.4. <i>Portefeuillemaatschappijen</i>	72
2.3.4.1. Derogaties voor het gebruik van IAS-normen of van US GAAP	72

HOOFDSTUK 3

TOEZICHT OP DE INSTELLINGEN VOOR COLLECTIEVE BELEGGING

3.1. Activiteitsverslag	75
3.2. Reglementering en circulaires	
3.2.1. <i>Beheersautonomie en voorkoming van belangenconflicten</i>	78
3.2.2. <i>Uitleningen van effecten door instellingen voor collectieve belegging</i>	79
3.2.3. <i>Erkenning van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten van een clearings- en vereffeningsregeling</i>	84
3.3. Toezicht in de praktijk	
3.3.1. <i>ICB's met meervoudige compartimenten – Praktische toepassing van voorafgaande inschrijvingsplicht</i>	86
3.3.2. <i>Weigering om een openbare vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS) als financieringsvehikel te gebruiken voor de inzameling van financiële middelen die met het eigen vermogen van een kredietinstelling kunnen worden gelijkgesteld</i>	87

HOOFDSTUK 4

TOEZICHT OP DE SECUNDAIRE MARKTEN

4.1. Activiteitsverslag	89
4.2. Reglementering en circulaires	
4.2.1. <i>Wijzigingen in de regelgeving inzake Euronext Brussels</i>	93
4.2.2. <i>Invoering van de Trading Facility bij Euronext Brussels</i>	97
4.2.3. <i>Wijzigingen in de Nasdaq Europe-regelgeving</i>	98

HOOFDSTUK 5

NATIONALE CONTEXT EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

5.1. Nationale context	
5.1.1. <i>De Controledienst voor de Verzekeringen</i>	99
5.1.1.1. Samenwerking met de Controledienst voor de Verzekeringen	99
5.1.1.2. Gebruik van de term «bankverzekeren» door een verzekeringsonderneming	101
5.2. Internationale samenwerking	
5.2.1. <i>Multilaterale fora</i>	103
5.2.1.1. De Europese Unie	103
5.2.1.1.1. Oprichting van twee Comités inzake effecten door de Europese Commissie	103
5.2.1.1.2. Voorstellen van richtlijn over instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's)	105
5.2.1.1.3. Ontwerprichtlijn betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik)	105
5.2.1.1.4. Voorstel van richtlijn van de Europese Commissie betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten	106
5.2.1.1.5. Voorstel voor een Europese verordening over het gebruik van de IAS-normen door de genoteerde vennootschappen	108
5.2.1.1.6. Voorstel van richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten	109
5.2.1.1.7. Consultatiedocument over de onafhankelijkheid van de externe auditor in de Europese Unie	111
5.2.1.1.8. Raadgevend Comité voor het Bankwezen - Herziening van de Europese solvabiliteitsreglementering	112
5.2.1.1.9. Comité voor Banktoezicht van de Europese Centrale Bank	114
5.2.1.1.10. Werkzaamheden van de Europese Contactgroep van Banktoezichthouders	115
5.2.1.2. Het Baselcomité	116
5.2.1.2.1. Herziening van het kapitaalakkoord	116
5.2.1.2.2. Publicatie van diverse Baseldocumenten	120
5.2.1.3. Het Forum of European Securities Commissions	125
5.2.1.4. De internationale organisatie van effectentoezichthouders (IOSCO)	128
5.2.1.5. Het Joint Forum	129
5.2.1.6. De Groupe d'action financière	130

5.2.2.	<i>Samenwerkingsovereenkomsten tussen toezichthouders</i>	131
5.2.2.1.	Driepartijenconvenant over de samenwerking op het vlak van het geconsolideerd toezicht op de bankactiviteiten van de Fortis Groep	131
5.2.2.2.	<i>Memorandum of Understanding</i> over het gecoördineerde toezicht op de Euronext Groep	132
5.2.2.3.	<i>Memorandum of Understanding</i> tussen de Commissie en de Amerikaanse <i>Securities and Exchange Commission</i>	136
5.2.2.4.	<i>Memorandum of Understanding</i> over de samenwerking tussen de autoriteiten die zijn belast met <i>oversight</i> op betaalsystemen en de banktoezichthouders	137

HOOFDSTUK 6

BELEID MENSELIJK POTENTIEEL, PERSONEEL EN ADMINISTRATIE, INFORMATICA, WERKINGSKOSTEN

6.1.	Activiteitsverslag	139
6.2.	Reglementering en circulaire	
6.2.1.	<i>Wijzigingen van het koninklijk besluit werkingskosten</i>	143
6.2.2.	<i>Wijziging in het inrichtingsreglement van de Commissie - Bevoegdheidsverlening</i>	143
6.3.	Rekeningen van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen	144

Het economisch verslag wordt vanaf dit jaar apart gepubliceerd en staat op de website van de CBF:

www.cbf.be

NOMENCLATUUR

Voor de leesbaarheid gebruikt het verslag vereenvoudigde verwijzingen, waarvan de volledige officiële benaming hieronder wordt weergegeven.

Commissie	Commissie voor het Bank- en Financiewezen
Bankwet	Wet van 23 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen
Wet van 6 april 1995	Wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs
Overnamewet	Wet van 2 maart 1989 (Hoofdstuk II) op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen
Overnamebesluit	Koninklijk besluit van 8 november 1989 op de openbare overnameaanbiedingen en de wijzigingen in de controle op vennootschappen
Beleggingsdienstenrichtlijn	Richtlijn 93/22/EEG van de Raad van 10 mei 1993 betreffende het verrichten van diensten op het gebied van beleggingen in effecten
Wetsontwerp corporate governance	Wetsontwerp houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen alsook van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen
Witwaswet	Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld
ICBE richtlijn	Richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's)
Gecoördineerde bankrichtlijn	Richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEEZEN (1)

SAMENSTELLING

Eddy Wymeersch	<i>Voorzitter</i>
Ludo Bammens Xavier Dieux Dirk Heremans Françoise Masai François T'Kint N.	<i>Leden</i>

EREVOORZITTERS EN ERELEDEN

Jean-Louis Duplat Baron Jean Godeaux Baron Walter Van Gerven	<i>Erevoorzitters</i>
Oswald Adriaensen Bavo Cool Léon Dabin Baron Cecil de Strijcker William Fraeys Alexis Janssens Jan Meyers Marcel Van Audenhove Jozef Van Goethem Bernard Van Ommeslaghe	<i>Ereleden</i>

DIRECTIECOMITE

Eddy Wymeersch	<i>Voorzitter</i>
Michel Cardon de Lichtbuer Rudi Bonte Albert Niesten Georges Carton de Tournai	<i>Directeuren</i>

Bij koninklijk besluit van 20 maart 2001 werd de heer Eddy Wymeersch benoemd tot Voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen met ingang van 1 april 2001. Hij volgt de heer Jean-Louis Duplat op, wiens mandaat afliep op 17 januari 2001.

De heer J.-L. Duplat heeft twee opeenvolgende mandaten als Voorzitter van de Commissie volbracht.

In die 12 jaar heeft hij op de Bankcommissie, inmiddels omgedoopt tot Commissie voor het Bank- en Financiewezen, een onuitwisbare stempel gedrukt door zijn onvermoeibaar dynamisme, zijn werkkraft en uitgesproken persoonlijkheid. Hij heeft de instelling geleid met sterk plichtsbef, zorg om het algemeen belang en een grote zelfstandigheid in zijn oordeelsvorming. Hij had niet alleen oog voor de juridisch-technische aspecten van dossiers, die hij met verbazend gemak verwerkte, maar ook voor hun menselijke dimensie en stond als geen ander ten dienste van zijn gesprekspartners. Voor hem was het ook van het allergrootste belang dat de Commissie actief deelnam aan de internationale werkzaamheden in haar bevoegdheidsfeer. Hij werd dan ook gewaardeerd als Voorzitter van het Europees Raadgevend Comité voor het bankwezen, van 1994 tot 1997.

(1) Toestand op 30 september 2001.

De Commissie heeft de heer J.-L. Duplat haar diepe erkentelijkheid betuigd. Bij koninklijk besluit van 15 maart 2001 werd hem de titel verleend van Erevoorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

Tussen 17 januari 2001 en 1 april 2001 nam de heer François T'Kint, als lid met de meeste anciënniteit, het Voorzitterschap waar.

Hij heeft die tijdelijke opdracht tactvol en met grote toewijding vervuld. De Commissie is hem hiervoor dankbaar.

Mevrouw Cathy Van Acker, die sinds 1 januari 1995 lid was van de Commissie, heeft eind maart 2001 haar ontslag aangeboden en heeft niet langer deelgenomen aan de werkzaamheden van de Commissie. Gedurende haar zesjarig mandaat heeft zij haar grondige kennis van het financiële recht, haar pertinente zienswijzen, haar trefzeker en steeds afgewogen inzicht, ten dienste gesteld van de Commissie. Zij wenst mevrouw Van Acker hiervoor haar erkentelijkheid en hoge achting te betuigen.

Zoals aangekondigd in het vorig jaarverslag is de heer Claude Lempereur, Directeur, op 1 januari 2001 vervroegd met pensioen gegaan. Hij is in 1971 zijn loopbaan bij de Commissie begonnen en op 11 februari 1992 werd hij benoemd tot directeur bij de Directie «Toezicht op de financiële informatie en de markten voor financiële instrumenten». Tussen 1998 en 2000 stond hij aan het hoofd van de Directie «Algemene en juridische studies». De Commissie heeft zijn grondige kennis van het recht gewaardeerd, zijn scherpe analyses en het vermogen om concrete oplossingen uit te werken voor ingewikkelde problemen. Geëcultiveerd en fijnzinnig als hij is, heeft de heer Lempereur zijn functie serieus, talentvol en efficiënt weten te vervullen.

De Commissie heeft hem haar erkentelijkheid betuigd en hem gemachtigd de eretitel van zijn ambt te voeren.

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie het verzoek ingewilligd van de heer Guido Vidts, Adjunct-Directeur, in dienst sinds 1 oktober 1970, om gebruik te maken van het recht om vervroegd met pensioen te gaan op 1 juli 2001. Tijdens zijn loopbaan bij de Commissie werd de heer Vidts algemeen erkend als deskundige in het operationeel toezicht op de kredietinstellingen. Hij heeft een onmiskenbare bijdrage geleverd tot de ontwikkeling van de theorie en de praktijk van het Belgische banktoezicht en heeft er steeds voor gezorgd om die kennis door te geven aan zijn collega's, via voorbeelden, vorming en begeleiding.

De Commissie heeft de heer Frans Beukelaers, Adviseur, benoemd tot Adjunct-Directeur bij de eerste directie met ingang van 1 juli 2001.

VOORZITTERSCHAP

Eddy Wymeersch

DIRECTIE

Michel Cardon de Lichtbuer
Rudi Bonte
Albert Niesten
Georges Carton de Tournai

Directeuren

Luc Roeges
Philippe de Mûelenaere
Jean-Pierre Maes
Christian Jacob
Françoise Herbay
Herman De Rijck
Philippe Lambrecht
Frans Beukelaers

Adjunct-Directeuren

DIENSTEN

DIRECTIE I: PRUDENTIEEL TOEZICHT OP DE KREDIETINSTELLINGEN

Rudi Bonte

Directeur

Toezihtsbeleid

Patrick Massin
Jozef Meuleman
André Moreau
Fernand Naert
Marc Pickeur
Jozef Swyngedouw
Luc Van Cauter (2)

Adviseurs

Ladislav Holvoet (3)
Gaëtan Doucet
Serge Rompteau

Attachés

Grote bankgroepen

Frans Beukelaers
Benoît Bienfait
Paul Callebaut
Filip Gijssels
David Guillaume
Thierry Thuysbaert
Marc Verleye

Adjunct-Directeur

Inge Van de Paer

Adjunct-Adviseur

Michel De Schuyter
Wouter Van den Kerkhove

Attachés

Peter Dhoedt
Pascal Goossens

Bestuurssecretarissen

(2) Gedetacheerd bij de Europese Commissie sinds 1 september 2000.

(3) Met loopbaanonderbreking.

Binnenlandse kredietinstellingen Wisselkantoren

Philippe de Mûelenaere	<i>Adjunct-Directeur</i>
Philippe de Barys	
Marc Denys	
Pierre Jurda	
Giles Motteu	
Joseph Pulinx	
Marc Van Caenegem	
Paul Van Damme	<i>Adviseurs</i>
Jean-Luc Hacha	
Marijke Rombaut (4)	<i>Adjunct-Adviseurs</i>
Marleen Gelders	
Els Lagrou	
Laurent Ohn	<i>Attachés</i>
Christel Spaepen	<i>Secrétaire d'administration</i>

Buitenlandse kredietinstellingen

Christian Jacob	<i>Adjunct-Directeur</i>
Alain Degroide	
Joseph De Jonghe	
Vincent Sapin	
Pierre Schmitz	
Géry Van Parys	<i>Adviseurs</i>
Peter Monderen	<i>Adjunct-Adviseur</i>
Isabelle De Grootte	
Jean-Luc Surquin	
Gino Thielemans	
Coleet Vynckier	
Valérie Woit	<i>Attachés</i>

DIRECTIE II: TOEZICHT OP DE FINANCIËLE INFORMATIE EN DE MARKTEN VOOR FINANCIËLE INSTRUMENTEN (5)

Michel **Cardon de Lichtbuer** *Directeur*

Toezicht op de financiële informatie

Philippe Lambrecht	<i>Adjunct-Directeur</i>
Bénédicte Clerckx	
Michel Colinet	
Sonja D'Hollander	
Johan Lembrecht	
Thierry Lhoest	
Roland Melotte	
Martine Nemry	
Didier Niclaes	<i>Adviseurs</i>

(4) Met loopbaanonderbreking.

(5) Uitgiften van effecten en waarden, openbare overnameaanbiedingen, verplichtingen van emittenten van genoteerde effecten inzake periodieke informatie, portefeuillemaatschappijen, openbaarmaking van belangrijke deelnemingen, instellingen voor collectieve belegging, tweede-lijnstoelzigt op de secundaire markten.

Valérie **Bosly**
Annick **Lambrighs**
Kris **Martens** *Attachés*

Stefaan **Robberechts** *Bestuurssecretaris*

Jean-Marc **Gollier** *Projectverantwoordelijke*

Toezicht op de instellingen voor collectieve belegging en tweede-lijnstoezicht

Jean-Pierre **Maes** (6) *Adjunct-Directeur*

Stéphane **De Maght**
Veerle **De Schryver**
Benoit **Loore** *Adviseurs*

Gaëtan **Laga**
Johan **Lammens**
Sabine **Philippart** *Attachés*

Nathalie **Flamen** *Bestuurssecretaris*

DIRECTIE III: ALGEMENE EN JURIDISCHE STUDIES, EXTERNE COMMUNICATIE, VERTALING EN DOCUMENTATIE

Georges **Carton de Tournai** *Directeur*

Luc **Roeges** *Adjunct-Directeur*

Algemene en juridische studies

Ann **Dirkx** (*)
Greet **T'Jonck**
Frank **Trimpeneers**
Antoine **Van Cauwenberge** (*)
Jean-Michel **Van Cotte**m (7) *Adviseurs*

Jean-Pierre **Deguée** *Adjunct-Adviseur*

Annemie **Rombouts** *Attaché*

Externe communicatie

Edward **Cloet** *Adviseur, Woordvoerder*

Documentatie en publicaties

Myriam **Penninckx** *Adviseur*

Vertaling

Jean-Pierre **Coeurnelle**
Françoise **Danthinne**

(6) Ook voorzitter van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen.

(*) Neemt de functie van woordvoerder waar bij langdurige afwezigheid van de heer E. Cloet.

(7) Gedetacheerd bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie sinds 19 juni 2001.

Jan **Leers**
Christine **Triest** *Adviseurs*
Massimo **Freschini** *Bestuurssecretaris*

**Wetenschappelijk secretariaat
van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (8)**

Luk **Behets**
Jean-Paul **Servais** (9) *Adviseurs*
Yvan **Stempniewsky** *Projectverantwoordelijke*

**DIRECTIE IV:
PRUDENTIEEL TOEZICHT OP DE BELEGGINGSONDERNEMINGEN,
PERIMETERCONTROLE, MENSELIJK POTENTIEEL, PERSONEEL,
ADMINISTRATIE EN INFORMATICA**

Albert **Niesten** *Directeur*

Beleggingsondernemingen en perimetercontrole

Françoise **Herbay** *Adjunct-Directeur*

Beleggingsondernemingen

Koen **Algoet**
Philippe **de Harlez de Deulin**
Dirk **De Moor**
Philippe **Dubois**
Hein **Lannoy**
Philippe **Leirens**
Willy **Sermon**
Nicolas **Staner** *Adviseurs*
Sylvie **Funcken**
Christine **Pécasse**
Marc **Van de Gucht** *Adjunct-Adviseurs*
Guillaume **Bérard**
Jacques **Bodard** *Attachés*
Yves **Billiet**
Isabelle **Gérard** *Bestuurssecretarissen*

(8) De Commissie voor het Bank- en Financiewezen is belast met het secretariaat van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen krachtens het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 tot oprichting van die Commissie.

(9) Gedetacheerd bij het Kabinet van de Minister van Financiën sinds 20 juli 1999.

Perimetercontrole

Philippe **Loison**
Catherine **Terrier**

Attachés

**Menselijk potentieel, Personeel,
Administratie en Informatica**

Herman **De Rijck**

Adjunct-Directeur

Menselijk potentieel

Marie-Josèphe **Léonard**

Adviseur

Personeel en Administratie

Egwin **Schoolmeesters**

Diensthooft

Preventie-adviseur

Yannick **Bauwens**

Bestuurssecretaris

Informatica

Hilde **Dierckx**
Véronique **Léonard**
Joseph **Van Cauwenbergh**
Johan **Vanhaverbeke**
Jan **Vyverman**

Adviseurs

Woord vooraf

***E**en woord vooraf biedt de mogelijkheid toelichting te geven bij enkele beleidspunten in verband met de toezichtpraktijk van de Commissie die tijdens het voorbije jaar publieke aandacht hebben gekregen.*

Als zelfstandige openbare instelling werd de Commissie door de wetgever belast met het toezicht op het bank- en het effectenwezen. Tussen beide opdrachten bestaan verschilpunten. Heeft het prudentiële toezicht, dat wordt uitgeoefend op de banken en de beleggingsondernemingen hoofdzakelijk tot doel het financiële evenwicht van deze ondernemingen te vrijwaren, zo steunt het toezicht op het effectenwezen in hoofdorde op de behoorlijke informatie van de beleggers, kopers of verkopers van financiële instrumenten. Dit toezicht heeft tot doel de beleggers in staat te stellen met kennis van zaken een beleggingsbeslissing te nemen en aldus zelf het financiële risico in te schatten.

Het is derhalve de taak van de toezichthouder de emittenten van financiële instrumenten ertoe te verplichten dat zij voldoende informatie ter beschikking stellen zodat de beleggers hun risico behoorlijk kunnen schatten. De toezichthouder kan hen evenwel niet beschermen tegen de risico's die uit hun beleggingen voortvloeien.

Het toezicht dat de Commissie uitoefent op de banken en beleggingsondernemingen onderzoekt in de diepte alle aspecten van hun organisatie, werking en structuur. Ook al is de laatste jaren het aantal ondernemingen afgenomen ten gevolge van overnames, opslorpingen of zelfs sluitingen, toch is de complexiteit van het bankbedrijf en, parallel hiermee, van het er op afgestemde toezicht aanzienlijk toegenomen. De grootste kredietinstellingen bieden, in het kader van uiteenlopende arrangementen, zowel bank, beleggings- als verzekeringsproducten aan. De verrichtingen en producten

die zij aanbieden hebben evenzeer aan complexiteit gewonnen, wat de inschatting van de prudentiële risico's aanzienlijk bemoeilijkt. De aanbieders bestaan dan ook in de regel uit multidisciplinaire conglomeraten, wat eigen toezichtsvragen in het leven roept.

Verschillende aandachtspunten in het bedrijfsmatige toezicht weerspiegelen deze tendensen.

De doeltreffendheid van het toezicht veronderstelt dat dit kan worden uitgeoefend op de gehele financiële dienstengroep, welke ook de activiteit is die hij uitoefent, en waar deze ook wordt bedreven. De Europese Unie overweegt terzake een richtlijn waarbij het toezicht op de financiële conglomeraten wordt geharmoniseerd.

De Commissie besteedt bijzondere aandacht aan de samenwerking met de toezichthouders uit deze onderscheiden gebieden. Binnenlands plegen de Controledienst voor de Verzekeringen en de Commissie geregeld overleg om hun onderscheiden toezichtvormen en - technieken aan elkaar te toetsen. Met buitenlandse toezichthouders worden afspraken gemaakt met het oog op een betere coördinatie van hun controleactiviteiten en de uitwisseling van gegevens en controleresultaten. In sommige gevallen waren hierbij de toezichthouders uit drie en - weldra zelfs vier - jurisdicties betrokken, actief in de drie voormelde sectoren.

Het ontstaan van een netwerk van prudentiële toezichthouders kan een belangrijke bijdrage leveren tot de groei van meer geïntegreerde vormen van toezicht in het toekomstige Europa.

Meer dan tien jaar na het uitvaardigen door het Baselcomité van het banktoezicht van de eerste wereldwijd toepasselijke eigen- vermogensvereisten is deze materie aan grondige herregulering toe. Het gaat hier om het centrale instrument van het prudentiële beleid, waarbij de aan toezicht onderworpen ondernemingen verplicht worden voldoende eigen middelen aan te houden in verhouding tot de risico's die zij op zich nemen. In het nieuwe bestel dienen de ondernemingen hun risico's in te schatten, aan de hand van meer verfijnde externe of bij voorkeur interne ratings en modellen, terwijl risicomatigende instrumenten (waaronder persoonlijke en zakelijke zekerheden en derivaten) en effectiseringstechnieken moeten toelaten het uiteindelijke risico te beperken of over te dragen. Voorheen niet expliciet gedekte risicofactoren, vooral inzake operationele risico's, vergen een afzonderlijke eigenvermogensbelasting. De effecten van deze nieuwe regulering zullen zich doorheen het gehele economische bestel laten gevoelen: de kredietinstellingen zullen worden aangemoedigd hun beslissingen scherper af te stemmen op de kwaliteit van hun tegenpartijen, en hun marges vast te stellen rekening houdend met de kwaliteit van hun kredietportefeuille.

De voorbereiding op de nieuwe reglementaire gedragsnormen vergt een aanzienlijke inspanning zowel van banken en beleggingondernemingen als van de Commissie. Tegelijkertijd dienen zij zich voor te bereiden op het invoeren van de International Accounting Standards (voortaan: International Financial Reporting Standards).

De medewerkers van de Commissie spelen in dit regulerende proces een meer-voudige rol. Zij zijn nauw betrokken bij de conceptie van het nieuwe prudentiële bestel, dat vooreerst in het Baselcomité wordt ontworpen om later in de Europese Unie te worden uitgevoerd. Zij kunnen hierbij hun theoretische kennis onderbouwen met de praktische ervaring die zij in het prudentieel toezicht hebben opgebouwd. Deze wisselwerking tussen theorie en praktijk is bijzonder verrijkend. Naar de eindbestemmingen toe bevorderen zij de kennisoverdracht met het oog op hun tijdige informatie, terwijl zij omgekeerd de zienswijze van de ondernemingen kunnen vertolken met het oog op een betere en meer aangepaste regulering.

*
**

Inzake het effectenwezen laat de Commissie zich hoofdzakelijk in met het toezicht op de financiële informatie en de normering van de gedragingen op de markt. Het is van wezenlijk belang dat het publiek in het algemeen en de beleggers in het bijzonder de strekking van dit informatietoezicht en de wijze waarop dit in België is georganiseerd op preciese wijze zouden kunnen situeren. Dit geldt des te meer wanneer ten gevolge van marktontwikkelingen, of van voorvallen bij individuele emittenten, de verwachtingen van de beleggers niet worden ingelost. De beleggers die financiële instrumenten op de markten kopen, of inschrijven op rechten van deelneming in ICB's dragen het risico van de koersevolutie van deze instrumenten. Dit risico kan vergaand zijn, zoals de recente ontwikkelingen in de financiële markten illustreren. Daarom dienen de beleggers zich vooraf vertrouwd te maken met de informatie die, door de vennootschap, en in de regel onder toezicht van de Commissie, ter beschikking wordt gesteld. Een vergelijkbare onderzoeksplicht weegt op de professionele, erkende bemiddelaars die ten behoeve van de beleggers handelen of hen adviseren.

Op de emittent weegt daarentegen de informatieplicht: deze werd in de Europese richtlijn die de inhoud van het uitgifteprospectus regelt, omschreven als de gegevens die «noodzakelijk zijn om de beleggers en hun beleggingsadviseurs in staat te stellen zich een verantwoord oordeel te vormen over het vermogen, de financiële positie, het resultaat en de vooruitzichten van de uitgevende instelling en over de rechten welke aan deze rechten verbonden zijn.»

Het toezicht op de financiële informatie is opgedragen aan de Commissie voor de initiële informatie die moet worden bekendgemaakt telkens als een vennootschap zich in België tot de markt wendt, of wanneer haar financiële instrumenten worden toegelaten tot de verhandeling op Euronext Brussels of op een andere gereguleerde markt, met name Nasdaq Europe, voorheen Easdaq. De Commissie oefent ook toezicht uit op de periodieke informatie (jaarlijkse en halfjaarlijkse informatie) die wordt verstrekt door de vennootschappen waarvan de financiële instrumenten worden verhandeld op de eerste markt van Euronext Brussels.

Het toezicht op deze periodieke informatie wordt daarentegen uitgeoefend door de marktautoriteit van Nasdaq Europe, voor de financiële instrumenten die op deze markt worden verhandeld. Ten aanzien van deze financiële instrumenten is de Commissie enkel belast met het toezicht op de wijze waarop de marktautoriteit haar bevoegdheden heeft aangewend. Binnen deze beperkte grenzen kon zij enkel kennis nemen van de wijze waarop de marktautoriteit toezicht heeft uitgeoefend op de handelingen van en de informatie verspreid door sommige beursgenoteerde vennootschappen die tijdens het verslagjaar in opspraak kwamen.

Het is de bedoeling van de regering in deze gelaagde bevoegdheid wijzigingen te brengen, zodat in de toekomst een eenvormiger toezichtstelsel tot stand zal kunnen worden gebracht.

De Commissie vraagt verder bijzondere aandacht voor de uitbouw van een gedegen, geïntegreerd financieel informatiebestel. Zij is van oordeel dat de verdere ontwikkeling en bloei van de Belgische financiële markt de uitbouw van een performant informatiebestel vooropstelt. Aansluitend bij de internationaal in de markten gangbare praktijken is daartoe noodzakelijk dat de inhoud van de financiële informatie en de toegankelijkheid ervan zouden worden versterkt en de frequentie ervan verhoogd. De onderscheiden vormen van informatie-ontsluiting dienen geïntegreerd te worden, zodat de belegger in een oogopslag inzicht kan verkrijgen zowel in de jaarrekeningen en – verslagen, als in de eertijds gepubliceerde prospectussen, in de periodieke en occasionele informatie en in de andere vormen van financiële informatie die de vennootschap beschikbaar zou stellen. De verspreiding van deze informatie verdient bijzondere aandacht nu moderne communicatietechnieken een doorlopende en onmiddellijke toegang tot deze gegevens mogelijk maken.

*
**

Zoals uit het jaarverslag blijkt gaat een belangrijk deel van de aandacht van de Commissie naar de Europese en internationale ontwikkelingen en de weerslag ervan op de eigen toezichtstaken.

De aanwezigheid in België van de zetel van belangrijke internationale financiële groepen, van vooraanstaande dienstverlenende financiële ondernemingen, onder meer inzake clearing en settlement, de deelname van de Belgische beurs aan een van de eerste transnationale beurzen en de oprichting van een internationaal actief handelingsstelsel liggen aan de grondslag van deze belangrijke betrokkenheid van de Belgische toezichthouder bij het internationale toezichts- en regulerend gebeuren.

Zowel vanuit wetgevend als vanuit toezichtsoogpunt volgen de Belgische toezichthouders deze evoluties op de voet en wensen zij hun inhoudelijke bijdrage te leveren tot de ordentelijke ontwikkeling ervan. Vandaar dat investeringen nodig zijn in een aangepaste legistische omkadering, in de aanwerving van voldoende talrijk en bekwaam toezichtspersoneel en in de opleiding en vorming er van, evenals in de opvolging en ondersteuning van de internationale en Europese regelgeving, en – tenslotte - in de uitbouw van efficiënte multinationale netwerken ter uitvoering van dit beleid

In het licht van deze ontwikkelingen beschouwt de Commissie het als een van haar hoofdopdrachten deze internationale ondernemingen een passende juridische en prudentiële omkadering te kunnen aanbieden, teneinde de volle ontplooiing van hun activiteiten te waarborgen, met eerbiediging van de toezichtsregels die internationaal aanvaard worden.

De Commissie besteedt daarom bijzondere aandacht aan de uitbouw van adequate toezichtsinstrumenten, aan het tot stand brengen van een passend netwerk van overeenkomsten met andere toezichthouders (in de vorm van bi-of multilaterale Memoranda of Understanding), en aan de deelname aan de Europese en internationale adviesorganen waar de toezichtsnormen worden uitgewerkt.

Het belang van dit Europese en internationale overleg kan moeilijk worden onderschat. Bij het uitvaardigen van nieuwe of aanvullende normering laten de Belgische wetgever en regelgevers zich meer en meer leiden of inspireren door de voorbeelden en instrumenten die in internationale fora werden ontwikkeld. Aldus ontstaat binnen Europa, en soms op wereldwijde schaal, een gemeenschappelijk denkgood waarop de nationale toezichthouders steeds kunnen teruggrijpen. Op het stuk van het eigenlijke toezicht zijn rechtstreekse contacten en overleg met de toezichthouders in andere financiële centra een essentieel instrument in de uitbouw van de toezichtstructuren in Europa. Deze ontwikkeling past in de ruimere samenhang en integratie van het toezicht op de financiële ondernemingen en markten, zoals in het vooruitzicht gesteld in het kader van de oprichting van Europese reguleringsorganen.

In crisistoestanden, zoals die zich hebben voorgedaan na de tragische gebeurtenissen van 11 september 2001, is de veerkracht van het financiële apparaat gebleken. De doeltreffendheid van deze reeds voorheen ontstane overlegstructuren en afspraken, veelaal gepaard gaande met uit deze contacten geboren internationale netwerken en rechtstreekse verbindingen zijn van vitaal belang gebleken bij het sturen van onmiddellijke noodmaatregelen die zich in dergelijke omstandigheden opdringen.

*Wettelijk statuut
en toezicht*

Hoofdstuk 1

TOEZICHT OP DE KREDIETINSTELLINGEN, DE BELEGGINGSONDERNEMINGEN, DE VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES EN DE WISSELKANTOREN

1.1. ACTIVITEITSVERSLAG

1.1.1. Kredietinstellingen

1.1.1.1. Evolutie van de sector

In België gevestigde kredietinstellingen en financiële holdings

Sinds december 1999 is de sector als volgt geëvolueerd:

	Aantal op 31.12.1999	Aantal op 31.12.2000	Aantal op 30.06.2001
KREDIETINSTELLINGEN MET VERGUNNING IN BELGIE	89	85	79
1. Kredietinstellingen naar Belgisch recht	75	72	67
<i>Banken</i>	46	43	42
(waaronder - Federatie van kredietinstellingen)	(1)	(1)	(1)
<i>Spaarbanken of spaarkassen</i>	25	25	21
(waaronder - Kredietverenigingen die deel uitmaken van het netwerk van het Beroepskrediet)	(9)	(9)	(9)
<i>Effectenbanken</i>	3	3	3
<i>Gemeentespaarkas</i>	1	1	1
2. Bijkantoren in België van kredietinstellingen die ressorteren onder een Staat die geen lid is van de Europese Unie	14	13	12
KREDIETINSTELLINGEN DIE ONDER EEN ANDERE LID-STAAT VAN DE EUROPESE UNIE RESSORTEREN EN EEN IN BELGIE GEREgistREERD BIJKANTOOR HEBBEN	30	34	35
FINANCIELE HOLDINGS NAAR BELGISCH RECHT	8	10	10
TOTAAL AANTAL IN BELGIE GEVESTIGDE KREDIETINSTELLINGEN + FINANCIELE HOLDINGS NAAR BELGISCH RECHT	127	129	124

De voorbije jaren is het aantal kredietinstellingen dat in België actief is via een dochter, via een bijkantoor, in het kader van het vrij verrichten van diensten of via een vertegenwoordigingskantoor, als volgt geëvolueerd:

	Kredietinstellingen naar Belgisch recht met een buitenlandse meerderheids- deelneming			Bijkantoren van kredietinstellingen naar buitenlands recht			Kredietinstellingen die aanwezig zijn in het kader van het vrij verrichten van diensten (*)			Vertegenwoordigingskantoren van buitenlandse kredietinstellingen		
	31.12.99	31.12.00	30.06.01	31.12.99	31.12.00	30.06.01	31.12.99	31.12.00	30.06.01	31.12.99	31.12.00	30.06.01
Lid-Staten EU												
Denemarken							2 (2)	3 (2)	5 (3)	1	1	1
Duitsland	3	4	4	7	8	7	35 (17)	43 (23)	43 (23)	4	3	3
Finland							2 (1)	2 (1)	2 (1)			
Frankrijk	5	4	3	8	8	10	48 (24)	63 (28)	70 (31)	1	1	1
Griekenland										1	1	1
Ierland							20 (11)	23 (13)	26 (16)			
Italië	1	1	1	1			1 (-)	1 (-)	1 (-)	10	9	8
Luxemburg							44 (36)	50 (38)	47 (36)	1		
Nederland	11	9	6	8	10	10	36 (32)	40 (35)	56 (50)			
Oostenrijk							4 (4)	7 (5)	7 (5)	3	3	4
Portugal							13 (12)	13 (12)	13 (12)			
Spanje	1	1	1	2	2	2	6 (5)	7 (5)	7 (5)	5	4	4
Verenigd Koninkrijk				4	6	6	90 (72)	90 (73)	95 (74)			
Zweden												
Consortiale structuur		2	2									
Subtotaal	21	21	17	30	34	35	301 (216)	342 (235)	372 (256)	26	22	22
Overige landen												
Europese Economische Ruimte												
Noorwegen							3 (3)	3 (3)	3 (3)			
Overige												
Brazilië							-	-	-			
Hongarije							-	-	-	1	1	1
India				2	2	2	-	-	-			
Israël							-	-	-	1	1	1
Japan	2	2	2	4	4	3	-	-	-	1	1	1
Libanon	1	1	1				-	-	-			
Marokko				2	2	2	-	-	-	2	2	2
Pakistan				1	1	1	-	-	-			
Rusland							-	-	-	1	1	1
Taiwan	1	1	1				-	-	-			
Turkije							-	-	-			
Verenigde Staten	2	2	2	5	4	4	-	-	-	2	1	1
Subtotal	6	6	6	14	13	12				11	10	10
TOTAAL	27	27	23	44	47	47	304 (219)	345 (238)	375 (259)	37	32	32

(*) de getallen tussen haakjes betreffen de kredietinstellingen die in België gelddeposito's en andere terugbetaalbare gelden van het publiek in ontvangst mogen nemen.

Voor een gedetailleerde analyse van de evolutie van de banksector en de huidige samenstelling ervan (inclusief de uitsplitsing van de kredietinstellingen naar Belgisch recht naar het soort aandeelhouderskring) wordt verwezen naar het economisch verslag van de Commissie dat afzonderlijk wordt gepubliceerd.

1.1.1.2. Activiteitsverslag

Per einde juni 2001 oefende de Commissie het toezicht uit op 79 kredietinstellingen en 10 financiële holdings (1). Het toezicht op de naleving van de erkennings- en bedrijfsuitoefeningsvoorwaarden van de bankwet houdt in dat de Commissie waakt over de evenwichtige financiële structuur, de aangepaste organisatie en interne controle en het voorzichtig en gezond bankbeleid van de kredietinstellingen. Op basis van de analyse van de financiële rapportering, de controleverslagen van de revisoren, de eigen inspecties ter plaatse en de besprekingen met revisoren en bankleiding worden aldus de financiële positie en de organisatie continu opgevolgd.

De medewerkers over wie de Commissie beschikt voor haar banktoezicht, zijn verdeeld over 4 diensten: 3 operationele diensten houden toezicht op respectievelijk de grote bankgroepen, de middelgrote en kleine binnenlandse kredietinstellingen en de internationale kredietinstellingen, terwijl de algemene en sectorale analyses, de ontwikkeling van regelgeving en toezichtsinstrumenten en het internationale beleidsoverleg in een dienst toezichtsbeleid zijn gegroepeerd. De nieuwe organisatiestructuur die daarvoor in de tweede helft van 1998 werd ingevoerd om volgens een intern overgangsplan te komen tot een meer risicogericht prudentieel toezicht, steunt op een controle door multidisciplinaire teams, interne cellen voor horizontaal overleg tussen de verschillende diensten, een synergie met de interne auditors en erkende revisoren van de kredietinstellingen, en een afstemming en coördinatie van controles met andere toezichthouders. Dit migratieproces is nu op kruissnelheid gekomen en wordt verder door een intern overgangscomité gevolgd. Daarbij is er de continue zorg om de efficiëntie en de kwaliteit van het banktoezicht te verbeteren en aan te passen aan de uitdagingen die voortvloeien uit de financiële ontwikkelingen.

Een eerste uitdaging heeft in hoofdorde te maken met de gevolgen van de concentratiebeweging in de financiële sector. Bij de grote bankgroepen lijkt dit proces nu gestabiliseerd in het binnenland, maar wordt verder gevoed door een grotere diversificatie in de activiteiten en door overnames in het buitenland. Bijzondere aandacht wordt bij het toezicht besteed aan het organisatorisch integratieproces binnen deze financiële groepen en aan de aansturing door hun overkoepelende holdings. Simultaan met de uitbouw van een aanvullend toezicht op het niveau van de holding, werden samenwerkingsakkoorden gesloten en geïmplementeerd met de Nederlandse, Franse en Luxemburgse toezichthouders. Ook met de Controledienst voor de Verzekeringen werd de samenwerking geïntensifieerd. De ingewikkelde structuren van de grote financiële groepen en de geografische spreiding van hun vestigingen maken van de werking van de onderscheiden beleidsorganen (het weze op het niveau van de *business line*, de juridische entiteit of het land) en van de transversale functies binnen de groep (met name risico-beheer, interne audit, beheerscontrole en *compliance*) belangrijke aandachtspunten.

(1) Naast 35 in België gevestigde bijkantoren van EU-kredietinstellingen.

Een tweede uitdaging is de situatie van de financieel en organisatorisch minder performante banken. In de sector van de middelgrote en kleine kredietinstellingen werden de controlemiddelen in de eerste plaats ingezet bij instellingen met een dergelijk profiel. Daarbij werd gelet op de solvabiliteitsbasis, de bereidheid tot ondersteuning door de aandeelhouders, de kostenstructuur en de recurrente winstgevendheid, de kwaliteit van de financiële risico's, en de aangepastheid van de administratieve organisatie, boekhouding en informatica. Deze acties, waarbij herhaaldelijk, met toepassing van artikel 57 van de bankwet, herstelmaatregelen werden opgelegd, hebben ertoe geleid dat meerdere kredietinstellingen werden geherstructureerd en andere meer soliede aandeelhouders hebben gekregen.

Een derde uitdaging heeft te maken met de ontwikkelingen op het gebied van de betalings- en vereffeningssystemen. Met de aanwezigheid van Clearnet (d.i. de clearingorganisatie van Euronext), Euroclear Bank, en Bank of New York, alle drie met een bankstatuut, zijn in België belangrijke tussenpersonen actief op het vlak van de verrekenings-, vereffening- en bewaringsfuncties. De goede werking van dergelijke systemen met een grensoverschrijdend karakter is van strategisch belang voor het betalings- en effectenverkeer. Risicobeheersing en operationele betrouwbaarheid zijn daarom essentieel in het prudentieel toezicht door de Commissie. Het toezicht op deze aspecten gebeurt in nauw overleg met de Nationale Bank van België, die op de betalings- en vereffeningssystemen een *oversight* uitoefent, gericht op de handhaving van de stabiliteit van het financieel stelsel.

De vierde uitdaging ligt in de ontwikkeling van de internationale regelgeving. De toepassing vanaf 2005 van de nieuwe kapitaalseisen die momenteel door het Baselcomité en de Europese Unie worden uitgewerkt, en van de IAS-boekhoudnormen in Europa zal ingrijpende gevolgen hebben voor de banksector en voor de toezichthouders. Een aspect daarvan betreft de wijze waarop de kredietinstellingen hun financiële positie zullen rapporteren en deze door de toezichthouders zal worden beoordeeld. Een intensieve vorming en bijkomende middelen zullen nodig zijn om deze wijzigingen te implementeren. Van groot belang is eveneens de komende Europese richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten die onder het huidige Belgische voorzitterschap van de Europese Unie wordt besproken. De nieuwe regels zullen, na inwerkingtreding van deze richtlijn, de juridische basis versterken voor het beleid dat de Commissie nu reeds voert ten opzichte van de Belgische bankverzekeringsgroepen.

In de controles ter plaatse ging de meeste aandacht naar de financiële marktactiviteit, het gebruik van interne modellen voor het beheer van markt- en kredietrisico's, het balansbeheer, de afwikkelingssystemen voor het deviezen- en effectenverkeer, het netwerk van gevolmachtigde agenten, de omkadering van de kredieten, *private banking*, de depositarisfunctie met betrekking tot instellingen voor collectieve beleggingen, de compliancefunctie en de *IT*-beveiliging. Het aanbieden van financiële diensten op afstand via Internet is voor een aantal kredietinstellingen een strategische keuze, waarvoor echter aangepaste beveiligingsmaatregelen nodig zijn. Aan dit aspect werd een bijzondere aandacht besteed. Verder werden de euro-werkzaamheden in de banksector continu opgevolgd. Via horizontale bevragingen en gerichte controles ter plaatse werd nagegaan of de kredietinstellingen hun boekhouding tijdig in euro hadden omgezet en of hun andere aanpassingswerkzaamheden volgens plan verliepen. Tenslotte werden de acties verdergezet om achterblijvers in de rapportering over de financiële situatie

aan de autoriteiten aan te pakken. Daarbij is er ook naar gestreefd om, door een versoepeling van de valideringsprocedure, sneller te kunnen beschikken over de gerapporteerde gegevens. Binnen het trilateraal overleg tussen de Commissie, de erkende revisor en de interne audit van de kredietinstelling werd de planning en het verloop van de respectieve controleprogramma's verder besproken.

Op het vlak van het bancaire toezichtsbeleid werd de bezinning voortgezet over een wijziging van de regelgeving inzake de onverenigbaarheden voor bankleiders. Daarbij ging met name aandacht naar prudentiële bekommernissen inzake voldoende beschikbaarheid voor de effectieve bankleiding, het voorkomen van belangenconflicten en risico's, en de passende openbaarmaking van de uitgeoefende functies. Er werden ontwerp-circulaires uitgewerkt over de *compliance*-functie, het oneigenlijk gebruik van interne rekeningen in de transacties met cliënten, en de solvabiliteitseisen voor kredietderivaten. Over al deze kwesties werd overleg gepleegd met de banksector. Ten slotte zijn circulaires in voorbereiding over het gebruik van interne modellen voor marktrisico's, de omkadering van *asset management* en *private banking* en bijgewerkte aanbevelingen over het beroep op gevolmachtigde agenten.

In het internationale beleidsoverleg werd andermaal een belangrijke tijdsinvestering gedaan: in de voorbije verslagperiode zijn ongeveer 250 dagen vergadertijd - vorig jaar 165 - gegaan naar het overleg in de circa 35 internationale fora en werkgroepen voor prudentieel toezicht op het niveau van het Baselcomité, het Joint Forum, het Comité voor Banktoezicht in de Europese Centrale Bank, het Europees Raadgevend Comité voor het Bankwezen en de Europese Contactgroep van banktoezichthouders. Daarbij is uiteraard de meeste aandacht gegaan naar de werkzaamheden voor de herziening van de solvabiliteitseisen. Ook de bilaterale samenwerking met andere toezichthouders werd verder geïntensiveerd. Bilaterale contacten hadden plaats met de banktoezichthouders van de buurlanden, en dit in het kader van de met hen afgesloten *Memoranda of Understanding*. Voorts werden besprekingen gevoerd met de banktoezichthouders van Tsjechië, Hongarije en Polen met het oog op het afsluiten van akkoorden voor informatie-uitwisseling en samenwerking, gelet op de aanwezigheid van dochterbanken van Belgische groepen in die landen. Voor het eerst werden ook informatieve bezoeken afgelegd bij dochterbanken in het buitenland. Deze informatieve bezoeken gaven de Commissie de gelegenheid om rechtstreeks kennis te nemen van de activiteit en de interne controle van deze banken.

Op beleidsvlak neemt het overleg met de Belgische Vereniging van Banken en met het Instituut van de Revisoren erkend door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen een belangrijke plaats in. In de betrokken bilaterale en trilaterale fora werden de ontwikkelingen in de regelgeving en het toezichtsbeleid regelmatig besproken. Wat meer bepaald het overleg met de revisoren betreft, werd de naleving van de instructies inzake de medewerkingsopdracht van de erkende revisor aan het prudentieel toezicht verder opgevolgd, in het bijzonder wat betreft hun controle op en verslaggeving over de financiële rapportering door de kredietinstellingen, en hun rapportering over de bankorganisatie. Een bijzondere aandacht is verder gegaan naar de hervorming van de erkenningsprocedure voor revisoren.

1.1.2. Beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies

1.1.2.1. Evolutie van de sector

In België gevestigde beleggingsondernemingen

Tijdens de voorbije maanden kende de sector van de beleggingsondernemingen in België, de volgende evolutie:

	<i>Lijsten op</i>				<i>Evolutie</i>	
	<i>31.12.99</i>	<i>30.06.00</i>	<i>31.12.00</i>	<i>30.06.01</i>	<i>6/00-01</i>	
BELEGGINGSONDERNEMINGEN MET VERGUNNING IN BELGIE					+	-
1. Beleggingsondernemingen naar Belgisch recht	81	84	84	83		
Beursvennootschappen	49	46	46	44	5	-7
Vennootschappen voor vermogensbeheer	27	30	31	32	5	-3
Vennootschappen voor makelarij in financiële instrumenten	3	4	4	4		
Vennootschappen voor plaatsing van orders in financiële instrumenten	2	4	3	3		-1
2. Bijkantoren in België van beleggings- ondernemingen die ressorteren onder het recht van Staten die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap	-	-	-	-		
3. Bijkantoren in België van beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een andere Lid-Staat van de Europese Gemeenschap, maar niet beschikken over de vergunning waarin Richtlijn 93/22/EEG voorziet	1	1	1	1		
BIJKANTOREN IN BELGIE VAN BELEGGINGS- ONDERNEMINGEN DIE RESSORTEREN ONDER HET RECHT VAN EEN ANDERE LID-STAAT VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP	6	8	9	9	1	
TOTAAL AANTAL BELEGGINGSONDERNEMINGEN EN BIJKANTOREN	88	93	94	93	11	-11
VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES	5	4	4	3	0	-1
TOTAAL AANTAL VENNOOTSCHAPPEN MET VERGUNNING	93	97	98	96	11	-12

Terwijl het aantal ondernemingen globaal genomen stabiel blijft, vinden binnen bepaalde subsectoren reeds vroeger opgemerkte tendensen bevestiging:

- daling van het aantal beursvennootschappen;
- toename van het aantal vennootschappen voor vermogensbeheer, zij het aan een lager tempo als voorheen; deze groep maakt reeds een derde uit van de sector van de beleggingsondernemingen;
- statu quo in de groep van de vennootschappen voor plaatsing van orders;
- toename van het aantal bijkantoren van buitenlandse beleggingsondernemingen, dat nu bijna 10% van de in België gevestigde beleggingsondernemingen uitmaakt;
- verdere daling van het aantal vennootschappen voor beleggingsadvies tot slechts drie eenheden.

Indien de netto-cijfers van de evolutie van de sector alles bij elkaar genomen een vrij vlak verloop suggereren, geven de bruto-cijfers een beter beeld van de effectieve bewegingen binnen de sector en de subsectoren. Deze tonen aan dat het ritme van de vernieuwing ook in de voorbije periode een hoog niveau haalde: tegenover 12 schrappingen werden 11 nieuwe vergunningen verleend. Het hoge aantal nieuwkomers en vertrekkers is niet zonder gevolgen voor de organisatie van het prudentieel toezicht op de beleggingsondernemingen, inzonderheid van de cel belast met het beheer van de vergunningen (zie verder).

Programma van de werkzaamheden

Beleggingsondernemingen	Beursvennootschappen		Vennootschappen voor vermogensbeheer		Vennootschappen voor makelarij in financiële instrumenten		Vennootschappen voor plaatsing van orders in financiële instrumenten		Bijkantoren van buitenlandse beleggingsondernemingen (intra EER)		Totaal	
	6/00	6/01	6/00	6/01	6/00	6/01	6/00	6/01	6/00	6/01	6/00	6/01
Periode Aanta	46	44	30	32	4	4	4	3	9	9	93	92
Activiteitsprogramma (2)												
1a) In ontvangst nemen en doorgeven van orders voor rekening van derden	45	42	19	22	n/a	n/a	4	3	6	7	74	74
1b) Uitvoering van orders voor rekening van derden	43	39	0	0	n/a	n/a	0	0	4	4	47	43
1c) Samenbrengen van beleggers	8	6	0	0	4	4	0	0	1	0	13	10
2. Handelen voor eigen rekening	39	33	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	0	1	39	33
3. Discretionair vermogensbeheer	21	23	30	32	n/a	n/a	n/a	n/a	8	9	59	64
4.a) Vaste overneming	8	7	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	0	1	8	8
4.b) Plaatsing van uitgiften	43	41	n/a	n/a	n/a	n/a	3	3	0	1	46	45
A Handelsposities & vaste overnames (waaronder ondernemingen (3) waarvoor de overgangs-regeling geldt) (4)	29	25										
	7	3										
B Bewaarders voor ICB's en verzekeringsondernemingen (5)	2	3										

(2) Zie artikel 46, 1° van de wet van 6 april 1995.

(3) Zie artikel 58, §1, tweede lid van de wet van 6 april 1995. Beursvennootschappen met een vergunning voor deze activiteit moeten over een aanvangskapitaal en een eigen vermogen van ten minste € 1,239 miljoen beschikken, tenzij zij in aanmerking komen voor de overgangsregeling.

(4) Krachtens de overgangsregeling van artikel 66, §2 van de wet van 6 april 1995 zijn deze vennootschappen verplicht hun eigen vermogen geleidelijk op te trekken tot € 1,239 miljoen.

(5) Zie artikel 58, §1, derde lid van de wet van 6 april 1995.

Op zijn beurt illustreert het activiteitenprogramma van de beleggingsondernemingen dat belangrijke veranderingen in de sector plaatsgrijpen. Hier zijn de voornaamste tendensen het streven naar specialisatie en het aanbieden van diensten met hogere toegevoegde waarde.

Wat de specialisatietendens betreft, tekent zich een steeds duidelijker onderscheid af tussen de beleggingsondernemingen die zich richten op de verdeling van financiële producten en diensten aan het grote publiek en de bemiddelaars die vooral actief willen zijn op het interprofessionele segment en zich toeleggen op *trading* voor eigen rekening, *market making*, het ontwerpen en/of naar de markt brengen van nieuwe financiële instrumenten en gestructureerde producten, vaste overname, het beheren van ICB's en van collectieve vermogens. Om redenen van reglementaire, prudentiële en operationele aard is de activiteit op dit segment zeer kapitaalintensief en internationaal geworden en vereist zij grote deskundigheid en know-how, waardoor zij buiten het bereik komt te liggen van de kleinere beleggingsondernemingen die geen deel uitmaken van een groep. Deze laatste categorie van ondernemingen legt zich voornamelijk toe op retailactiviteiten en verleent dus steeds minder de beleggingsdiensten «uitvoeren van orders voor beleggers» en «handelen voor eigen rekening». De voorbije twee jaar daalde het aantal verstrekkers van die twee diensten van respectievelijk 62% naar 46% en 55% naar 35% van de populatie van beleggingsondernemingen.

Wat het aanbod van diensten met hogere toegevoegde waarde betreft, is het treffend dat vandaag 70% van de beleggingsondernemingen diensten van vermogensbeheer aanbiedt, tegen 58% twee jaar geleden.

Grensoverschrijdende werkzaamheden van de Belgische en de buitenlandse beleggingsondernemingen

Zoals blijkt uit onderstaande tabel, blijft het grensoverschrijdende dienstenaanbod in de Europese Economische Ruimte (EER) gestadig toenemen, met ongeveer 10% per jaar. Ook het aantal Belgische beleggingsondernemingen met een dienstenaanbod op buitenlandse markten groeit tot ruim een derde van de sector van de beleggingsondernemingen.

Een deel van de toename is allicht toe te schrijven aan de totstandkoming van Euronext, van wie de leden die actief willen zijn op de buitenlandse marktsegmenten daartoe kennisgevingen van dienstverlening in vrij verkeer moeten toesturen aan de respectieve Belgische, Franse en Nederlandse toezichthouders.⁽⁶⁾

(6) Zie artikel 18 van de beleggingsdienstenrichtlijn, zoals omgezet in het Belgisch recht met artikelen 87 tot 89 van de wet van 6 april 1995 (Belgische beleggingsondernemingen) en artikel 4 van het koninklijk besluit van 20 december 1995 (EU-beleggingsondernemingen).

Landen van de EER	Belgische ondernemingen die in de EER werkzaam zijn in het kader van het vrij verrichten van diensten		Ondernemingen uit de EER die in België werkzaam zijn in het kader van het vrij verrichten van diensten	
	30/06/00	30/06/01	30/06/00	30/06/01
Denemarken	9	10	5	5
Duitsland	14	14	2	3
Finland	8	7	2	3
Frankrijk	18	23	46	57
Griekenland	7	7	2	4
Ierland	10	9	30	32
IJsland	4	4	0	0
Italië	12	12	1	3
Liechtenstein	7	6	0	0
Luxemburg	26	23	7	9
Nederland	22	26	45	49
Noorwegen	9	8	6	7
Oostenrijk	11	10	6	12
Portugal	11	10	3	3
Spanje	12	11	0	0
Verenigd Koninkrijk	12	11	676	731
Zweden	9	8	12	10
Totaal aantal kennisgevingen	201	199	843	928
Aantal ondernemingen die één of meer kennisgevingen hebben verricht	28	32	843	928

Beleggingsondernemingen uit landen die geen lid zijn van de Europese Economische Ruimte, kunnen diensten in vrij verkeer in België enkel aanbieden of verlenen onder strikte voorwaarden (7). Zo moeten zij onder meer hun voornemen op voorhand kenbaar maken aan de Commissie, mogen ze alleen professionele beleggers aanspreken en moeten zij de activiteiten die zij in België willen aanbieden of verrichten, ook daadwerkelijk in hun land van herkomst uitoefenen. Op 30 juni 2001 hadden 52 beleggingsondernemingen, waarvan het merendeel uit de Verenigde Staten (80%) en Zwitserland (17%), de Commissie te kennen gegeven in België bedrijvig te willen zijn.

1.1.2.2. Activiteitsverslag

Sedert de reorganisatie van de prudentiële controle in 1998-1999, heeft de dienst de beleidsopties inzake de risico-gerichte benadering en de nadruk op controles ter plaatse planmatig in toepassing gebracht. Dit gebeurt door middel van drie gespecialiseerde cellen, namelijk «Controle», «Vergunning, statuut en prudentieel kader» en «Financiële analyse».

(7) Zie titel IV van het koninklijk besluit van 20 december 1995 betreffende de buitenlandse beleggingsondernemingen. Zie ook dit verslag, p. 48.

Zoals uitgebreid toegelicht in de vorige jaarverslagen (8), gaat de Commissie bij de uitwerking van haar controleplan voor de beleggingsondernemingen uit van het beginsel dat elke onderneming het voorwerp moet zijn van controles ter plaatse, waarvan de duur en de frequentie in verhouding staan tot haar risicoprofiel, met dien verstande dat wordt gestreefd naar een minimale frequentie van één bezoek om de 12 à 18 maand. Bedoeld risicoprofiel houdt rekening met de kwaliteit van de organisatie en het bestuur van de beleggingsonderneming, haar financiële draagkracht, haar activiteitenprogramma en met risico's op het vlak van beleggersbescherming en marktintegriteit.

De cel *Controle* besteedde in de verslagperiode 76% van haar controlebudget aan bezoeken ter plaatse bij 83 verschillende ondernemingen (9). Het controlebudget werd als volgt verdeeld over de vergunningen:

- beursvennootschappen: 63%
- vennootschappen voor vermogensbeheer: 30%
- andere: 7%

In uitvoering van de beleidsoptie om bij de besteding van de beschikbare middelen rekening te houden met het risicoprofiel, gebruikte de cel voor de ondernemingen met hoog risicoprofiel, inzonderheid de beursvennootschappen ingedeeld in de hoogste risicogroepen, 18% van haar controlebudget terwijl die ondernemingen maar 11% van de sector uitmaken.

De risicogerichte aanpak maakt ook dat de aard en de inhoud van de controles, onder meer als gevolg van de specialisatietendens die hierboven werd toegelicht, worden aangepast aan de te controleren onderneming. Bij beleggingsondernemingen die vooral op het interprofessionele segment actief zijn, gaat de aandacht van de controleurs in belangrijke mate naar aspecten van marktintegriteit, naar de financiële soliditeit en het efficiënt beheer van de risico's die het gevolg zijn van de activiteit van de vennootschap. Bij beleggingsondernemingen die voornamelijk diensten aan niet-professionele beleggers verlenen, wordt dan weer de nadruk gelegd op de controle van de naleving van de regels inzake beleggersbescherming, zoals onder meer de gedragsregels, en, indien toepasselijk, de scheiding tussen het eigen patrimonium en dat van de cliënten.

De cel *Vergunning, statuut en prudentieel kader* is belast met, enerzijds, het beheer van de vergunningen (verlening, wijziging of intrekking) en anderzijds, de ontwikkeling van het prudentieel kader (toezichtsbeleid, circulaires,...). Beide taken nemen elk ongeveer de helft van de tijd van de cel in beslag.

Wat het eerste luik - de vergunningen - betreft, gaat 63% van de beschikbare tijd naar het beheer van de bestaande vergunningen en 37% naar het onderzoek van nieuwe aanvragen.

(8) Zie de jaarverslagen 1999-2000, p. 23 tot 25, 1998-1999, p. 73 tot 76 en 1997-1998, p. 65 tot 69.

(9) Dit is ruim 80% van de ondernemingen die op enig moment tijdens de verslagperiode een vergunning bezaten.

Het beheer van de bestaande vergunningen slaat vooreerst op wijzigingen in de aandeelhouderskring, in de leiding van de onderneming of haar organisatie en controlestructuur, waarvoor de instemming van de Commissie is vereist. Zoals uit bovenstaande tabellen en toelichting blijkt, wordt de sector ook gekenmerkt door grondige wijzigingen in het activiteitenprogramma van de ondernemingen en door het relatief grote aantal uittreeders. Deze veranderingen zijn vaak het gevolg van een beslissing van die ondernemingen om zich te specialiseren of om bepaalde diensten af te stoten en op die manier hun risicoprofiel en de prudentiële kost te verminderen. Een aantal ondernemingen doet dit echter niet vrijwillig en wordt tot deze beslissing gedwongen omdat zij niet langer kunnen beantwoorden aan alle vergunnings- of bedrijfsuitoefeningsvoorwaarden die op hun activiteitenprogramma van toepassing zijn. De Commissie volgt de toestand van dergelijke ondernemingen op de voet en zal zonodig een termijn bepalen overeenkomstig artikel 104 van de wet van 6 april 1995, waarbinnen de leemten moeten worden verholpen. Indien de onderneming daar geen of onvoldoende gevolg aan geeft, kan de Commissie maatregelen treffen die kunnen gaan tot de gehele of gedeeltelijke opschorting van de activiteit, dan wel tot de definitieve intrekking van de vergunning.⁽¹⁰⁾ Tijdens de afgelopen periode hebben enkele beleggingsondernemingen in het kader van een procedure overeenkomstig voornoemd artikel 104 hun bedrijf als afzonderlijke entiteit definitief stopgezet.

Het aantal nieuwe vergunningsaanvragen in onderzoek bedraagt permanent een 15-tal dossiers. In de verslagperiode werden 11 nieuwe vergunningen verleend. Het dient vermeld dat, hoewel hun behandeling ook heel wat tijd vergt, lang niet alle aanvragen de eindstreep halen. Tal van aanvragers stellen immers tijdens de onderzoeksfase vast dat hun project nog niet rijp is of door onvoldoende middelen of deskundigheid wordt geschraagd, waarop het na verloop van tijd wordt ingetrokken of opgeschort.

Wat het tweede luik - de ontwikkeling van het prudentieel kader - betreft, besteedde de cel in het bijzonder aandacht aan de volgende werkzaamheden:

- interdirectionele werkgroep «asset management» die zich buigt over het toezichtsbeleid op de activiteit van vermogensbeheer, met inbegrip van het beheer van collectieve vermogens, en over de gedragsregels die ten aanzien van deze activiteit moeten gelden, met inbegrip van een toetsing van de huidige regelgeving aan de normen die in andere landen of in internationale fora worden besproken of vastgelegd;
- instructies aan de erkende revisoren en raadpleging van de betrokken instituten;
- opvolging van tendensen en nieuwe bemiddelingsvormen in de sector van de beleggingsondernemingen (financiële planning, gesticaviseerd beheer, internetbemiddeling,...)
- deelname aan internationale werkgroepen en fora (EU, FESCO,...).

(10) Zie dit verslag, p. 52.

De cel *Financiële analyse* heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de uitbouw van de systematische analyse van de financiële rapportering en de afstelling van de knipperlichten die kunnen duiden op abnormale of gevaarlijke situaties. Andere aandachtspunten betroffen de aanpassing van de periodieke rapportering aan de euro en het uittesten van de mededeling van de diverse staten via elektronische weg, die in het tweede semester 2001 geleidelijk in gebruik zal worden genomen. De cel besteedde eveneens veel aandacht aan de internationale werkzaamheden in het Baselcomité voor het banktoezicht en de Europese Unie in verband met de herziening van het eigen-vermogensreglement en de weerslag ervan op de beursvennootschappen (11).

1.1.3. Wisselkantoren

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie twee nieuwe wisselkantoren geregistreerd op de lijst en is één kantoor op zijn verzoek geschrapt.

De Commissie heeft ook, overeenkomstig artikel 13, §1, van het koninklijk besluit van 27 december 1994 betreffende de wisselkantoren en de valutahandel, de registratie geschorst van een wisselkantoor waarvan zij had moeten vaststellen dat de aandeelhouders, ingevolge hun onderling conflict, niet langer konden instaan voor een gezond en voorzichtig beleid van het wisselkantoor. Bovendien had de rechtbank van koophandel te Brussel ten gevolge van de aandeelhoudersconflicten in dat wisselkantoor, een voorlopig bestuurder aangesteld. Dat wisselkantoor heeft sedertdien aangifte gedaan van het faillissement en de Commissie heeft zijn registratie als wisselkantoor herroepen.

Op 30 juni 2001 waren er 37 geregistreerde wisselkantoren.

Meer algemeen en in tegenstelling tot de verwachtingen gelet op de materiële invoering van de euro begin 2002, ontving de Commissie nog talrijke vragen om informatie over de procedure voor registratie als wisselkantoor. Deze vragen kwamen hoofdzakelijk van personen of vennootschappen die voornemens zijn zich te specialiseren in internationale geldoverdrachten; deze activiteit is tegenwoordig in volle groei en bepaalde wisselkantoren zien die klaarblijkelijk als een omschakelingsmogelijkheid om het activiteitsverlies door de materiële invoering van de euro te compenseren. Krachtens artikel 139bis van de wet van 6 april 1995, moet voor deze activiteit vooraf een controlestatuut worden verkregen, waarbij dit statuut er één kan zijn van kredietinstelling, beleggingsonderneming of wisselkantoor. Kandidaten voor een activiteit van geldoverdracht zijn geneigd het laatste statuut te kiezen.

Tot op heden hebben slechts weinig vragen om informatie geleid tot een effectief verzoek om registratie als wisselkantoor. Na grondig onderzoek van die verzoeken heeft de Commissie beslist om twee daarvan te weigeren (12).

(11) Zie dit verslag, p. 116.

(12) Zie dit verslag, p. 55.

In het toezicht, en inzonderheid bij inspecties ter plaatse, wordt nog steeds nauwlettend gekeken naar de strikte naleving van de witwasreglementering, meer bepaald naar het beleid inzake melding aan de Cel voor Financiële-Informatieverwerking (CFI) van verdachte wisselverrichtingen of geldoverdrachten. Daarbij werd de aandacht van de wisselkantoren nogmaals gevestigd op het feit dat de Commissie desgevallend zelf verplicht is de CFI in te lichten over feiten die bewijsmateriaal voor het witwassen van geld kunnen vormen. Tevens werd de verplichting onderstreept om systematisch schriftelijk te rapporteren aan de witwasverantwoordelijke over wisselverrichtingen die verband zouden kunnen houden met het witwassen van geld.

Kwaliteitstoetsing van de maandelijks statistieken die de wisselkantoren dienen te verstrekken aan de Commissie, gebeurt nog steeds. Wisselkantoren die in 2002, na afloop van de euro-omschakelingsperiode, hun bedrijf voortzetten, werden op de noodzaak gewezen om hun statistieken - voor een optimale administratieve verwerking - op diskette mee te delen.

1.1.4. Perimetercontrole

De cel «perimetercontrole» die bij het begin van de vorige verslagperiode is opgericht (13), spitst zich inzonderheid toe op de onregelmatige activiteiten die in of vanuit België worden verricht in verband met materies die tot de bevoegdheids-sfeer van de Commissie behoren. Twee actieterreinen (14) staan daarbij centraal: vorming van en informatieverstrekking aan het publiek, enerzijds, en opsporing en stopzetting van bepaalde inbreuken op de financiële wetgeving, anderzijds.

Vorming en informatieverstrekking

Op het vlak van de vorming ging de aandacht van de cel tijdens de verslagperiode vooral uit naar de voorstelling en de zo ruim mogelijke verspreiding - via diverse kanalen - van de pedagogische documentatie die tijdens de vorige verslagperiode werd samengesteld (15). Die documentatie werd via het internet (16) en in de vorm van brochures ter beschikking gesteld van het publiek. Daarnaast werd ze voorgesteld aan de pers en aan verantwoordelijken uit de financiële wereld. Bij die voorstelling waren ook de beroepsverenigingen van de kredietinstellingen, de beursvennootschappen en de vennootschappen voor vermogensbeheer aanwezig, die de informatie op hun beurt ter kennis hebben gebracht van hun leden en, tijdens speciaal daartoe georganiseerde opleidingssessies, van het onderwijzend personeel. Verder werd de documentatie ook als leidraad gebruikt bij uiteenzettingen tijdens gespecialiseerde manifestaties bedoeld voor het grote publiek waaraan de Commissie heeft deelgenomen, en bij werkvergaderingen met personen en instanties uit de financiële wereld (toekomstige magistraten, Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI), Centrale Dienst ter Bestrijding van de Georganiseerde Economische en Financiële Delinkwentie (CDGEFID)). Daarbij werd steeds uitgebreid aandacht besteed aan de website van de Commissie en die van de cel «perimetercontrole».

(13) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 26 tot 29.

(14) Voor meer informatie over de doelstellingen, zie het jaarverslag 1998-1999, p. 34 tot 38.

(15) Voor meer informatie over de doelstellingen en de kenmerken van de pedagogische documentatie, zie het jaarverslag 1999-2000, p. 28 en 29.

(16) www.cbf.be (rubriek «spaardersinfo») of <http://spaarder.cbf.be>

Tijdens de verslagperiode heeft de cel meer dan duizend verzoeken om informatie ontvangen over verrichtingen en financiële bemiddelaars, een verdubbeling ten opzichte van de vorige verslagperiode.

Die verzoeken om informatie (17) (1.067 tegenover 536 tijdens de vorige verslagperiode) betroffen:

- vennootschappen waaraan de Commissie een vergunning heeft verleend of die bij haar zijn ingeschreven: 650 verzoeken (105 (18)); die stijging is grotendeels een gevolg van de reclamecampagnes die in België worden gevoerd door bijkantoren van buitenlandse banken die hoge rentevoeten aanbieden (519 verzoeken);
- vennootschappen die in België - zonder toestemming - beleggingsdiensten aanbieden of verstrekken: 200 verzoeken (276);
- vennootschappen die verzekeringsproducten en inzonderheid «tak 23»-producten aanbieden: 164 verzoeken (113), wat neerkomt op een stijging met 45% (19);
- vennootschappen die activiteiten verrichten waarvoor blijkbaar geen vergunning nodig is of die niet konden worden geïdentificeerd: 53 verzoeken (42).

De cel ontving ook honderden telefonische verzoeken om algemene informatie over financiële aangelegenheden (bijvoorbeeld toelichting bij de werking van de deposito- en effectenbeschermingsregeling). Ook hier werd een forse stijging van het aantal oproepen opgetekend.

De sterke toename van het aantal algemene vragen én vragen over specifieke verrichtingen of personen bewijst dat het publiek echt behoefte heeft aan een centraal informatiepunt inzake financiële materies.

Net als tijdens de vorige verslagperiode waren de vragen afkomstig van spaarders, Belgische en buitenlandse financiële bemiddelaars, andere Belgische en buitenlandse autoriteiten en consumentenverenigingen.

Steeds meer vragen van het publiek komen bij de Commissie terecht via erkende bemiddelaars en met name via hun agenten die in contact staan met de cliënteel en die via hun beroepsverenigingen vertrouwd zijn geraakt met de activiteiten van de Commissie terzake.

Opsporing en stopzetting van bepaalde inbreuken op de financiële wetgeving

Het tweede actieterrein betreft de opsporing en de stopzetting van inbreuken op de financiële wetgeving die een bedreiging vormen voor het publiek en de goede reputatie van de financiële sector.

De meeste aanwijzingen van inbreuken die - vaak naar aanleiding van een verzoek om informatie (cf. supra) - door spaarders ter kennis worden gebracht van de

(17) Zowel telefonisch (telefoonnummer van de cel: 02/535.59.10) als schriftelijk (e-mailadres van de cel: peri@cbf.be).

(18) Tussen haakjes staan de cijfers voor de verslagperiode 1999-2000.

(19) Voor deze producten is de Controledienst voor de Verzekeringen bevoegd.

cel, betreffen het openbaar te koop stellen en te koop bieden van effecten zonder goedgekeurd prospectus en het verstrekken van beleggingsdiensten zonder daartoe over de vereiste toestemming te beschikken (ontvangen en doorgeven van orders of vermogensbeheer).

Tijdens de verslagperiode heeft de cel zich over een honderdtal verdachte dossiers gebogen. Na onderzoek heeft de Commissie 14 dossiers overgedragen aan de gerechtelijke autoriteiten en 4 perscommuniqués gepubliceerd. Die perscommuniqués betroffen 9 vennootschappen, waarvan 2 gevestigd waren in België, 1 in de Verenigde Staten en 6 in «*off shore*»-centra. Ze zijn verstuurd naar de Belgische kranten en naar de persagentschappen, naar de bij het dossier betrokken Belgische en/of buitenlandse autoriteiten en naar de FESCOPOL-leden (20). Bovendien zijn ze ook op de website van de Commissie geplaatst.

Internationale samenwerking

Wat de bescherming van het spaarderspubliek betreft, zijn internationale samenwerking en informatie-uitwisseling met buitenlandse collega-instellingen van groot belang om dossiers met een grensoverschrijdende impact te kunnen behandelen en zo het optreden van de autoriteiten uit verschillende landen te kunnen coördineren. De Commissie woont in dit verband ook de FESCOPOL-vergaderingen bij. Die informatie-uitwisseling tussen toezichthouders is niet alleen bijzonder nuttig bij de identificatie van verdachte operatoren, maar ook bij de stopzetting van inbreuken via een gecoördineerd optreden op het grondgebied van verschillende landen.

Zo maakt de informatie-uitwisseling - inclusief het systematisch doorsturen naar de andere FESCOPOL-leden van de door een bepaald FESCOPOL-lid gepubliceerde communiqués - het bijvoorbeeld mogelijk om sneller op te treden wanneer in verschillende landen een onregelmatig beroep op het spaarderspubliek wordt gedaan. De Commissie heeft trouwens in één van haar communiqués verwezen naar een communiqué waarin een buitenlandse autoriteit het publiek waarschuwt voor de activiteiten van een bepaalde vennootschap.

Samen met 41 andere toezichthouders van over de hele wereld, heeft de Commissie bovendien deelgenomen aan de «*IOSCO International Surf Day*», een internationale zoektocht op het internet georganiseerd door de *International Organisation of Securities Commissions* (IOSCO, de internationale organisatie van effectentoezichthouders) (21).

De Commissie die voor het eerst aan zo'n dag deelnam, heeft haar aandacht vooral toegespitst op aanbiedingen - in of vanuit België - van financiële diensten door personen die daartoe niet over de vereiste toestemmingen beschikken. Zij bezocht 132 websites waarvan verschillende nader worden onderzocht.

Net als de andere toezichthouders is de Commissie vastberaden om haar inspanningen in de strijd tegen de cyber-criminaliteit inzake financiële delicten op te voeren, de internationale samenwerking verder uit te bouwen en meer middelen vrij te maken om die nieuwe uitdagingen aan te gaan.

(20) FESCOPOL is een overlegstructuur die binnen het "Forum of European Securities Commissions" (FESCO) is opgericht om de gedachtewisselingen en de informatie-uitwisseling tussen de FESCO-leden alsook de samenwerking en de coördinatie bij toezichtsactiviteiten te bevorderen (zie het jaarverslag 1998-1999, p. 148 en 149).

(21) Zie dit verslag, p.128.

1.2. REGLEMENTERING EN CIRCULAIRES

1.2.1. Gemeenschappelijke aspecten

1.2.1.1. Hervorming van de erkenningsprocedure voor revisoren en opvolging van hun medewerking aan het toezicht

Tijdens het periodiek overleg tussen de erkende revisoren en de Commissie is onderzocht op welke punten een wijziging aan het erkenningsreglement van 6 april 1993 voor revisoren en revisorenvennootschappen bij kredietinstellingen en beleggingsondernemingen wenselijk was. Bepaalde wijzigingen drongen zich inderdaad op om rekening te houden met de evoluties in de wetgeving, de financiële sector en het revisoraat, en om te komen tot een meer efficiënte selectie- en erkenningsprocedure.

Rekening houdend met het resultaat van dit overleg heeft de Commissie een ontwerp van gewijzigd erkenningsreglement goedgekeurd en voor advies aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren voorgelegd. In de eerste plaats werd de tekst aangepast om rekening te houden met de wettelijke vereiste dat nu ook de instellingen voor collectieve belegging een door de Commissie erkend commissaris-revisor moeten hebben en met de rol van de erkende commissaris-revisor bij de financiële holdings.

Verder worden vooral een aantal preciseringen voorgesteld met betrekking tot de erkenningsvoorwaarden, in het bijzonder wat betreft de relevante beroepservaring van de kandidaten en de passende organisatie van hun kantoor. Voor revisorenvennootschappen worden bepaalde van deze organisatievereisten nader uitgewerkt (o.m. op het vlak van auditmethodologie, de kwaliteit van de interne controle en de positie van de erkende revisor in de vennootschap). Tenslotte wordt voor het onderzoek van de erkenningsaanvraag van zowel revisoren als revisorenvennootschappen de voorlegging van een dossier vereist, waarvan de samenstelling duidelijk wordt opgegeven; dit dossier dient bovendien jaarlijks te worden bijgewerkt.

Om waardevolle kandidaten binnen een redelijke termijn de kans te bieden deel te nemen aan een erkenningsprocedure, heeft de Commissie ook beslist om deze voortaan op een meer frequente basis, d.i. in principe om de twee jaar, te organiseren.

Wat de medewerking van de erkende revisoren aan het prudentieel toezicht betreft, zal de Commissie meer systematische evaluaties verrichten en zullen de gecontroleerde instellingen worden gesensibiliseerd om, via adequate auditbudgetten, de kwaliteit van het globale revisorale toezicht te ondersteunen.

1.2.1.2. Uitoefening van een bestuursmandaat door een rechtspersoon die zich laat vertegenwoordigen door meerdere natuurlijke personen

In het verslag 1988-1989 heeft de Commissie toegelicht onder welke voorwaarden een rechtspersoon een bestuursmandaat zonder deelname aan de effectieve leiding in een kredietinstelling kan uitoefenen (22). Eén van de voorwaarden luidt dat de bestuurder-rechtspersoon een vaste vertegenwoordiger dient aan te stellen die de functie zal uitoefenen.

Tijdens de verslagperiode werd aan de Commissie de vraag gesteld of het voor de bestuurder-rechtspersoon mogelijk was om zich, in functie van de agendapunten op de dagorde van de raad van bestuur, te laten vertegenwoordigen door een «veranderlijke» natuurlijk persoon gekozen omwille van zijn/haar competenties.

De Commissie heeft daaromtrent haar standpunt gehandhaafd, namelijk dat de bestuurder-rechtspersoon een vaste vertegenwoordiger zou moeten aanstellen. Zij is inderdaad van oordeel dat de aanduiding van meerdere vertegenwoordigers van een bestuurder-rechtspersoon de persoonsgebonden invulling van het bestuursmandaat ondermijnt en derhalve niet aanvaardbaar is. Zij heeft hierbij onder andere rekening gehouden met de ontwikkelingen inzake *corporate governance* die meer het accent leggen op de persoonlijkheid en de kwaliteiten van iedere bestuurder als individu, eerder dan een louter functionele visie op de rol van de bestuurder te huldigen. Toegepast op een bestuurder-rechtspersoon betekent dit dat de aangeduide vertegenwoordiger-natuurlijke persoon dezelfde persoonlijke kwaliteiten moet bezitten als een bestuurder-natuurlijke persoon. Dit impliceert ook dat de vertegenwoordiger meer moet zijn dan een loutere woordvoerder van de rechtspersoon die vertegenwoordigd wordt; zo moet de vertegenwoordiger in staat zijn om, tijdens de beraadslagingen in de raad van bestuur, zich een eigen onafhankelijk oordeel te vormen en gewicht in de schaal te leggen bij de besluitvorming. In geval van een veranderlijke vertegenwoordiging rijst bovendien de vraag of de respectieve aansprakelijkheid in elke materie correct kan worden toegewezen (23).

1.2.1.3. Weging van onbenutte kredietlijnen

Het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen schrijft voor dat op het onbenut gedeelte van betekende kredietlijnen met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar of met een onbepaalde looptijd, in beginsel een 50%-weging wordt toegepast (24).

Op onmiddellijk en onvoorwaardelijk opzegbare kredietlijnen kan echter een nulweging worden toegepast, op voorwaarde weliswaar dat er geen contractuele bepaling bestaat die de instelling verplicht een opzeggingstermijn te respecteren.

(22) Zie het jaarverslag 1988-1989, p. 18 tot 20.

(23) Zie in dat verband de bepaling van het wetsontwerp *corporate governance* die een hoofdelijke aansprakelijkheid invoert tussen de bestuurder-rechtspersoon en de vertegenwoordiger-natuurlijke persoon.

(24) Besluit van de Commissie van 5 december 1995 over het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen, artikel 16, §1, 6°, e.

Deze bepaling bleek in werkelijkheid op een uiteenlopende wijze te worden toegepast, zodat de Commissie in nauw overleg met de Belgische Vereniging van Banken een procedure heeft uitgewerkt om na te gaan of de voorwaarden voor toepassing van een nulweging op dergelijke verplichtingen, zijn vervuld. De procedure bestaat erin dat alle instellingen de voorwaarden van hun contracten systematisch doorlichten.

De procedure behelst het toetsen van, enerzijds, de voorwaarden waartegen nieuwe contracten zijn afgesloten en, anderzijds, de lopende contracten. De toetsing en eventuele aanpassing van clausules van nieuwe contracten moeten uiterlijk op 1 april 2001 gebeurd zijn. De bestaande contracten moeten progressief worden nagekeken, in elk geval bij de eerste normale kredietherziening die de interventie van de cliënt vereist, en uiterlijk op 1 april 2004.

De Commissie heeft de controleregels duidelijk aangegeven in een circulaire (25) die een specifiek schema bevat voor de periodieke rapportering waarmee de evolutie van de procedure kan worden nagegaan.

(25) Circulaire D1 2001/1 van 16 januari 2001 aan de kredietinstellingen.

1.3. TOEZICHT IN DE PRAKTIJK

1.3.1. *Gemeenschappelijke aspecten*

1.3.1.1. **Periodieke rapportering – Kader voor het opleggen van een administratieve boete**

Het tijdig, correct en volledig afleveren van de periodieke rapporteringsstaten is een prioritair aandachtspunt voor de toezichthouder. De analyse en de opvolging van de financiële positie van de instellingen - één van de kernopdrachten van de toezichthouder - heeft maar zin en betekenis indien de toezichthouder binnen een redelijke termijn over betrouwbare cijfers kan beschikken.

In vorige jaarverslagen (26) heeft de Commissie erop gewezen dat zij bij haar prudentiële acties gericht op het wegwerken van vertragingen in de periodieke rapportering aan sommige kredietinstellingen hersteltermijnen had opgelegd met toepassing van de artikelen 57 en 103 van de bankwet.

Deze laatste bepaling biedt aan de Commissie de mogelijkheid om, na afloop van de hersteltermijn, een administratieve boete op te leggen. In feite gaat het hier om een dwangsom want het is een geldsom (27) verschuldigd als sanctie voor een tekortkoming aan de verplichtingen van de kredietinstelling per kalenderdag dat deze tekortkoming voortduurt.

Tijdens de verslagperiode heeft zich één dossier voorgedaan waar het ernaar uitzag dat de periodieke rapportering bij het verstrijken van de hersteltermijn nog steeds niet volledig en correct zou zijn opgesteld. In dat vooruitzicht heeft de Commissie zich beraden over de omvang en de berekening van de op te leggen boete en de daartoe te volgen procedure. Uitgaande van het proportionaliteitsbeginsel werden, voor de berekening van de boetes, de rapporteringstabellen ingedeeld in tien groepen, zes voor de vennootschappelijke rapportering en vier voor de geconsolideerde rapportering.

Een bedrag van € 1.250 per kalenderdag vertraging in de correcte en volledige afgifte van elke groep van tabellen werd vooropgesteld. In de veronderstelling dat geen enkele groep van tabellen tijdig en correct werd opgesteld, kan de boete aldus oplopen tot € 12.500 per kalenderdag.

Op de valreep heeft de betrokken kredietinstelling de opgelegde rapporteringstermijn nageleefd zodat uiteindelijk geen boete verschuldigd was.

(26) Zie de jaarverslagen 1998-1999, p. 62 en 63, en 1999-2000, p. 46.

(27) De geldboete mag per kalenderdag niet minder bedragen dan € 247,89 en niet meer dan € 24.789,35, noch in totaal meer dan € 1.239.467,62.

1.3.1.2. Gevolmachtigde agenten

Informatieverstrekking aan de cliënteel over de verbreking van een agentencontract

Gevolmachtigde agenten zijn natuurlijke of rechtspersonen die een bank of een beleggingsonderneming vertegenwoordigen bij de uitvoering van bepaalde verrichtingen met de cliënteel. Zolang hun agentencontract loopt, zijn zij onderworpen aan de controle van de bank of de beleggingsonderneming (28).

Gevolmachtigde agenten verwerven in die hoedanigheid een grote geloofwaardigheid bij de cliënteel, vooral omdat zij gebruik maken van de firma van de bank of de beleggingsonderneming. Gelet op de noodzaak van een verantwoord en voorzichtig beleid, is het dan ook aangewezen dat een bank of een beleggingsonderneming de cliënteel tijdig op de hoogte brengt wanneer zij een agentencontract beëindigt, en dat zij bovendien alle andere vereiste maatregelen neemt (zo moet zij bijvoorbeeld bij de betrokkene alle documenten met haar briefhoofd gaan ophalen).

Draagwijdte van de controle

De Commissie heeft tijdens het verslagjaar een bijzondere aandacht besteed aan de toepassing van haar richtlijnen i.v.m. financiële werkzaamheden die door tussenkomst van gevolmachtigde agenten worden verricht. Deze richtlijnen (29) bepalen onder meer dat een gevolmachtigde agent in principe slechts voor rekening van één kredietinstelling mag handelen, dat de agent geen financiële activiteit voor eigen rekening mag uitoefenen, en dat de agent zijn functie slechts met bepaalde niet-bancaire werkzaamheden mag cumuleren (30). Verder preciseren zij hoe de kredietinstellingen moeten instaan voor een maximale veiligheid van de verrichtingen van hun gevolmachtigde agenten door een passend toezicht, sluitende procedures en een correcte informatieverstrekking aan het publiek.

De Commissie controleert de gevolmachtigde agenten niet rechtstreeks. Zij is daartoe overigens wettelijk niet bevoegd. Wel gaat zij, overeenkomstig artikel 20 van de bankwet, na of de kredietinstellingen die met een agentennet werken, beschikken over een passende beleidsstructuur, administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle, om de activiteiten van hun agenten onder strikte controle te houden. De kredietinstellingen dienen er immers via passende controleprocedures voor te zorgen dat de cliënten worden beschermd.

De toepassing van deze richtlijnen werd via controles ter plaatse bij verschillende kredietinstellingen onderzocht.

(28) De Commissie heeft bij circulaire een aantal beginselen voor een goede organisatie geponeerd die moeten worden nageleefd door de banken en de beleggingsondernemingen die een beroep doen op gevolmachtigde agenten (circulaires B 93/5 aan de kredietinstellingen en 92/1 aan de beursvennootschappen).

(29) Circulaire van 21 oktober 1993: zie het jaarverslag 1993-1994, p. 50 tot 53.

(30) Voor de voorwaarden voor cumulatie van een functie als gevolmachtigd agent van een kredietinstelling en van een beursvennootschap: zie het jaarverslag 1993-1994, p. 52.

Bij die controlewerkzaamheden heeft de Commissie aandacht besteed aan de mogelijke impact van een aantal nieuwe ontwikkelingen, zoals de toepassing van de wet op de handelsagentuur op de gevolmachtigde agenten, het beroep op nieuwe distributiekkanalen, de uitbouw van bankverzekeringsgroepen, en de grotere diversiteit van de aangeboden financiële producten. In overleg met de betrokken sectoren zal de Commissie nagaan of haar bevindingen ter zake niet nopen tot aanpassing van de interne-controlemaatregelen vervat in de richtlijnen over het beroep op gevolmachtigde agenten.

Voor een belangrijke bankverzekeringsgroep heeft de Commissie inmiddels al aanvaard dat de exclusiviteitsvereiste voor een gevolmachtigd agent niet langer geldt voor de individuele instellingen uit de groep, maar voor de groep als dusdanig. De daarbij door de Commissie opgelegde voorwaarden beogen adequate omkaderingsmaatregelen door de groep, met als doel te vermijden dat bij de cliënten verwarring zou ontstaan over de partij waarmee een overeenkomst werd aangegaan en over de rol en de verantwoordelijkheid van de verschillende instellingen uit die groep.

Gevolmachtigde agenten en voorkomingsbeleid

In de controleprogramma's ter plaatse werd ook onderzocht of in het kader van het beleid gericht op het voorkomen van inbreuken op de fiscale wetgeving en op de beheersing van hun reputatie in het fiscale domein, de kredietinstellingen passende beleidslijnen, procedures en interne controlemaatregelen hebben ten aanzien van gevolmachtigde agenten en of die op consistente wijze worden toegepast. Er werden daarbij tekortkomingen vastgesteld. Deze hadden onder meer betrekking op praktijken om, in strijd met de gebruikelijke procedures, verrichtingen van en voor cliënten te laten lopen via interne rekeningen van gevolmachtigde agenten, waardoor in de rekeningen van de cliënt de werkelijke aard en/of bestemming van de verrichting niet precies werd vermeld.

In haar document van 1997 over bijzondere mechanismen heeft de Commissie bepaald dat dergelijk oneigenlijk gebruik van interne rekeningen niet geoorloofd is (31). De Commissie heeft de betrokken instellingen aangemaand om de nodige maatregelen te treffen opdat hun gevolmachtigde agenten een einde zouden stellen aan deze praktijken. Gelet op het belang van deze kwestie voor de financiële sector, zullen de richtlijnen terzake verduidelijkt worden in een nieuwe circulaire. Ondertussen heeft de Commissie, waar nodig, met toepassing van artikel 57, paragraaf 1 van de bankwet, herstelmaatregelen opgelegd voor de aanpak van de vastgestelde tekortkomingen in het voorkomingsbeleid. Met een bijzondere opvolgingsactie wordt nagegaan of de gevraagde maatregelen consequent worden uitgevoerd.

(31) Zie het jaarverslag 1997-1998, p. 26 tot 31.

1.3.2.1. Kredietinstellingen

1.3.2.1.1. *Beheersstructuur van de Fortis Bank*

Na de overname van de Generale Bank door de Fortis Groep (32) en de daaropvolgende herstructurering van die groep (33) is de Commissie blijven toezien op het vlotte verloop van de integratie binnen de bankpool en op de concrete invulling van het vereiste om zowel bij de Fortis Bank als bij de bankpool die zij overkoepelt, te zorgen voor een passende beheersstructuur en een passende organisatie.

Tegen die achtergrond is met de Fortis Bank een nieuwe overeenkomst over de autonomie in de bankfunctie gesloten, rekening houdend met het feit dat zij nu deel uitmaakt van de financiële groep Fortis. Die nieuwe overeenkomst bepaalt inzonderheid dat het directiecomité van de Fortis Bank bevoegd is voor het beheer van het bankbedrijf. Het staat daarbij onder het toezicht van de raad van bestuur die daarnaast ook het algemene beleid uitstippelt dat in het kader van dat beheer moet worden uitgevoerd. Dat beleid sluit echter aan bij het algemene beleid dat op het hoogste groepsniveau wordt vastgesteld voor de hele groep.

Verder heeft de Commissie onderzocht welke implicaties de reorganisatie van de beheersstructuren van de Fortis Groep heeft voor de Fortis Bank. Het dagelijks bestuur van de Fortis Groep is voortaan in handen van een *Chief Executive Officer* (CEO). Zijn taak bestaat er onder andere in voorstellen voor te leggen aan de raden van bestuur van de topvennootschappen van de Fortis Groep, Fortis B en Fortis NL, in verband met de strategie van de Fortis Groep als geheel. De *Chief Executive Officer* wordt bijgestaan door een *Executive Committee*, waarin verschillende leden van het directiecomité van de Fortis Bank zitting hebben. Tegelijkertijd is de door de Fortis Bank overkoepelde bankpool gestart met een reorganisatie van de bankactiviteiten binnen drie *business units* (*Network Banking*, *Merchant Banking* en *Private Banking/Asset Management*). De verantwoordelijkheid voor elke *business unit* berust bij een lid van het directiecomité van de bank dat ook benoemd is tot lid van het *Executive Committee* van de groep. Elke verantwoordelijke wordt bijgestaan door een *Management Team* dat, onder de eindverantwoordelijkheid en het toezicht van het directiecomité van de Fortis Bank, instaat voor het beheer van de activiteiten van de betrokken *Business Unit* zoals die door de verschillende juridische entiteiten van de pool worden verricht. Elke *Business Unit* kan de materiële, menselijke en organisatorische middelen beheeren die nodig zijn voor de activiteiten onder haar verantwoordelijkheid, op voorwaarde dat daarbij de wettelijke bevoegdheden van de vennootschapsorganen van de betrokken entiteiten worden nageleefd.

Gelet op die evolutie ziet de Commissie er niet alleen op toe dat de coördinatie van de activiteiten van de hele bankpool wordt gegarandeerd, maar ook dat bij de reorganisatie van de beheersstructuren van die bankpool en van de bankactiviteiten in *Business Units* niet wordt geraakt aan de verantwoordelijkheid van het directiecomité van de bank om te zorgen voor het effectieve beheer ervan, en dat het directiecomité beschikt over de terzake vereiste instrumenten inzake follow-up en controle. In dat verband moet vooral worden gedacht aan de functies op het vlak van de beheerscontrole, het risicobeheer en de interne audit.

(32) Zie het jaarverslag 1997-1998, p. 46 en volgende.

(33) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 52 en volgende.

1.3.2.1.2. Toenadering tussen Dexia en Artesia

Conform de overeenkomst die de Dexia Groep en Arcofin in maart 2001 hebben gesloten, heeft Arcofin in juli 2001 haar controledeelneming in Artesia Banking Corporation (hierna «ABC» genoemd) ingebracht in de financiële holding Dexia NV. Voor de vergoeding van die inbreng zijn, binnen de grenzen van het toegestane kapitaal, nieuwe aandelen Dexia NV uitgegeven. Door die inbreng is Arcofin - met 15,5% van het kapitaal - één van de hoofdaandeelhouders van de Dexia Groep geworden.

Door de verwerving van de ABC Groep heeft de Dexia Groep niet alleen haar positie verstevigd op de Belgische markt van de financiële dienstverlening aan particulieren, maar is zij ook een belangrijke bankverzekeraar geworden, inzonderheid door de onrechtstreekse verwerving van de controle over de verzekeringsonderneming De Volksverzekeringen.

De Dexia Groep en de ABC Groep willen hun toenadering aangrijpen om hun complementariteit optimaal te benutten en tot een nauwere samenwerking te komen via de integratie van de activiteiten en de organisatie van Dexia Bank België en ABC. In een later stadium zou dit tot een fusie tussen beide banken moeten leiden.

Op prudentieel vlak heeft de Commissie geen principiële bezwaar gemaakt tegen voornoemde verrichting of tegen de daaruit voortvloeiende wijzigingen in de aandeelhouderskring van zowel Dexia als ABC.

Verder blijft de Commissie er aandachtig op toezien dat de operationele integratie van ABC en Dexia Bank België gebeurt onder optimale omstandigheden op prudentieel vlak. Zo zal zij er met name op letten dat alle bancaire en logistieke functies bij de nieuwe bank op passende wijze worden gedefinieerd, dat hun continuïteit wordt gewaarborgd en dat passende maatregelen worden genomen in verband met de beleidsstructuur, de organisatie, het risicobeheer en de interne controle van de bank.

1.3.2.1.3. Protocol over de prudentiële omkadering van de Dexia Groep

In haar vorig jaarverslag (34) heeft de Commissie toelichting gegeven bij de beslissingen die zij op prudentieel vlak had genomen naar aanleiding van de reorganisatie waarmee de Dexia Groep in september 1999 was gestart. De aandacht van de Commissie ging daarbij vooral uit naar het feit dat Dexia NV, de topvennootschap van de groep, had ingestemd met een ruimer prudentieel kader dan dat verbonden aan haar wettelijk statuut van financiële holding, om zo rekening te kunnen houden met de rol van het uitvoerend comité bij het beheer van het bankbedrijf van de groep.

Ondertussen is de concrete invulling van het aanvullend prudentieel toezicht - met het wettelijk statuut van de kredietinstellingen naar Belgisch recht als uitgangspunt - gedetailleerd vastgelegd in een protocol over de prudentiële omkadering van de Dexia Groep, dat zowel door de raad van bestuur van Dexia NV als door de Commissie is goedgekeurd. Zoals reeds aangekondigd in het vorige jaarverslag van de Commissie, handelt dat protocol in hoofdzaak over de afbakening van de activiteiten van Dexia NV, de collegiale beheersstructuur van de vennootschap, het statuut van haar leiders en het toezicht op haar aandeelhouderskring.

(34) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 43 en volgende.

1.3.2.1.4. Gespecialiseerde dochteronderneming van een kredietinstelling

Tijdens de voorbije verslagperiode heeft de Commissie, voor de eerste keer sedert de inwerkingtreding van de bankwet, van een financiële instelling, dochter van een Belgische kredietinstelling, een aanvraag tot vrije dienstverlening binnen de Europese Gemeenschap ontvangen, naar analogie met kredietinstellingen. Deze aanvraag steunde op de artikelen 41 en 42 van de bankwet, die een omzetting zijn in Belgisch recht van artikel 19 van de gecoördineerde bankrichtlijn.

Alle voorwaarden terzake uit de bankwet waren vervuld, zodat de aanvraag een gunstig gevolg kreeg.

Samengevat komen deze voorwaarden hierop neer:

- 1° aan de kredietinstellingen die moederondernemingen zijn van deze financiële instellingen is een vergunning verleend als kredietinstelling overeenkomstig Titel II van de bankwet;
- 2° de financiële instellingen oefenen de betrokken werkzaamheden daadwerkelijk uit op het Belgische grondgebied;
- 3° de kredietinstellingen die de moederondernemingen zijn van deze financiële instellingen bezitten ten minste 90 percent van de aan de aandelen van deze financiële instellingen verbonden stemrechten;
- 4° de moederondernemingen moeten de Commissie aantonen dat het beleid van de financiële instellingen gezond en voorzichtig is;
- 5° de moederondernemingen moeten zich volgens de door de Commissie goedgekeurde regels hoofdelijk borg stellen voor de verplichtingen van de financiële instellingen;
- 6° de financiële instellingen worden opgenomen in het toezicht op geconsolideerde basis op de moederinstellingen, overeenkomstig artikel 49 van de bankwet, inzonderheid voor de vaststelling van de solvabiliteitscoëfficiënten, het toezicht op de grote risico's en de beperking van het aandelenbezit overeenkomstig artikel 32 van dezelfde wet;
- 7° het eigen vermogen van de financiële instelling mag niet dalen onder het wettelijk minimumkapitaal voor kredietinstellingen;
- 8° de financiële instelling wordt onderworpen aan een gedeeltelijk prudentieel toezicht door de Commissie.

1.3.2.2. Beleggingsondernemingen

1.3.2.2.1. Financiële planning en de regelgeving inzake beleggingadvies - cumulatie met andere activiteiten

De Commissie krijgt de laatste tijd veel vragen over de noodzaak van een vergunning voor de activiteit van «financiële planning». Dit is de dienstverlening die erin bestaat cliënten te adviseren over de best mogelijke spreiding van hun patrimonium in verschillende beleggings-, verzekerings- en spaarvormen, zoals onroerend goed, roerend goed (antiek, kunst,...), pensioenplannen of beleggingen in financiële instrumenten, verzekeringen, enz... De financiële planner vertrekt van

de persoonlijke vermogenssituatie van de cliënten, hun doelstellingen en planning op korte, middellange en lange termijn en brengt een advies op maat uit over een ideale allocatie van hun vermogen. De dienst van de financiële planner kan eenmalig zijn, dan wel recurrent, waarbij de planner de allocatie opvolgt en in functie van de evolutie op de markten, dan wel de gewijzigde doelstellingen van de cliënt, een aangepaste spreiding aanbeveelt.

Financiële planning wordt aangeboden door zowel kredietinstellingen of beleggingsondernemingen, bijvoorbeeld in het kader van de dienstverlening aan vermogende cliënten, als door kleine onafhankelijke entiteiten. De vraag rees of deze laatste ondernemingen in het kader van hun activiteit van financiële planning diensten van beleggingsadvies in de zin van de reglementering verrichten en derhalve een vergunning behoeven, bijvoorbeeld als vennootschap voor beleggingsadvies. Op basis van de huidige regelgeving (35) meent de Commissie van niet, voor zover vaststaat dat de dienstverlening van de financiële planner en meer bepaald zijn aanbevelingen in verband met financiële beleggingen zich beperken tot het vastleggen van een percentage van het patrimonium dat in financiële instrumenten, of in categorieën daarvan, kan worden belegd, in voorkomend geval aangevuld met de raad om voor de concrete invulling van deze allocatie contact op te nemen met een erkende financiële bemiddelaar.

Sommige planners willen echter verder gaan en hun cliënten zelf onafhankelijk advies geven over de specifieke financiële instrumenten die, rekening houdend met hun profiel en de allocatie, voor belegging in aanmerking komen, waardoor zij uiteraard wel binnen het toepassingsveld van de reglementering op het beleggingsadvies vallen. Zo heeft de Commissie het voorbije jaar een aanvraag voor een vergunning als beleggingsadviseur van een financiële planner onderzocht, die dergelijk advies wenste te geven over zowel financiële instrumenten als over verzekeringsproducten, waarvoor hij trouwens reeds was geregistreerd als verzekeringstussenpersoon.

In het kader van het onderzoek naar de gevolgen van de cumulatie van deze activiteiten voor de organisatie van de beleggingsadviseur en het toezicht op zijn activiteit, acht de Commissie het noodzakelijk dat de gecumuleerde activiteiten onderling verenigbaar zijn, geen belangentegenstellingen inhouden en dat de bedrijfsprocessen verlopen volgens een gelijklopende logica. Onverenigbaar met beleggingsadvies zou bijvoorbeeld zijn, het stellen van daden van beschikking voor rekening van de cliënt of het optreden als agent van een kredietinstelling of beleggingsonderneming. Wat de bedrijfsprocessen betreft, zou het onaanvaardbaar zijn dat een beleggingsadviseur - die geen tegoeden van beleggers in ontvangst mag nemen - in de uitoefening van die andere activiteit wel tegoeden van beleggers zou ontvangen.

Met betrekking tot de samenloop van verschillende toezichtstelsels, in casu van beleggingsadviseur en van verzekeringstussenpersoon, heeft de Commissie de onderneming gevraagd, onverminderd de toepassing van de dwingende regels verbonden aan de respectieve toezichtstelsels of aan de instrumenten waarop de activiteiten betrekking hebben, haar bedrijf waar mogelijk te organiseren overeenkomstig de strengste regels. In dat verband zal de onderneming bijvoorbeeld voor de

(35) Zie artikelen 119 tot 136 van de wet van 6 april 1995, het koninklijk besluit van 5 augustus 1991 over het vermogensbeheer en het beleggingsadvies en de circulaire van de Commissie van 14 augustus 1992.

volledige activiteit, via een interne code, gedragsregels hanteren die zijn afgestemd op de regelgeving die de cliënten de hoogste bescherming biedt. (36) De Commissie vraagt ook dat de onderneming haar cliënten, in persoonlijke contacten, in de contractuele documentatie of in de rapportering, een duidelijke boodschap zou geven over haar hoedanigheid en het juridisch kader waarin zij handelt.

Tenslotte wil de Commissie inzake de vereiste administratieve scheiding tussen de activiteit van beleggingsadvies en de andere activiteiten (37) dat de organisatie van de onderneming, hoewel de financiële planning steunt op een geïntegreerd bedrijfsproces, voorziet in passende procedures en systemen die de naleving van de respectieve reglementeringen verzekeren en het toezicht daarop mogelijk maken.

1.3.2.2.2. Dienstverrichtingen in België van beleggingsondernemingen uit derde landen

Krachtens artikel 25, eerste lid, van het koninklijk besluit van 20 december 1995 betreffende de buitenlandse beleggingsondernemingen (38), kunnen de beleggingsondernemingen die ressorteren onder Staten die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap (hierna «derde landen») en die in hun land van herkomst daadwerkelijk beleggingsdiensten verlenen, deze diensten in België verlenen aan professionele beleggers (39), zonder hier gevestigd te zijn. Voorwaarde is wel dat deze ondernemingen zich vooraf bij de Commissie bekend maken, met opgave van de voorgenomen beleggingsdiensten alsook van de categorieën van derden aan wie ze voornemens zijn deze diensten te verlenen.

Op het niet naleven van die kennisgevingsplicht staan strafsancities, zoals bepaald in artikel 148, §4, 1° van de wet van 6 april 1995.

Artikel 25 verplicht de Commissie jaarlijks de lijst bekend te maken van de beleggingsondernemingen uit derde landen die de in artikel 46, 1°, 1 (40) en 3 (41) van de wet van 6 april 1995 bedoelde diensten verrichten (42).

(36) Wat de adviesverlening met betrekking tot financiële instrumenten betreft, bepaalt artikel 127, §§ 1 en 2, van de wet van 6 april 1995, dat de beleggingsadviseur zijn bedrijf uitoefent in het uitsluitend belang van zijn cliënten en geen transacties mag aanraden waar hij persoonlijk belang bij heeft.

(37) Zie artikel 4, tweede lid, van het koninklijk besluit van 5 augustus 1991 over het vermogensbeheer en het beleggingsadvies.

(38) Genomen met toepassing van artikel 111 van de wet van 6 april 1995.

(39) Dit begrip werd ingevuld door artikel 14 van het koninklijk besluit van 7 juli 1999 over het openbaar karakter van financiële verrichtingen.

(40) Het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten voor rekening van derden en het makelen in financiële instrumenten.

(41) Het discretionair beheer van portefeuilles bestaande uit financiële instrumenten.

(42) Hoewel de diensten bedoeld in artikel 46, 1° en 3° van de wet van 6 april 1995 voor de beleggers het meest relevant zijn, werd ervoor geopteerd - naar analogie met de op 27 januari 2000 vastgelegde lijst van beleggingsondernemingen uit EG Lid-Staten die per 31 december 1999 in België diensten verleenden onder het stelsel van de vrije dienstverlening - alle ondernemingen die in België beleggingsdiensten verrichten in de te publiceren lijst op te nemen, dus ook zij die enkel de diensten 2 en 4 aanbieden. Deze optie biedt aan de belanghebbenden een overzicht van het belang en de aard van de beleggingsdiensten aangeboden door ondernemingen uit derde landen.

Het vaststellen van dergelijke lijst impliceert vanwege de Commissie een oordeel over de ontvankelijkheid van elk van de kennisgevingen die zij op grond van dat koninklijk besluit heeft ontvangen.

Artikel 25 bevat de volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- enkel beleggingsdiensten met betrekking tot financiële instrumenten in de zin van de wet van 6 april 1995 kunnen in vrije dienstverlening verricht worden;
- de diensten mogen enkel gericht zijn tot professionele beleggers in de zin van artikel 25, §1;
- de betrokken ondernemingen moeten daadwerkelijk diensten verlenen in hun thuisland; *ratio* van deze bepaling is *forum shopping* tegen te gaan;
- de betrokken ondernemingen dienen zich vooraf bij de Commissie kenbaar te maken, met opgave van de beleggingsdiensten die ze voornemens zijn te verrichten, alsook van de categorieën van derden aan wie ze voornemens zijn deze diensten te verlenen;
- artikel 25 staat de Commissie toe beleggingsdiensten in België te verbieden aan een beleggingsonderneming die ressorteert onder het recht van een Staat die niet dezelfde toegangsmogelijkheden tot zijn markt biedt (reciprociteitsvereiste).

*

**

Uitgaande van deze voorwaarden heeft de Commissie de volgende beleidslijn uitgewerkt voor de opstelling van de lijst die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

1. Beleggingsondernemingen die enkel nevendiensten (43) notificeren, worden niet opgenomen. Artikel 25 heeft enkel betrekking op beleggingsdiensten als dusdanig. *A contrario* kunnen louter nevendiensten niet in vrije dienstverlening verstrekt worden maar dient geval per geval te worden nagegaan of er geen Belgisch statuut voor vereist is.
2. Hoewel de bankwet bankverrichtingen verstrekt door kredietinstellingen uit derde landen verbiedt als zij hier niet zijn gevestigd, kunnen kredietinstellingen naar de mening van de Commissie rechtsgeldig gebruik maken van het voornoemde artikel 25 om in België beleggingsdiensten aan te bieden.
3. Ondernemingen die in hun thuisland over een statuut beschikken krachtens hetwelk zij enkel aan niet-ingezetenen diensten kunnen verstrekken, worden niet opgenomen, daar zij niet geacht kunnen worden aldaar daadwerkelijk beleggingsdiensten te verlenen.

(43) Zie artikel 46, 2°, van de wet van 6 april 1995.

4. Sommige ondernemingen zijn in de Verenigde Staten erkend als «*Commodity Trading Advisor*» (CTA). Krachtens dit statuut mogen zij onder meer orders met betrekking tot financiële instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde ontvangen en doorgeven en portefeuilles bestaande uit deze instrumenten beheren. Financiële instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde zijn evenwel geen «financiële instrumenten» in de zin van artikel 1 van de wet van 6 april 1995. Diensten met betrekking tot deze instrumenten zijn net zo min beleggingsdiensten in de zin van artikel 46 van deze wet. Vennootschappen die enkel diensten verlenen met betrekking tot deze producten komen dus niet in aanmerking voor de toepassing van het voornoemde artikel 25.

In zover hun activiteiten bestaan uit vermogensbeheer en beleggingsadvies met betrekking tot financiële instrumenten ter verwerving of vervreemding van grondstoffen, is artikel 172 van de wet van 6 april 1995 echter van toepassing. Krachtens deze bepaling zijn enkel ondernemingen die in België het statuut van beleggingsonderneming of kredietinstelling hebben aangenomen en de krachtens het voornoemde artikel 25 in België werkzame buitenlandse beleggingsondernemingen gerechtigd om hier beroepshalve als vermogensbeheerder of beleggingsadviseur op te treden met betrekking tot deze producten. Om in België diensten van vermogensbeheer en beleggingsadvies met betrekking tot instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde te kunnen aanbieden, moeten die ondernemingen dus eveneens beleggingsdiensten met betrekking tot financiële instrumenten in de zin van de wet aanbieden, zodat het voornoemde artikel 25 toepassing vindt. De kennisgeving van de CTA's waarvan hier sprake wordt dan ook enkel ontvankelijk geacht indien die naast vermogensbeheer en beleggingsadvies met betrekking tot instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde, ook slaat op beleggingsdiensten in de zin van de wet van 6 april 1995.

Artikel 172 van de wet van 6 april 1995 regelt daarentegen niet het ontvangen, doorgeven of uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde. Deze activiteit valt buiten het toepassingsgebied van de wet, gezien het, zoals vermeld, niet gaat om beleggingsdiensten met betrekking tot financiële instrumenten *sensu stricto*. Wel bestaat nog het koninklijk besluit nr. 72 van 30 november 1939 «tot regeling van de beurzen voor den termijnhandel in goederen en waren, van het beroep van de makelaars en tusschenpersonen die zich met dezen termijnhandel inlaten en van het regime van de exceptie van spel». Ten aanzien van deze activiteiten heeft de Commissie evenwel geen bevoegdheid. Bijgevolg slaat de opneming van de betrokken ondernemingen in de lijst, niet op het ontvangen en doorgeven van orders in financiële instrumenten met grondstoffen als onderliggende waarde. Deze ondernemingen worden daarvan in kennis gesteld.

5. Een aantal kennisgevingen betreffen makelarij in deviezen. Deviezen zijn geen financiële instrumenten in de zin van de wet van 6 april 1995, zodat het koninklijk besluit van 20 december 1995 geen toepassing kan vinden op makelarij in deviezen. Wel bepaalt de wet dat enkel ondernemingen die in België het statuut van beleggingsonderneming of kredietinstelling hebben aangenomen en de krachtens het voornoemde artikel 25 in België werkzame buitenlandse beleggingsondernemingen gerechtigd zijn om hier beroepshalve tegen vergoeding diensten van wissel- en/of depositomakelarij te verlenen of aan te bieden (44). De opmerkingen onder 4 gelden bijgevolg *mutatis mutandis* voor de ondernemingen voor makelarij in deviezen.
6. Ondernemingen die niet reageren op herhaalde schriftelijke vragen om inlichtingen van de Commissie, worden verondersteld niet meer actief te zijn in België en worden dus niet in de lijst opgenomen.

*

* *

De ondernemingen uit derde landen die opgenomen zijn in de lijst dienen de wettelijke en reglementaire bepalingen na te leven, met inbegrip van de gedragsregels, die in België van toepassing zijn op de beleggingsondernemingen en hun verrichtingen (45).

De in het Staatsblad gepubliceerde lijst van beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van Staten die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap en die het voornemen hebben meegedeeld om in België beleggingsdiensten in vrij verkeer te verrichten, staat tevens op de website van de Commissie. Om verwarring bij beleggers te vermijden, bevat deze lijst de uitdrukkelijke vermelding dat de erin opgenomen ondernemingen hun diensten niet aan het publiek maar enkel aan institutionele en professionele beleggers mogen aanbieden.

Die opneming doet geen afbreuk aan de bijzondere regels die gelden voor gebruikers van beleggingsdiensten (bv. ICB's).

1.3.2.2.3. Vermogensbeheer via belegging in instellingen voor collectieve belegging (ICB's)

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie een aanvraag onderzocht voor een vergunning als vennootschap voor vermogensbeheer. Het ging om een vennootschap die deel uitmaakt van een groep en zich voornam om de portefeuilles van individuele cliënten uitsluitend te beleggen in ICB's gepromoot door die groep. De vraag rees of dergelijk beleggingsbeleid wel strookte met de algemene verplichting opgelegd aan vermogensbeheerders om uitsluitend de belangen van de cliënten te dienen (46).

De Commissie heeft gemeend geen bezwaar te moeten laten gelden tegen een vorm van vermogensbeheer waarbij uitsluitend belegd zal worden in ICB's. Een belegging van de activa van de cliënt in ICB's kan immers zorgen, inzonderheid voor portefeuilles van kleinere omvang, voor een betere spreiding van de risico's

(44) Zie artikel 138 van de wet van 6 april 1995.

(45) Zie artikel 28 van het koninklijk besluit van 20 december 1995.

(46) Zie artikel 79 van de wet van 6 april 1995.

over de diverse financiële instrumenten, sectoren en regio's, dan wanneer in individuele instrumenten zou worden belegd. Wel dient er volgens de Commissie op toegezien te worden dat de totale vergoeding die de cliënt zowel direct als indirect aan de vermogensbeheerder en aan de ICB's betaalt in verhouding staat tot de geleverde diensten en dat de cliënt bijgevolg niet tweemaal betaalt voor dezelfde dienst. Verder dient dit type van beheer duidelijk te worden toegelicht in de informatieverstrekking aan de cliënt en in de overeenkomst voor vermogensbeheer.

De Commissie was daarentegen terughoudender indien het vermogensbeheer wordt beperkt tot ICB's gepromoot door de groep. De vermogensbeheerder dient immers als lasthebber van de cliënt en als de behartiger van diens exclusieve belangen op een onafhankelijke en objectieve wijze zijn beleggingsbeslissingen te kunnen staven. Hij moet ook beleggen in financiële instrumenten van andere promotoren indien die beter aansluiten bij de vooropgestelde doelstellingen van de cliënt en diens beleggersprofiel.

Teneinde de verplichting tot behartiging van de exclusieve belangen van de cliënt verder vorm te geven en potentiële belangenconflicten in hoofde van de vermogensbeheerder maximaal te beheersen, heeft de Commissie er tevens op aangedrongen dat de vennootschap zowel in haar overeenkomst met de cliënt als in haar rapportering naar hem toe een volledige en precieze vermelding zou maken van de directe en indirecte vergoedingen (voornamelijk plaatsingscommissies en beheersvergoedingen) die zij van de diverse emittenten en tussenpersonen (al dan niet verbonden ondernemingen) zou ontvangen. Zodanig verkrijgt de cliënt een juist beeld van de totale prijs (direct en indirect) die hij betaald heeft voor de door de vermogensbeheerder verleende dienst. In de rapportering zal de cliënt tevens kunnen vaststellen in welke mate belegd werd in ICB's gepromoot door de ondernemingen van de groep.

1.3.2.2.4. Herstelmaatregelen

Inleiding

Indien de Commissie vaststelt dat een beleggingsonderneming ernstige leemten vertoont in haar beleidsstructuur, organisatie of interne controle of indien de beleggingsonderneming de wettelijke of reglementaire bepalingen die op haar van toepassing zijn niet naleeft, kan de Commissie herstelmaatregelen opleggen met toepassing van artikel 104, §1, van de wet van 6 april 1995.

Tijdens de verslagperiode legde de Commissie negenmaal herstelmaatregelen op aan acht beleggingsondernemingen, waaronder zes beursvennootschappen, één vennootschap voor vermogensbeheer en één vennootschap voor plaatsing van orders. Vijf ondernemingen konden de vastgestelde leemten binnen de opgelegde termijn verhelpen. Drie vennootschappen kwamen echter tot de bevinding dat, gelet op de omstandigheden waarin ze verkeerden en rekening houdend met de ongunstige beursconjunctuur, het aangewezen was het bedrijf stop te zetten en, in voorkomend geval, hun handelsfonds over te dragen.

Ernstige meningsverschillen onder vennoten

De Commissie droeg drie beleggingsondernemingen op om orde op zaken te stellen in hun beleidsstructuur toen zij vaststelde dat er binnen het bestuur en de aandeelhouderskring ernstige meningsverschillen bestonden over hun beleid en strategie. Gelet op de beperkte omvang van die ondernemingen, dreigden die hun goede werking en de cliëntenbelangen aan te tasten. Een ontoereikende rendabiliteit en een gebrek aan perspectieven lagen aan de basis van die onenigheid. Twee van de vernoemde ondernemingen geraakten uit de impasse door een herschikking van hun aandeelhouderskring en de gehele of gedeeltelijke vervanging van de effectieve leiding. In een derde geval zagen de aandeelhoudersgroepen echter geen andere oplossing dan hun kapitaal open te stellen voor een nieuwe partner. Toen ook dit niet lukte en de rentabiliteit danig verzwakte, besloot deze onderneming haar activiteit stop te zetten en de cliënteel over te dragen aan een andere bemiddelaar.

Gebrekkig toezicht op exploitatiepunten

In twee dossiers hadden de problemen betrekking op de zware verliezen die de ondernemingen leden als gevolg van de gedwongen sluiting van risicovolle posities, inzonderheid in afgeleide instrumenten, van beleggers die zelf niet meer in staat waren hun verplichtingen na te komen. Telkens bleek dat de procedures voor de opvolging van dergelijke posities en de toezichtsinstrumenten in handen van de leiding, ontoereikend waren om de ermee verbonden risico's adequaat te volgen, waardoor hun werkelijke omvang enkel aan het licht kwam toen zij de liquiditeitspositie van de ondernemingen in steeds belangrijker mate belastten. Voor één onderneming leidden de verliezen tot het wegwijnen van het vertrouwen tussen de vennoten, die verkozen zich bij een andere bemiddelaar aan te sluiten. Ook de andere onderneming stelde een einde aan haar activiteiten.

Gebrekkige boekhoudkundige organisatie

In een ander dossier besloot de Commissie een zeer korte hersteltermijn op te leggen aan een beleggingsonderneming die in het kader van een boekhoudkundige reorganisatie overigens reeds kampte met vertragingen in de rapportering aan de Commissie. Haar verliezen op de eigen handelsposities bleken inderdaad veel groter dan aanvankelijk meegedeeld, onder meer door een wijziging van de toegepaste waarderingsregels, waardoor zij de kapitaalvereisten niet langer naleefde. De onderneming regulariseerde de situatie door een achtergestelde lening en een onherroepelijke en onbeperkte garantie vanwege de hoofdaandeelhouder te bekomen. De Commissie gaf de vennootschap daarnaast een tweede, iets ruimere, termijn om een aangepaste kapitaalstructuur uit te tekenen, die zou voldoen aan alle wettelijke en reglementaire eigen-vermogensvereisten en aan een nieuw bedrijfsplan, alsook om haar boekhoudkundige organisatie, met inbegrip van de rapportering, volledig op punt te stellen.

Overtreding van vergunnings- en bedrijfsuitoefeningsvoorwaarden

Een ander geval betrof een beursvennootschap die – hoewel op haar organisatie al een en ander viel aan te merken – begonnen was met bewaarneming voor rekening van verzekeringsondernemingen en instellingen voor collectieve belegging (47), zonder daarvoor eerst de vereiste toestemming te hebben verkregen. Dergelijke activiteit vereist een minimumkapitaal van € 2,48 miljoen en een passende organisatie, wat onder meer de installatie van een interne-auditfunctie (48) impliceert. Op vraag van de Commissie heeft de beursvennootschap haar organisatie uitgebouwd met een interne-auditfunctie, een middle office en een back office. Achteraf heeft de Commissie toestemming verleend voor de activiteit van bewaarneming voor rekening van verzekeringsondernemingen en instellingen voor collectieve belegging, en de vergunning van de beursvennootschap dienovereenkomstig uitgebreid.

Gebrekkige beveiliging van computerinfrastructuur

Uit een controle ter plaatse bij een beursvennootschap die een elektronisch systeem van ordertransmissie exploiteert, bleek dat het computersysteem niet meer voldeed aan bepaalde beveiligingsstandaarden. De Commissie heeft dan ook een zeer korte hersteltermijn opgelegd om concrete en onmiddellijke maatregelen te nemen die de stabiliteit en de veiligheid van het computersysteem van de vennootschap moesten waarborgen. De vennootschap heeft via haar erkend commissaris-revisor een beroep heeft gedaan op een terzake gespecialiseerde consultant en is er zodoende in geslaagd aan de gestelde eisen te voldoen. De Commissie heeft de hersteltermijn dan ook opgeheven.

Impact van gerechtelijk onderzoek op de werking van de onderneming

In een dossier werd de Commissie erover ingelicht dat naar aanleiding van een gerechtelijk onderzoek in verband met een fraude gepleegd door een gevolmachtigd agent, drie van de vier afgevaardigde bestuurders van een beleggingsonderneming waarvoor die agent werkte, door het gerecht werden verdacht van het instellen van een bijzonder mechanisme met als doel of gevolg fiscale fraude door derden te bevorderen.

Gelet op de gevolgen voor de continuïteit van de leiding van de vennootschap bij het terugtreden van de voornoemde bestuurders en omdat de fraude van de agent betrekking had op cliëntentegoeden, besliste de Commissie met onmiddellijke ingang een speciaal commissaris aan te stellen. Zij verleende de onderneming een korte termijn om de meerhoofdigheid van haar leiding te herstellen door bestuurders aan te duiden die beschikten over de vereiste professionele betrouwbaarheid en ervaring. De vennootschap werd bovendien gevraagd aan te tonen dat haar organisatie en werking, ondanks de lopende gerechtelijke onderzoeken, niet in het gedrang waren. Tenslotte moest zij bewijzen in staat te zijn de gebeurlijke financiële gevolgen van bedoeld onderzoek, alsook van de fraude van de agent te dragen.

(47) Zie artikel 58, §1, van de wet van 6 april 1995.

(48) Zie jaarverslag 1997-1998, p. 73.

De beleggingsonderneming slaagde erin om binnen de termijn de gevraagde maatregelen te nemen en haar continuïteit te verzekeren. Op verzoek van de Commissie bracht zij vervolgens ook de nodige aanpassingen aan in haar organisatie en interne controle om een herhaling van de feiten te voorkomen.

*

* *

Sommige probleem dossiers krijgen een oplossing zonder dat de Commissie moet overgaan tot de formele vaststelling van een termijn. Zo kreeg zij te maken met een beleggingsonderneming die volgend op enkele commerciële mislukkingen haar dienstverlening voor private beleggers drastisch had teruggeschroefd en zich nog alleen wilde toeleggen op het handelen voor eigen rekening. Uit controles ter plaatse bleek echter dat de afslanking van de organisatie die gepaard ging met de wijziging van haar bedrijfsplan van die aard was dat de vennootschap niet langer beschikte over een passende organisatie en interne controle om als een volwaardige beleggingsonderneming te functioneren. Toen de Commissie wilde overgaan tot het opleggen van herstelmaatregelen, liet de vennootschap weten dat zij haar bedrijf volledig zou stopzetten en, na liquidatie van haar eigen portefeuille, in vereffening wilde gaan. Daarop heeft de Commissie de vergunning van de beleggingsonderneming ingetrokken en diens commissaris-revisor gevraagd regelmatig verslag uit te brengen over de vooruitgang van de vereffening van haar verbintenissen jegens de cliënten. (49)

1.3.2.3. Wisselkantoren

1.3.2.3.1. Weigering tot registratie van wisselkantoren die zich wensen te specialiseren in geldoverdrachten

Krachtens de wet van 10 augustus 1998 (50) mag een persoon of een instelling pas geldoverdrachten verrichten na een controlestatuut te hebben verworven. Geldoverdrachten waren voorheen niet gereguleerd, wat een zwak punt was in de witwaspreventie. Voornoemd controlestatuut kan zowel dat van een kredietinstelling zijn als dat van een beleggingsonderneming of een wisselkantoor.

Na de inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 1998 diende de Commissie zich te buigen over diverse nieuwe aanvragen tot registratie als wisselkantoor afkomstig van kandidaten die zich wensten te specialiseren in geldoverdrachten.

Na grondig onderzoek heeft de Commissie beslist twee van die aanvragen te weigeren. In het eerste geval heeft de Commissie tijdens een inspectie ter plaatse vastgesteld dat de aanvrager, die zij er al herhaaldelijk op had gewezen dat hij zich eerst diende te laten registreren, toch al geldoverdrachten had uitgevoerd zonder over het vereiste controlestatuut te beschikken, en dat hij zelfs reclame had gemaakt voor zijn activiteiten. De Commissie heeft daaruit geconcludeerd

(49) Krachtens artikel 107 van de wet van 6 april 1995 blijven de beleggingsondernemingen waarvan de vergunning is ingetrokken of herroepen, onderworpen aan het toezicht van de Commissie tot de verbintenissen van de vennootschap uit hoofde van de aan beleggers verschuldigde gelden en financiële instrumenten zijn vereffend.

(50) Wet tot wijziging van de witwaswet en van de wet van 6 april 1995.

dat de voorgedragen leiders van het wisselkantoor niet voldeden aan het vereiste inzake professionele betrouwbaarheid en dat zij niet over de nodige kwaliteiten beschikten om een gezond en voorzichtig beleid van het wisselkantoor te kunnen garanderen. Bovendien bleek bij het onderzoek van de registratie-aanvraag dat de witwasverantwoordelijken van het wisselkantoor onvoldoende vertrouwd waren met de terzake geldende wettelijke en reglementaire bepalingen. De aanvrager beschikte dus duidelijk ook niet over een passende administratieve en boekhoudkundige organisatie, een noodzakelijke voorwaarde om als wisselkantoor te kunnen worden geregistreerd.

Het tweede geval betrof een verzoek om registratie van een vereniging zonder winstoogmerk die zich vooral met geldoverdrachten bezighield. Zonder zich uit te spreken over alle andere voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om als wisselkantoor te kunnen worden geregistreerd, heeft de Commissie vastgesteld dat het VZW-statuut juridisch onverenigbaar is met het bedrijf van een wisselkantoor dat als hoofdactiviteit wordt uitgeoefend. Artikel 1, tweede lid van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, bepaalt immers dat «de vereniging zonder winstgevend doel die is welke niet nijverheids- of handelszaken drijft of welke niet tracht een stoffelijk voordeel aan hare leden te verschaffen». Welnu, krachtens artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 december 1994 bestaat het bedrijf van een wisselkantoor uit «het beroepshalve verrichtingen doen van contante aankoop of verkoop van deviezen», wat volgens artikel 2, achtste lid van Boek I, titel I van het Wetboek van Koophandel een daad van koophandel is. Bijgevolg is dat bedrijf als hoofdactiviteit niet verenigbaar met het VZW-statuut. Uit artikel 3 van het koninklijk besluit van 27 december 1994 blijkt trouwens dat enkel natuurlijke personen en handelsvennootschappen een verzoek om registratie als wisselkantoor mogen indienen.

Hoofdstuk 2

TOEZICHT OP DE FINANCIËLE INFORMATIE

2.1. ACTIVITEITSVERSLAG

Tijdens het eerste halfjaar van 2000 tekende zich dezelfde trend af als in 1999 en werd dus opnieuw een groei opgetekend van de belangrijkste financiële markten op wereldvlak. Tijdens het tweede halfjaar van 2000 was echter een omgekeerde trend merkbaar die ook tijdens het eerste halfjaar van 2001 aanhield.

Toch heeft die ommekeer niet gezorgd voor een daling van het aantal openbare uitgiften die aan het toezicht van de Commissie zijn onderworpen. Integendeel zelfs, het recordaantal uitgiften van 1999 is nog ruimschoots overtroffen.

De tijdens de verslagperiode uitgevoerde verrichtingen waarop de Commissie toezicht houdt met toepassing van titel II van het koninklijk besluit nr. 185 (regeling inzake openbare uitgiften van effecten en waarden), kunnen als volgt worden uitgesplitst:

	1999	2000	1 ^{ste} halfjaar 2001
Beursintroducties	54	32	4
op de Eerste Markt	19	7	4
op Nasdaq Europe (voorheen Easdaq)	28	21	0
op de Nieuwe Markt	7	4	0
Bijkomende opnemingen van Belgische vennootschappen op Euronext Brussels	21	16	10
Bijkomende opnemingen van Belgische en buitenlandse vennootschappen op Nasdaq Europe	10	66	20
Introducties en bijkomende opnemingen van buitenlandse vennootschappen op de Eerste Markt	26	6	4
Uitgifte en/of opneming van warrants (*)	85	63	36
Uitgifte en/of opneming van <i>reverse convertible notes</i>	49	124	55
OBA's, OBO's en OBU's	42	22	10
Uitgiften voorbehouden aan leiders en werknemers	118	146	77
Kasbons, achtergestelde obligaties en kapitalisatiebons	18	15	9
Uitgiften van obligaties	11	12	9
Andere	60	96	64
TOTAAL	494	598	298

(*) Aantal dossiers. Over het algemeen zijn er verschillende noteringslijnen per dossier.

Uit de voorafgaande tabel blijkt dat 598 dossiers zijn afgehandeld in 2000, wat neerkomt op een stijging met 21% ten opzichte van 1999. Tijdens het eerste halfjaar van 2001 zijn 299 dossiers afgehandeld, wat betekent dat ook in die periode het aantal verrichtingen niet daalde.

In verband met die 299 dossiers valt vooral op dat het beursklimaat voor een forse daling van het aantal beursintroductions heeft gezorgd: 4 tegenover 32 in 2000, waarvan 10 tijdens het tweede halfjaar van 2000.

Van zo'n daling is er echter geen sprake bij de andere soorten verrichtingen.

Het aantal verrichtingen met betrekking tot «*reverse convertible notes*» is sinds 1999 voortdurend gestegen. Dat aan dat instrument nogal wat risico's verbonden zijn (wat trouwens vooraan in het prospectus expliciet wordt vermeld) schrikt dus noch de emittenten, noch de beleggers af. Het feit dat de emittent van het aan het publiek aangeboden financiële instrument («*reverse convertible note*») verschilt van de emittent van het onderliggende financiële instrument zorgt voor aanzienlijke problemen op het vlak van de informatieverstrekking. In de circulaire's over de prospectusschema's voor respectievelijk «*reverse convertible notes*» en warrants worden voor die problemen oplossingen aangereikt. Toch doet de wederzijdse erkenning van prospectussen over dergelijke instrumenten nog een aantal vragen rijzen die elders in dit hoofdstuk aan bod komen.

Opvallend is het vrij hoge aantal verrichtingen die zijn voorbehouden aan het personeel. Dat hoge aantal houdt verband met de relatief lage drempel (50 personen) die is vastgelegd in artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 juli 1999 over het openbaar karakter van financiële verrichtingen, enerzijds, en het fiscale statuut van «*stock options*» dat is ingevoerd door de artikelen 41 tot 49 van het de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, anderzijds.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen en van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van dat Wetboek dienden tal van aanpassingen te worden doorgevoerd. Dat zal trouwens ook zo zijn bij de overschakeling op de IAS-normen.

Bovendien moet worden opgemerkt dat een meerderheid in het Europees Parlement op 4 juli 2001 tegen het voorstel voor een XIIIde richtlijn betreffende het openbaar overnamebod heeft gestemd, dat reeds vele jaren werd voorbereid.

In België heeft het Hof van Beroep te Brussel (51) zich uitgesproken over belangrijke vragen in verband met openbare overnameaanbiedingen. Het arrest van 19 juli 2001 bevestigt dat de artikelen 523 en 524 van het Wetboek van vennootschappen (de vroegere artikelen 60 en 60bis van de vennootschapswet) niet van toepassing zijn op het advies dat de raad van bestuur van de doelvennootschap bij een openbaar overnamebod moet verstrekken. Bovendien bevestigt het Hof van Beroep nogmaals dat de Commissie exclusief bevoegd is voor de beoordeling van de volledigheid en de juistheid van de informatie in de prospectussen die haar ter goedkeuring worden voorgelegd. Het arrest wordt elders in dit hoofdstuk toegelicht.

(51) Zie dit verslag, p. 67.

In een circulaire van 19 december 2001 wordt dieper ingegaan op het begrip «onafhankelijk expert» in de zin van het koninklijk besluit op de openbare overnameaanbiedingen. Die circulaire komt elders in dit hoofdstuk aan bod (52).

Op 30 juni 2001 was de periodieke informatie van 143 genoteerde vennootschappen, waaronder 99 portefeuillemaatschappijen, onderworpen aan het toezicht van de Commissie. Op 30 juni 2000 waren dat er respectievelijk 147 en 101.

Tot slot is studie nr. 14 (53) gepubliceerd over de halfjaarlijkse communiqués in 2000 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt van Euronext Brussels genoteerd zijn.

Volgens die studie hebben de op de eerste markt genoteerde vennootschappen hun halfjaarlijkse communiqués gemiddeld 73 dagen na afsluiting van het eerste halfjaar gepubliceerd. 82% van die communiqués zijn gepubliceerd in de loop van de derde maand na de afsluiting van het halfjaar. 55% van de vennootschappen hebben hun commissaris-revisor gevraagd een controleverslag op te stellen, een lichte stijging ten opzichte van 1999 toen slechts 52% van de vennootschappen zo'n controleverslag vroegen.

Van de op de nieuwe markt genoteerde vennootschappen heeft slechts één vennootschap haar halfjaarlijks verslag niet tijdig gepubliceerd. De gemiddelde publicatiermijn bedroeg 88 dagen tegenover 78 dagen in 1999. Slechts twee van de negen vennootschappen die eind 2000 op de nieuwe markt genoteerd waren, hebben hun cijfers door hun commissaris-revisor laten controleren.

(52) Zie dit verslag, p. 60.

(53) Beschikbaar op de website van de Commissie (www.cbf.be).

2.2. REGLEMENTERING EN CIRCULAIRES

2.2.1. Openbare overnameaanbiedingen, koershandhavingen en wijzigingen in de controle over vennootschappen

2.2.1.1. Begrip «onafhankelijk expert» in het kader van een uitkoopbod (artikel 47 van het overnamebesluit)

Krachtens artikel 15, § 3 van de overnamewet is de Commissie voor het Bank- en Financiewezen belast met het toezicht op de toepassing van het overnamebesluit, inclusief hoofdstuk IV over de openbare uitkoopaanbiedingen.

Naar aanleiding van het onderzoek van verschillende dossiers over dergelijke uitkoopaanbiedingen heeft de Commissie het opportuun geacht een circulaire te wijden aan haar interpretatie van het begrip «onafhankelijk expert» in de zin van artikel 47 van het overnamebesluit.

Krachtens dat artikel moet het dossier over een uitkoopbod dat bij de Commissie wordt ingediend, met name «het verslag bevatten van een van de bieder onafhankelijke expert over de relevantie, ten aanzien van de gebruikelijke waarderingscriteria, van de door de bieder gehanteerde methode(s) om de vennootschap te waarderen en de prijs te rechtvaardigen en moet de expert in dit verslag ook vermelden of hij van oordeel is dat met de prijs de belangen van de effectenhouders al dan niet veilig wordt gesteld». Het begrip «onafhankelijk expert» zelf wordt in het koninklijk besluit niet gedefinieerd.

De circulaire van de Commissie handelt uitsluitend over dat begrip. Zij behandelt dus geen andere functies zoals die van de commissaris in het kader van een inbreng in natura (artikel 602 van het Wetboek van vennootschappen), die van de expert die zich moet uitspreken in het kader van een openbaar overnameaanbod, of die van de onafhankelijke expert in het kader van de procedure als bedoeld in artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen.

Eerst en vooral wijst de circulaire erop dat artikel 47 van het overnamebesluit een duidelijk onderscheid maakt tussen, enerzijds, de waardering van de vennootschap en de verantwoording van de in het kader van het bod geboden prijs, en, anderzijds, het kritisch onderzoek van die waardering en die verantwoording. Beide opdrachten moeten bijgevolg worden uitgeoefend door verschillende personen die totaal van elkaar onafhankelijk zijn.

Daarnaast gaat de circulaire dieper in op de omstandigheden waarin de onafhankelijkheid van de expert in het gedrang kan komen. Tot slot onderzoekt zij de voorwaarden waaronder een financieel bemiddelaar, een extern auditor of een accountant als onafhankelijk expert mag optreden.

Volgens de Commissie dreigt de onafhankelijkheid van de expert in het gedrang te komen wanneer hij een geldelijk belang heeft bij de geplande verrichting, en wanneer hij een contract heeft ondertekend met, een vordering bezit op of een schuld heeft aan de bieder waardoor zij economisch afhankelijk worden van elkaar of waardoor er tussen hen een kapitaalband ontstaat. Tot slot is de Commissie van oordeel dat de expert geen bestuursfunctie mag uitoefenen bij de bieder en vice versa.

Wanneer een financieel bemiddelaar als onafhankelijk expert optreedt, mag hij geen enkele andere functie uitoefenen in het kader van het openbaar uitkoopbod omdat zo een belangenconflict zou kunnen ontstaan.

De Commissie is ook van oordeel dat de commissaris of de accountant van de bieder of van de doelvennootschap in het kader van dergelijke uitkooptaanbiedingen niet tot onafhankelijk expert mag worden aangesteld. Dat geldt ook voor de andere personeelsleden van de firma waar de commissaris of de accountant werkzaam is. Zij meent immers dat de betrokkenheid van de externe auditor bij de opstelling of de publicatie van een verslag over de billijkheid van de prijs van een actief of een vennootschap of van de ruilvoorwaarden tussen twee vennootschappen, de indruk kan wekken dat er een belangenverstrengeling is tussen de externe auditor en zijn cliënt. Er zou dan ook logischerwijze kunnen worden geconcludeerd dat er sprake is van een zakenrelatie die verder reikt dan de normale relatie tussen een extern auditor en zijn cliënt.

2.2.2. Portefeuillemaatschappijen

2.2.2.1. Boekhoudkundige verwerking van positieve consolidatieverschillen in de geconsolideerde jaarrekening

De Belgische boekhoudregels schrijven voor dat positieve consolidatieverschillen moeten worden geactiveerd en afgeschreven ten laste van de resultatenrekening. De Commissie kan evenwel, op de voorwaarden van de Europese boekhoudrichtlijnen, aan kredietinstellingen en portefeuillemaatschappijen individuele afwijkingen toestaan op deze verwerking (54).

In haar recente jaarverslagen (55) heeft de Commissie de afwijkingen vermeld waarbij aan Belgische portefeuillemaatschappijen, onder bepaalde voorwaarden, werd toegestaan om positieve consolidatieverschillen rechtstreeks in mindering te brengen van het eigen vermogen.

De vennootschappen die dergelijke afwijking vroegen, beriepen zich op de normen in een aantal omringende landen die een rechtstreekse aanrekening van consolidatiegoodwill op het eigen vermogen geheel of gedeeltelijk toestonden. Zij stelden dat zij hierdoor een concurrentieel nadeel leden ten opzichte van hun buitenlandse sectorgenoten en beriepen zich hierop om hun verzoek te staven.

(54) Koninklijk besluit van 23 september 1992 op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen; koninklijk besluit van 1 september 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van de portefeuillemaatschappijen.

(55) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 133 tot 135 en 1999-2000, p. 98.

De Commissie heeft steeds expliciet gesteld dat de toegestane afwijkingen van tijdelijke aard waren en dat zij konden worden herzien in functie van de evolutie van de in de omringende landen geldende boekhoudnormen.

Inmiddels blijkt de context gewijzigd waarin deze afwijkingen zich situeerden. Zowel in Frankrijk - vanaf 1 januari 2000 - als in Nederland - thans reeds als boekhoudnorm en vermoedelijk als wettelijk voorschrift met ingang van 1 januari 2002 - werd inderdaad een einde gesteld aan het rechtstreeks aanrekenen van consolidatiegoodwill op het eigen vermogen.

De Commissie heeft derhalve beslist in de toekomst geen nieuwe afwijkingen meer toe te staan op grond waarvan positieve consolidatieverschillen rechtstreeks van het eigen vermogen mogen worden afgetrokken (56).

Om een gelijke behandeling van acquisities in het jaar 2001 te waarborgen, heeft de Commissie niettemin beslist voor verrichtingen die uiterlijk op 31 december 2001 in de boeken worden verwerkt, nog afwijkingsaanvragen in overweging te nemen.

(56) Zie het communiqué ter zake op haar website (www.cbf.be).

2.3. TOEZICHT IN DE PRAKTIJK

2.3.1. Openbare aanbiedingen van financiële instrumenten

2.3.1.1. Huidige begrenzings van de wederzijdse erkenning

Soorten verrichtingen die in aanmerking komen voor wederzijdse erkenning

Sinds 1987 is het beginsel van de wederzijdse erkenning van het prospectus ingeschreven in richtlijn 80/390/EEG tot coördinatie van de eisen gesteld aan de opstelling van, het toezicht op en de verspreiding van het prospectus dat gepubliceerd moet worden voor de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs (57). Dat beginsel geldt voor alle Lid-Staten van de Europese Gemeenschap (58).

Wanneer een prospectus wordt opgesteld over een verrichting die onder de toepassing van voornoemde richtlijn valt, en dit gebeurt conform de nationale regels die bij de omzetting van die richtlijn zijn goedgekeurd, heeft de emittent het recht om, onder bepaalde voorwaarden, te eisen dat zijn prospectus in de andere Lid-Staten van de Europese Gemeenschap waar hij gelijktijdig of kort na elkaar de toelating tot de officiële notering vraagt, wordt erkend zonder dat het opnieuw wordt onderzocht. Voorwaarden voor de wederzijdse erkenning zijn onder andere de verplichting om het prospectus, in voorkomend geval, te vertalen en de verplichting om in het prospectus specifieke inlichtingen op te nemen over de markt van het land van ontvangst (fiscale aspecten, financiële dienst en wijze van bekendmaking van berichten voor beleggers).

Het beginsel van de wederzijdse erkenning van het prospectus is ook opgenomen in richtlijn 89/298/EEG tot coördinatie van de eisen gesteld aan de opstelling van, het toezicht op en de verspreiding van het prospectus dat moet worden gepubliceerd bij een openbare aanbieding van effecten (59).

Als een prospectus inhoudelijk aansluit bij richtlijn 80/390/EEG en door de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst is goedgekeurd, bepaalt richtlijn 89/298/EEG dat de bevoegde autoriteiten het onder bepaalde voorwaarden moet erkennen om de openbare aanbieding van de betrokken effecten in andere Lid-Staten van de Europese Gemeenschap mogelijk te maken, op voorwaarde dat het, in voorkomend geval, wordt vertaald en dat er specifieke inlichtingen in worden opgenomen over de markt van het land van ontvangst.

(57) Richtlijn 80/390/EEG van de Raad van 17 maart 1980, PB nr. L 100/1 van 17 april 1980, als gewijzigd bij richtlijn 87/345/EEG van de Raad van 22 juni 1987, PB nr. L 185/81 van 4 juli 1987. Later is die richtlijn ook nog gewijzigd bij richtlijn 90/211/EEG van de Raad van 23 april 1990 tot wijziging van richtlijn 80/390/EEG wat de wederzijdse erkenning van het aanbiedingsprospectus als prospectus voor de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs betreft, PB nr. L 112/24 van 3 mei 1990 en bij richtlijn 94/18/EG van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van richtlijn 80/390/EEG met betrekking tot de verplichting tot het publiceren van een prospectus, PB nr. L 135/1 van 31 mei 1994.

(58) Artikel 24bis van richtlijn 80/390/EEG, ingevoegd bij richtlijn 87/345/EEG.

(59) Richtlijn 89/298/EEG van de Raad van 17 april 1989, PB nr. 124/8 van 5 mei 1989.

Ingevolge een uitbreiding van het toepassingsgebied van de wederzijdse erkenning moet een aanbiedingsprospectus waarvan de inhoud in overeenstemming is met richtlijn 80/390/EEG en dat door de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst is goedgekeurd, krachtens richtlijn 90/211/EEG (60) ook in aanmerking komen voor wederzijdse erkenning wanneer de toelating tot de officiële notering wordt gevraagd in andere Lid-Staten van de Europese Gemeenschap.

Uit die reglementaire bepalingen vloeit voort dat een wederzijdse erkenning op communautair niveau enkel mogelijk is in de volgende gevallen:

- bij een verzoek om toelating tot de officiële notering in verschillende Lid-Staten van de Europese Gemeenschap;
- bij een openbare aanbidding in verschillende Lid-Staten van de Europese Gemeenschap;
- bij een openbare aanbidding in de Lid-Staat van herkomst gevolgd door een verzoek om toelating tot de officiële notering in één of meer Lid-Staten van de Europese Gemeenschap.

Diezelfde gevallen van wederzijdse erkenning worden vermeld in het koninklijk besluit van 14 november 1991 over de wederzijdse erkenning binnen de Europese Gemeenschappen van het prospectus bij een openbaar aanbod en van het prospectus bij toelating tot de notering aan een effectenbeurs, dat is genomen met toepassing van artikel 34bis van het koninklijk besluit nr. 185 van 9 juli 1935 op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten.

Artikel 34bis van het koninklijk besluit nr. 185 en het koninklijk besluit van 14 november 1991 moeten worden geïnterpreteerd tegen de achtergrond van het communautaire kader dat in beginsel niet mag worden overschreden. De wederzijdse erkenning impliceert immers onvermijdelijk een bevoegdheidsoverdracht - en tegelijkertijd ook een verantwoordelijkheidsoverdracht - van de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van ontvangst aan de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst bij wie de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid voor het toezicht op en de goedkeuring van het prospectus geconcentreerd zijn die aan de basis liggen van de erkenning op communautair niveau. Die overdracht die ook gepaard gaat met een soevereiniteitsoverdracht, kan uitsluitend via een supranationaal wetgevend instrument worden verwezenlijkt en dus niet via een wet of een koninklijk besluit.

Bij het onderzoek van een dossier over een verzoek om wederzijdse erkenning van een prospectus, heeft de Commissie vastgesteld dat de verrichting alleen aanleiding zou geven tot een toelating van de betrokken effecten tot de officiële notering in het land van herkomst, het Groothertogdom Luxemburg, terwijl die effecten eigenlijk uitsluitend openbaar hadden moeten worden aangeboden in België. Die situatie kan paradoxaal lijken: wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden, wordt immers normaliter tegelijkertijd een verzoek ingediend om ze toe te laten tot de notering op een nationale markt die rechtstreeks toegankelijk is voor het publiek waarop een beroep wordt gedaan. In bepaalde gevallen, met name bij instrumenten zoals «*reverse convertibles notes*» (61), blijken de emittenten echter een notering op de markt van het land van herkomst te verkiezen boven een notering op een Belgische markt.

(60) Zie voetnoot (57).

(61) Voor meer informatie over deze financiële instrumenten, zie het jaarverslag 1997-1998, p. 107.

In voornoemd dossier bleek de emittent de gewoonte te hebben om zijn effecten in zijn land van herkomst enkel aan een besloten kring van bijzonder ervaren beleggers aan te bieden, wat een verklaring kon zijn voor het feit dat daar wel een verzoek om toelating tot de notering werd ingediend maar geen openbaar bod werd uitgebracht.

De Commissie heeft geoordeeld dat zij de procedure van de wederzijdse erkenning in die omstandigheden niet kon toepassen in het vooruitzicht van een openbaar bod in België, aangezien in het land van herkomst enkel een verzoek om toelating tot de officiële notering was ingediend.

Zij heeft haar interpretatie van het toepassingsgebied van de Europese richtlijnen ter kennis gebracht van de belangrijkste emittenten en van de betrokken toezicht-houders. Niemand van hen heeft terzake een opmerking geformuleerd.

Soorten instrumenten die in aanmerking komen voor wederzijdse erkenning

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie zich ook gebogen over de vraag op welke soorten financiële instrumenten verzoeken om toelating tot de officiële notering of bij openbare aanbiedingen met wederzijdse erkenning van het prospectus meestal betrekking hebben.

De Commissie heeft terzake steeds een grote openheid betracht, conform de wens van de Belgische wetgever om die communautaire procedure op een zo ruim mogelijke schaal toe te passen.

Toch spelen er in dat verband twee beperkende factoren. De eerste factor is de verwoording van de richtlijnen zelf, de tweede factor is de over het algemeen restrictieve interpretatie van het toepassingsgebied van de wederzijdse erkenning door de andere Lid-Staten van de Europese Gemeenschap.

Eerder is reeds aangegeven dat een prospectus alleen voor wederzijdse erkenning in aanmerking komt als de inhoud ervan in overeenstemming is met richtlijn 80/390/EEG, ongeacht of het om een openbaar bod dan wel om een verzoek om toelating tot de officiële notering gaat.

Welnu, in richtlijn 80/390/EEG wordt de inhoud van het prospectus enkel verduidelijkt voor aandelen, obligaties en certificaten van aandelen (62).

In bijkomende orde kan die richtlijn ook slaan op afgeleide instrumenten zoals converteerbare obligaties, obligaties met warrants en in aandelen omwisselbare obligaties (63). De Commissie heeft ermee ingestemd dat daartoe ook effecten van het type «*reverse convertible notes*» worden gerekend, aangezien die technisch en in bepaalde opzichten op omwisselbare obligaties lijken (64).

(62) Respectievelijk in schema A, schema B en schema C die als bijlage bij die richtlijn gaan.

(63) Artikel 14 van richtlijn 80/390/EEG.

(64) De Commissie voor het Bank- en Financieuzen is echter van oordeel dat die effecten geen "obligaties" zijn in de gebruikelijke betekenis van het woord, namelijk effecten die een lening vertegenwoordigen, omdat de emittent van die effecten onder bepaalde voorwaarden op vervaldatum minder kan terugbetalen dan het nominale bedrag waarvoor de belegger heeft ingeschreven. Tijdens de verslagperiode heeft zij de emittenten daarom aangeraden dergelijke instrumenten niet als "obligaties" te omschrijven in de door hen gepubliceerde mededelingen en berichten.

Zij was daarentegen van oordeel niet te kunnen ingaan op een verzoek om wederzijdse erkenning van een prospectus over gedekte warrants (65), omdat dat type instrument niet onder richtlijn 80/390/EEG valt.

De Commissie heeft trouwens vastgesteld dat haar Europese collega-toezichthouders het niet altijd eens zijn over het toepassingsgebied van de wederzijdse erkenning van het prospectus. Sommige van hen opteren voor een vrij enge interpretatie en verwerpen niet alleen de wederzijdse erkenning van gedekte warrants maar ook van effecten van het type «*reverse convertible notes*».

Niettemin heeft de Commissie geoordeeld niet te moeten afzien van haar ruime interpretatie van dat toepassingsgebied en bijgevolg als bevoegde autoriteit van het land van ontvangst de procedure van de wederzijdse erkenning te kunnen blijven toepassen op prospectussen over «*reverse convertible notes*». Voorwaarde daarvoor is evenwel dat de bevoegde autoriteit van het land van herkomst van de emittent zelf ook expliciet erkent dat het door haar goedgekeurde prospectus in het kader van de procedure van de wederzijdse erkenning verspreid kan worden in de Europese Gemeenschap.

Die voorzorgsmaatregel dringt zich op omdat de procedure van de wederzijdse erkenning, zoals reeds vermeld, zowel een bevoegdheidsoverdracht als een verantwoordelijkheidsoverdracht impliceert van de bevoegde autoriteit van de Staat van ontvangst aan de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van de emittent.

De verwoording van de door de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst afgeleverde verklaringen bleek in dat verband niet steeds toereikend te zijn en werd na overleg tussen de Commissie en de betrokken collega-toezichthouder uit de Europese Gemeenschap aangepast om alle mogelijke misverstanden uit de weg te ruimen.

Vooruitzichten

De beperkingen van de huidige regeling inzake de wederzijdse erkenning van prospectussen zouden enkel kunnen worden weggewerkt door de goedkeuring van een nieuwe communautaire wetgeving. De Europese Commissie heeft in dat verband voorgesteld de regeling inzake de wederzijdse erkenning via een nieuwe richtlijn (66) te vervangen door het systeem van het zogenaamde «Europese paspoort» (67).

2.3.1.2. Aanbod van financiële producten, waaronder indekkingsverrichtingen, aan personeelsleden van ondernemingen in het kader van aandelenoptieplannen overeenkomstig de wet van 26 maart 1999

De wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen bevat de fiscale regeling van voordelen verkregen ingevolge de toekenning van aandelenopties.

(65) Een call warrant is een in een effect belichaamd recht om gedurende een vooraf bepaalde periode één of meer bestaande aandelen te kopen dan wel het verschil te ontvangen tussen de uitoefeningsprijs van de warrants en de beurskoers van de onderliggende aandelen op het ogenblik waarop het recht wordt uitgeoefend. Er is sprake van een "gedekte" warrant wanneer de emittent van de warrants zijn positie op de markt heeft ingedekt.

(66) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten, COM(2001) 280 def.

(67) Zie dit verslag, p. 63.

Het belastbaar tijdstip in deze wet wordt vastgesteld op het ogenblik van de toekenning van de opties. Op dat ogenblik is er dus belasting verschuldigd door de begunstigten (hoofdzakelijk de werknemers), terwijl het niet zeker is dat er later effectief winst zal worden gerealiseerd. Op die manier ontstaat er voor de betrokken begunstigten een financieel risico ten belope van het bedrag van de betaalde belasting.

Verskillende bemiddelaars hebben montages ontwikkeld om het financieel risico verbonden aan aandelenopties in te dekken. De technische uitwerking daarvan verschilde sterk van product tot product. Het initiatief zelf voor de montages ging uit van de financiële bemiddelaars en niet van de werkgevers van de begunstigten van de opties. Uiteraard werden deze producten enkel met het akkoord van (en meestal via) de betrokken werkgever aangeboden aan de werknemers.

De ontwikkeling van dergelijke producten deed de vraag rijzen of zij geen bemerkingen van fiscale aard oproepen en of zij niet ingingen tegen de *ratio legis* van de wet van 26 maart 1999 en daardoor een reputatierisico vormden. Aan de betrokken bemiddelaars werd daarom steeds gevraagd om hun product te toetsen aan de filosofie en de *ratio legis* van de wet van 26 maart 1999 en aan de beleidsregel inzake beheersing van het reputatierisico. Er werd op gewezen dat nieuwe producten niet tot doel of gevolg mogen hebben het effect van bestaande wetgeving aan te tasten of ongedaan te maken.

In hun antwoorden hebben de bemiddelaars gemotiveerd aangegeven dat zij menen de *ratio legis* van de wet te respecteren en dat uit diverse ingewonnen fiscale en juridische adviezen blijkt dat zij de fiscale wetgeving correct toepassen.

Daarnaast werd de Commissie ook geconfronteerd met de uitgifte van warranten die wel onder de toepassing van de wet van 26 maart 1999 vallen, maar waarvan de montage *de facto* ertoe kan leiden dat de betrokken werknemers onmiddellijk een voordeel in geld realiseren dat hoger ligt dan het voordeel waarop ze forfaitair worden belast ingevolge de wet van 26 maart 1999.

De Commissie heeft het wenselijk geoordeeld om het bestaan van deze verrichtingen ter kennis te brengen van de Minister van Financiën omdat zij - in de huidige stand van de wetgeving - mogelijkerwijze fiscaal ongewenste of niet bedoelde gevolgen zouden kunnen meebrengen.

2.3.2. Openbare overnameaanbiedingen, koershandhavingen en wijzigingen in de controle over vennootschappen

2.3.2.1. Tractebel: Arrest van het Hof van Beroep

Naar aanleiding van het openbaar overnameaanbod van Suez Lyonnaise des Eaux en de Generale Maatschappij van België op de effecten van de NV Tractebel, hadden bepaalde minderheidsaandeelhouders de NV Tractebel voor de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel van Brussel gedaagd. Deze dagvaarding strekte er inzonderheid toe het advies onregelmatig te horen verklaren, dat de raad van bestuur van Tractebel, met toepassing van artikel 15, §2 van het overname-

besluit, op 27 augustus 1999 had uitgebracht. Volgens de eisers zou dit advies door een onregelmatig samengestelde raad van bestuur zijn uitgebracht, enerzijds, en in strijd zijn met de artikelen 60 en 60bis van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen (Venn.W.) (68), anderzijds.

De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel had, bij beschikking van 26 oktober 1999, geoordeeld dat de artikelen 60 en 60bis Venn.W. weliswaar niet van toepassing waren op het advies van de raad van bestuur, maar dat dit niettemin onregelmatig was daar de bestuurders die de bieder vertegenwoordigen niet hadden mogen deelnemen aan de beraadslaging over het te verstrekken advies, gelet op een algemeen rechtsbeginsel waarvan de artikelen 60 en 60bis Venn.W. de uitdrukking zouden zijn. Bovendien verplichtte de beschikking de bieder tot publicatie van een door de Rechtbank opgesteld persbericht, het volledige verslag van de onafhankelijke deskundige, samen met diens *fairness opinion* en de schriftelijke opdrachtbrief daartoe (69).

Bij arrest van 19 januari 2001 (70) heeft het Hof van Beroep te Brussel uitspraak gedaan over het hoger beroep van de NV Tractebel en de Generale Maatschappij van België tegen deze beschikking van de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel. Het arrest vernietigt de beschikking van 26 oktober 1999.

Wat allereerst de regelmatigheid van het advies van de raad van bestuur van de NV Tractebel betreft, herinnert het Hof van Beroep te Brussel er aan dat zelfs als er een algemeen rechtsbeginsel bestaat dat handelingen verbiedt die zijn aangetast door belangenconflicten, het invoeren van dergelijk algemeen rechtsbeginsel de toepassing van de wet niet zou kunnen verhinderen. De wet moet voorrang krijgen telkens als zij een te beoordelen situatie concreet regelt.

In geval van belangenconflicten ten aanzien van bestuurders van naamloze vennootschappen houdt de vennootschapswet specifieke bepalingen in, te weten de artikelen 60 en 60bis, waarop dient te worden teruggegrepen, ook al zouden die afwijken van een algemeen beginsel dat handelingen verbiedt die zijn aangetast door belangenconflicten. Welnu, op grond van voornoemde bepalingen vooronderstelt het begrip belangenconflict een beslissing of verrichting waarvoor de raad van bestuur bevoegd is, waaruit voor de vennootschap een recht of een verplichting voortvloeit dat/die een invloed heeft op de vermogenstoestand van een bestuurder.

Het arrest van het Hof van Beroep te Brussel concludeert daar uit dat de beraadslaging van de raad van bestuur als voorgeschreven bij artikel 15, §2 van het overnamebesluit dus buiten het toepassingsgebied van de artikelen 60 en 60bis Venn.W. valt en dat op grond van een algemeen rechtsbeginsel geen oplossing mag worden opgelegd die ingaat tegen een duidelijke tekst die op beperkende wijze bepaalt in welke gevallen een bestuurder niet mag deelnemen aan de beslissingen van een raad van bestuur wanneer hij een bijkomend belang heeft ten opzichte van dat van de vennootschap of zijn opdrachtgevers, in casu de aandeelhouders van de vennootschap.

(68) Thans de artikelen 523 en 524 van het Wetboek van vennootschappen (W. Venn.).

(69) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 79 tot 82.

(70) Zie T.R.V., 2001, p. 191.

Wat vervolgens de veroordeling van de bieders betreft tot publicatie van bijkomende informatie bovenop de gegevens in het door de Commissie goedgekeurde prospectus, herinnert het Hof van Beroep er in de eerste plaats aan dat de reglementering op de openbare overnameaanbiedingen de Commissie de bevoegdheid toekent om de juistheid en de volledigheid van de gegevens in het door haar goed te keuren prospectus te beoordelen. Ingeval een administratieve overheid in de uitoefening van haar bevoegdheden een subjectief recht op ongeoorloofde wijze zou schenden, dan kan de rechter dergelijke schending voorkomen en vergoeden maar hij mag de betrokken overheid haar beoordelingsvrijheid niet ontnemen en zich aldus in haar plaats stellen. Het Hof van Beroep wijst er daaromtrent op dat de minderheidsaandeelhouders zich in casu niet vooraf tot de Commissie hadden gewend om de langs gerechtelijke weg gevorderde bijkomende inlichtingen te verkrijgen.

Voorzover, vervolgens, voor de minderheidsaandeelhouders *prima facie* niet is aangetoond dat hun subjectief recht op informatie, als ingevoerd en geregeld door de overnamereglementering, zou zijn miskend, behoort het niet tot de rechterlijke macht de publicatie op te leggen van bijkomende informatie bovenop de gegevens in het prospectus. Bovendien verleent het recht van de aandeelhouders op informatie en gelijke behandeling, op grond van de statuten van de bedoelde vennootschap of de vennootschapswet, hen geen subjectief recht - welk recht trouwens nergens is vastgelegd - op bijkomende informatie bovenop het prospectus.

Door dit arrest van het Hof van Beroep te Brussel wordt de Commissie bevestigd in haar analyse omtrent de toepassing van de artikelen 60 en 60bis, thans de artikelen 523 et 524 W. Venn., op het door artikel 15, §2 van het overnamebesluit voorgeschreven advies. Zij is immers steeds van oordeel geweest dat de artikelen 523 en 524 Venn.W. niet van toepassing zijn op de adviesprocedure terzake, omdat dit advies geen vermogensrechtelijke gevolgen heeft voor de doelvennootschap (71).

Voor de Commissie is het evenwel belangrijk dat het publiek zich met kennis van zaken een oordeel zou kunnen vormen over de draagwijdte van het advies van de raad van bestuur en in het bijzonder over de eventuele invloed van deieder bij het formuleren van dergelijk advies. Derhalve ziet zij er in het kader van haar controle op de informatie op toe dat het advies de samenstelling van de raad van bestuur van de bedoelde vennootschap, de aanwezige of vertegenwoordigde leden alsook hun uitgeoefende functies (inclusief die bij andere vennootschappen) vermeldt, of ze deieder in feite vertegenwoordigen in de zin van artikel 15 van het overnamebesluit, en ten slotte, of het advies al dan niet met eenparigheid van stemmen is uitgebracht. Wanneer dat niet het geval is, moet het advies van de raad van bestuur de verschillende adviezen vermelden die zijn uitgebracht overeenkomstig punt q van het bij het overnamebesluit gevoegde schema voor het prospectus.

Ook andere maatregelen inzake informatieverstrekking laten het publiek toe zich een oordeel te vormen over de draagwijdte van het advies waarvan sprake in artikel 15, §2 van het overnamebesluit. In dit verband vermelden wij de aanbeveling van de Commissie in het kader van de transparantie inzake *corporate governance*, namelijk dat de jaarverslagen van genoteerde vennootschappen, qua samenstelling van de raad van bestuur, de bestuurders die de meerderheidsaandeelhouders in feite vertegenwoordigen, de met het dagelijks bestuur belaste bestuurders en de zelfstandige bestuurders, zouden vermelden.

(71) Zie het jaarverslag 1997-1998, p. 116 en 117.

De Commissie heeft tevens nota genomen van de analyse door het Hof van Beroep van de door de overnamereglementering aan de Commissie toegekende bevoegdheden en van de omstandigheden waarin de rechterlijke macht kan tussenkomen.

2.3.3. Genoteerde vennootschappen

2.3.3.1. Tractebel: Publicatie van een kennisgeving van de Commissie over de boekhoudkundige verwerking van de inbreng van de vennootschap Elyo

In het kader van haar toezicht op de genoteerde vennootschappen krachtens het koninklijk besluit van 3 juli 1996, heeft de Commissie de verrichting onderzocht waarmee de Generale Maatschappij van België de vennootschap Elyo heeft ingebracht in haar dochtervennootschap, de op Euronext Brussels genoteerde vennootschap Tractebel. Deze inbreng in natura was op 13 juni 2000 goedgekeurd door de buitengewone algemene vergadering van Tractebel die ter vergoeding daarvan nieuwe aandelen had uitgegeven. De Commissie heeft de verrichting onderzocht zowel op het vlak van de gelijke behandeling van aandeelhouders als van de informatieverstrekking terzake aan het publiek.

Uit de bijzondere verslagen voor de buitengewone algemene vergadering bleek dat de ruilverhouding was bepaald op grond van een verslag van een onafhankelijke deskundige die de vennootschap Elyo waardeerde tussen € 1.004 miljoen en € 1.119 miljoen. Deze waardering was gebaseerd op gebruikelijke financiële waarderingsmethoden en leek de patrimoniale belangen van de minderheidsaandeelhouders van Tractebel niet te schaden.

De Commissie heeft evenwel vastgesteld dat Tractebel voornemens was deze inbreng te boeken voor € 767 miljoen, zijnde de boekwaarde van het eigen vermogen van Elyo. Hierdoor kwam er in de jaarrekening van Tractebel geen overnamegoodwill tot uiting. De Commissie had vragen bij het verschil tussen deze boeking en de waardering van de onafhankelijke deskundige die was gebruikt om de ruilverhouding vast te stellen. De Commissie merkte ook op dat de tegenwaarde van de inbreng in de rekeningen van de Generale Maatschappij van België was geboekt tegen marktwaarde, conform de waardering van de deskundige; dreigde er geen verwarring te ontstaan bij het publiek als zou blijken dat dezelfde inbreng heel anders stond geboekt bij de inbrenger, enerzijds, en de begunstigde van de inbreng, anderzijds?

Krachtens artikel 39 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (72), dient de bedongen waarde van de inbreng bij zijn boekhoudkundige verwerking in aanmerking te worden genomen in de boeken van de vennootschap waarin de inbreng geschiedt.

Tractebel antwoordde als volgt op die vragen. Met de Generale Maatschappij van België was zij slechts een ruilverhouding overeengekomen en beiden hadden afgesproken om de boekwaarde van het eigen vermogen van Elyo te hanteren als conventionele waarde van de inbreng, te weten € 767 miljoen.

(72) Artikel 23 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen.

Aangezien de vergoeding voor deze inbreng was berekend op grond van een ruilverhouding en niet louter op basis van een waardering van Elyo, was Tractebel van oordeel dat zij voor de inbreng vrij een conventionele waarde kon overeenkomen met de Generale Maatschappij van België, voor zover de economische waarde van de inbreng ten minste gelijk zou zijn aan die conventionele waarde. Zij wees erop dat het Belgische boekhoudrecht geen definitie geeft van conventionele waarde, alsook dat artikel 41, §1, eerste lid van het voornoemd koninklijk besluit van 30 januari 2001 (73) enkel voor de inbrengende vennootschap voorschreef dat die inbreng tegen geherwaardeerde waarde diende te worden geboekt als de conventionele waarde van die inbreng lager was dan de marktwaarde. Tractebel was dus van oordeel dat het Belgisch recht impliciet een asymmetrische opneming toestond in de boeken van de inbrenger, die deze inbreng moet herwaarderen als haar marktwaarde hoger is dan de conventionele waarde, en van de vennootschap waarin de inbreng geschiedt, die haar niet op dezelfde wijze mag herwaarderen.

Ten slotte verklaarde Tractebel dat de ruilverhouding de belangen van de bestaande aandeelhouders niet schaadde, aangezien de ruilverhouding was gevalideerd door de commissaris-revisor en een onafhankelijke deskundige, en dat bovendien schuldeisers evenmin schade leden aangezien de economische waarde van de inbreng minstens gelijk was aan de gehanteerde conventionele waarde; kortom, zij was van mening dat de gekozen boekingswijze niemand benadeelde.

De Commissie heeft deze argumenten niet aanvaard. Zij stelde dat de conventionele waarde van de inbreng de waarde moet zijn waartegen de vergoeding voor de inbreng is berekend en die dus de overeenkomst tussen de partijen exact weergeeft. Zij was dus van oordeel dat de waarde van Elyo zoals die bleek uit de rekeningen van Tractebel niet overeenstemde met de reële conventionele waarde van de inbreng en dat die had moeten worden bepaald volgens een soortgelijke marktwaardering als die in de bijzondere verslagen opgesteld in het kader van de verrichting en gebaseerd op het onafhankelijk deskundigenonderzoek, die de economische realiteit van de verrichting en de waarde van de tegen de inbreng uitgegeven aandelen weergeven. De Commissie was derhalve van oordeel dat de manier waarop Tractebel de verrichting had geboekt, geen correct beeld gaf van de positie van de vennootschap.

Het argument dat de boekingswijze niemand benadeelde, was irrelevant bevonden. De Commissie plaatste zich in casu immers niet op het vlak van de patrimoniale belangen van aandeelhouders of schuldeisers - waarvoor het dossier, zoals reeds vermeld, geen problemen leek op te leveren. Bovendien, voor de toetsing van de naleving van de regels inzake opstelling van de jaarrekening en financiële informatieverstrekking doet het feit of de patrimoniale belangen al dan niet worden geschaad, niet terzake.

Op 12 oktober 2000 heeft de Commissie, overeenkomstig artikel 6, §1, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996, haar kennisgeving openbaar gemaakt.

(73) Artikel 29, §1bis van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen.

In maart 2001 heeft de Commissie voor Boekhoudkundige Normen een ontwerpadvies n°126/18 gepubliceerd over de boekhoudkundige verwerking bij inbreng in natura waarin met name wordt bepaald dat «de aanschaffingswaarde van de ingebrachte goederen en van de ter vergoeding van de inbreng ontvangen aandelen moeten overeenstemmen met de «werkelijke waarde» van de uitgegeven aandelen». Dit ontwerpadvies bevestigt het standpunt van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

Om nadelige fiscale gevolgen te vermijden - zonder evenwel dat ontwerpadvies bij te treden - heeft Tractebel de waarde van de deelneming in Elyo in haar jaarrekening aangepast. De in aanmerking genomen waarde bedraagt € 1.028 miljoen, wat overeenstemt met het gemiddelde van de door de onafhankelijke deskundige vastgestelde waardenvork.

2.3.4. Portefeuillemaatschappijen

2.3.4.1. Derogaties voor het gebruik van IAS-normen of van US GAAP

Aanvraag tot afwijking met het oog op het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening conform de International Accounting Standards (IAS) en met het oog op de vervroegde toepassing van een interpretatie

Tijdens de verslagperiode vroeg Interbrew NV een afwijking om haar geconsolideerde jaarrekening vanaf het boekjaar 2001 volgens de IAS op te stellen. De geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar 2000 - haar eerste gepubliceerd na haar beursintroductie - zou nog volgens de Belgische normen worden opgesteld om qua boekhoudnormen vergelijkbaar te zijn met de geconsolideerde rekeningen opgenomen in haar introductieprospectus.

In haar argumentatie verwees Interbrew NV onder meer naar het voornemen van de EU om de IAS verplicht te maken voor de geconsolideerde jaarrekeningen van beursgenoteerde ondernemingen. De afwijkingsaanvraag paste volledig binnen het kader geschetst door de Commissie (74). De Commissie aanvaardt namelijk dat Belgische ondernemingen met grensoverschrijdend karakter slechts één geconsolideerde jaarrekening opstellen op basis van de IAS, met naleving welteverstaan van de dwingende Europeesrechtelijke bepalingen ter zake. De Commissie heeft derhalve de afwijking onder de gebruikelijke voorwaarden toegestaan (75).

(74) Zie het jaarverslag 1997-1998, p. 133 en 134.

(75) Deze voorwaarden zijn o.m. dat de vennootschap de op de geconsolideerde jaarrekeningen van toepassing zijnde IAS integraal toepast, behoudens voor wat de naleving van de dwingende voorschriften van de 7de richtlijn betreft; dat haar commissaris-revisor, in het kader van zijn controle op de geconsolideerde jaarrekening, nagaat of die voorwaarden zijn nageleefd en dit attesteert en dat de vennootschap in haar geconsolideerde jaarrekening een toelichting opneemt met alle gegevens die nodig zijn om het Belgische publiek degelijk te informeren over de overschakeling op de IAS en de invloed daarvan.

Op één punt wou Interbrew NV reeds anticiperen in haar geconsolideerde jaarrekening 2000 op de toepassing van de IAS (76). Ze vroeg de Commissie een afwijking om de in het kader van de *IPO (Initial Public Offering)* gemaakte kosten te verwerken zoals voorgeschreven door de interpretatie nr. 17 (*SIC-17 Equity -Cost of an Equity Transaction*) uitgegeven door het *Standing Interpretations Committee* (77). Volgens deze interpretatie worden kosten die verband houden met nieuw uit te geven aandelen in principe in mindering gebracht van het nieuw aangetrokken kapitaal, m.a.w. ze worden rechtstreekse aangerekend op het eigen vermogen en komen niet ten laste van de resultatenrekening. Volgens de Belgische boekhoudregels worden dergelijke kosten ofwel onmiddellijk ten laste van het resultaat genomen ofwel geactiveerd en afgeschreven ten laste van het resultaat over een periode van ten hoogste 5 jaar.

De Commissie was van oordeel, o.m. omwille van de vergelijkbaarheid en de duidelijkheid van de informatie, dat het aangewezen was dat Interbrew NV de overstap naar IAS in één keer maakt (principe van *full compliance*) en dat zij haar geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar 2000 nog volledig in overeenstemming met de vigerende Belgische normen zou opstellen. De Commissie heeft eveneens vastgesteld dat *SIC-17* maar verplicht van toepassing is voor de gebruikers van IAS, voor de boekjaren die beginnen op of na 30 januari 2000. De Commissie heeft dan ook beslist om op dat punt de afwijking niet toe te staan.

Aanvraag tot afwijking, met het oog op het opstellen van geconsolideerde jaarrekeningen conform de US GAAP, ingediend alvorens een vennootschap werd opgericht en ingeschreven op de lijst van de portefeuillemaatschappijen

Barco NV (oud) werd tijdens de afgelopen verslagperiode gesplitst in twee nieuwe vennootschappen: Barco NV (nieuw) en BarcoNet NV.

BarcoNet wenste haar toekomstige geconsolideerde rekeningen op te stellen volgens de US GAAP (78). Met het oog op de inschrijving van beide nieuwe vennootschappen op Euronext Brussels diende een prospectus te worden opgesteld. Omwille van de continuïteit en de vergelijkbaarheid naar de toekomst, wenste men in dit prospectus voor de afgesplitste vennootschap BarcoNet pro forma geconsolideerde rekeningen (voor het verleden), opgesteld volgens US GAAP, op te nemen.

(76) Op basis van historische cijfers was niettemin te verwachten dat de “volledige” overgang in 2001 naar de IAS alsnog een vrij belangrijke invloed zou hebben op sommige rubrieken van de balans en resultatenrekening.

(77) Het *Standing Interpretations Committee* volgt boekhoudkundige vragen op die in afwezigheid van dwingende bepalingen binnen IAS, een onaanvaardbare of afwijkende behandeling kunnen krijgen, en legt interpretaties van de IAS vast.

(78) De hiervoor aangehaalde redenen situeerden zich binnen het kader gedefinieerd door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen en de Commissie voor Boekhoudkundige normen om een afwijking toe te staan om geconsolideerde rekeningen op te stellen volgens deze normen.

Hier toe werd reeds vóór de oprichting van de vennootschap BarcoNet een afwijking aan de Commissie gevraagd. BarcoNet wou immers vóór het opstellen van het prospectus zekerheid dat ze de afwijking zou bekomen om in de toekomst haar geconsolideerde rekeningen op te stellen volgens US GAAP evenals het principeel akkoord van de Commissie om pro forma US GAAP-rekeningen op te nemen in het prospectus.

Overeenkomstig artikel 8 van het koninklijk besluit van 1 september 1986 kan de Commissie in bijzondere gevallen aan portefeuillemaatschappijen afwijkingen toestaan. BarcoNet zou, de facto, pas op de lijst van de portefeuillemaatschappijen kunnen worden ingeschreven na haar oprichting en inschrijving op Euronext Brussels (79) en voor die inschrijving had men het prospectus met de pro forma US GAAP-rekeningen nodig.

Voorafgaand aan de redactie van het prospectus heeft de Commissie aan Barco NV (oud) meegedeeld dat zij principeel positief stond t.o.v. van het verlenen van een afwijking aan BarcoNet om haar toe te laten haar toekomstige geconsolideerde rekeningen op te stellen volgens US GAAP, maar dat zij pas een formele afwijking zou kunnen verlenen nadat de vennootschap ingeschreven zou zijn op de lijst van de portefeuillemaatschappijen. De Commissie ging eveneens akkoord met de opname in het noteringprospectus, opgesteld naar aanleiding van de splitting van Barco, van pro forma geconsolideerde rekeningen van BarcoNet, opgesteld volgens US GAAP.

Na de inschrijving als portefeuillemaatschappij heeft de Commissie dan een afwijking verleend met betrekking tot de toekomstige geconsolideerde jaarrekeningen van BarcoNet. Deze afwijking, evenals de instemming om pro forma geconsolideerde rekeningen opgesteld volgens US GAAP op te nemen in het prospectus, was aan de gebruikelijke voorwaarden onderworpen (80).

De Commissie heeft de vennootschap er wel aan herinnerd dat een dergelijke afwijking in principe van tijdelijke aard zal zijn, gezien het voornemen van de Europese Commissie om het gebruik van de IAS door beursgenoteerde ondernemingen op termijn verplicht te stellen.

(79) Een van de voorwaarden tot inschrijving op de lijst van de portefeuillemaatschappijen is een beroep op het publiek in België met het oog op de uitgifte of het plaatsen van aandelen.

(80) Zie voetnoot 75.

Hoofdstuk 3

TOEZICHT OP DE INSTELLINGEN VOOR COLLECTIEVE BELEGGING

3.1. ACTIVITEITSVERSLAG

Tijdens de verslagperiode kende de markt van het collectieve spaarwezen een contrasterend verloop, in die zin, dat het aantal nieuwe compartimenten van beleggingsinstellingen (hierna «ICB's»), bleef groeien, terwijl de waardetoeename van beheerde activa duidelijk afzwakte.

De onderstaande cijfers tonen inderdaad een markt waarin de toename van ICB's aanhoudt, maar die duidelijk gebukt gaat onder de conjunctuurwijziging op de financiële markten.

ICB's naar Belgisch recht handhaven hun marktaandeel in aantal ICB's en vergroten dit qua beheerde activa, vergeleken bij de ICB's naar buitenlands recht.

Voor ICB's naar buitenlands recht stijgt het aantal ICB's met Europees paspoort de laatste vier jaar sterk, zowel in absolute cijfers als in relatief belang.

Evolutie van het aantal instellingen voor collectieve belegging waarvan de rechten van deelneming openbaar worden uitgegeven in België

	31/12/97	31/12/98	31/12/99	31/12/00(*)	30/06/01(*)
ICB's naar Belgisch recht					
Aantal ICB's	108	132	143	151	159
Aantal compartimenten	636	1139	1499	1851	1898
ICB's naar buitenlands recht met paspoort					
Aantal ICB's	188	206	219	227	236
Aantal compartimenten	1036	1282	1530	1732	1849
ICB's naar buitenlands recht zonder paspoort					
Aantal ICB's	44	44	38	37	38
Aantal compartimenten	218	205	191	169	164
Totaal					
Aantal ICB's	340	382	400	415	433
Aantal compartimenten	1890	2626	3220	3752	3911

Bron: CBF

(*) De vergelijking met de vorige jaren geeft een vertekend beeld, omdat andere criteria zijn gehanteerd. Vanaf oktober 2000 worden immers als gevolg van een gewijzigde administratieve praktijk (zie dit verslag p...) niet langer de statutair opgerichte compartimenten van ICB's naar Belgisch recht, maar slechts de werkelijk gecommercialiseerde compartimenten ingeschreven. Voor de ICB's naar buitenlands recht worden uitsluitend nog de gecommercialiseerde compartimenten ingeschreven. Dit leidt tot een vermindering van het aantal ingeschreven compartimenten vanaf oktober 2000.

Evolutie van het netto-actief van de in België gecommercialiseerde ICB's

31/12/97	31/12/98	31/12/99	31/12/00	30/06/01	
Netto-actief van de in België aangeboden ICB's (*)					
in miljard BEF	2831,3	3951,5	5005,6	5576,3	5615,3
in miljard EUR	70,19	97,96	124,09	138,23	139,20
Netto-actief van de ICB's naar Belgisch recht (**)					
in miljard BEF	1336,6	2089,8	2852,3	3368	3501
in miljard EUR	33,13	51,80	70,71	83,49	86,79

(*) Bron: ABOPC

(**) Bron: CBF

Evolutie van het activiteitsvolume

	1999	2000	Eerste halfjaar 2001
Aantal inschrijvingen			
Nieuwe ICB's	44	38	19
Nieuwe compartimenten	833	770	233
Aantal ter beraadslaging aan de Commissie voorgelegde dossiers (*)			
	575	510	286
Aantal overnamebiedingen			
	5	6	9

(*) Inschrijvingsdossiers, wijzigingen aan bestaande dossiers, ... Deze dossiers kunnen desgevallend een principiële kwestie betreffen.

*

Ook tijdens de hier behandelde verslagperiode werden de meeste middelen ingezet voor de administratieve afhandeling van inschrijvingsdossiers.

Zoals in het verleden hebben de medewerkers van de Commissie als nationale deskundigen deelgenomen aan de intense en nog niet afgeronde werkzaamheden op het niveau van de Europese Unie die gericht zijn op de aanpassing van de zogeheten ICBE richtlijn (81).

Gelet op het arrest van de Raad van State van 8 januari 2001 en op de discussies die als gevolg daarvan zijn gerezen omtrent de juridische grondslag van de circulaire inzake structurele voorkoming van belangenconflicten en beheersautonomie in de ICB's, heeft de Commissie op 12 juni 2001 de betrokken circulaire ingetrokken (82).

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie haar administratieve praktijk gewijzigd inzake de voorafgaande inschrijving van de verschillende compartimenten van ICB's zowel naar Belgisch als naar buitenlands recht (83).

Aangezien uit de uitgeoefende controles gebleken was dat sommige bewaarders de controleopdrachten die zij krachtens artikel 11 van het koninklijk besluit van 4 maart 1991 moeten uitvoeren niet of onvoldoende uitvoerden, werd bij de belangrijkste bewaarders van Belgische beveks een inspectie ter plaatse uitgevoerd waarvan de bevindingen worden besproken met de betrokkenen.

Met de Belgische Vereniging van Instellingen voor collectieve belegging werden technische besprekingen aangevat onder meer inzake de hervorming van de structuur van de jaar- en halfjaarverslagen die de ICB's moeten openbaarmaken en inzake de actualisering van de definitie van de risicocategorieën waarin de compartimenten van elke ICB worden ingedeeld.

Ten slotte werd ook het juridisch kader waarbinnen de ICB's aan effectenleningen kunnen doen nader toegelicht en verduidelijkt (84).

(81) Zie dit verslag, p. 105.

(82) Zie dit verslag, p. 78.

(83) Zie dit verslag, p. 86.

(84) Zie dit verslag, p. 84.

3.2. REGLEMENTERING EN CIRCULAIRES

3.2.1. *Beheersautonomie en voorkoming van belangenconflicten*

Bij arrest nr. 91.998 van 8 januari 2001 heeft de Raad van State de toepassing opgeschort van de circulaire ICB 1/2000 «Autonomie - Voorkoming van belangenconflicten» van 18 mei 2000, waarvan de inhoud is uiteengezet in het vorige jaarverslag van de Commissie (85). Dit arrest is gewezen op een verzoek om schorsing ingediend door een beleggingsonderneming, promotor van een aantal instellingen voor collectieve belegging. De Raad van State heeft bij de behandeling in kort geding gesteld dat de circulaire bepalingen met een normatief karakter leek te bevatten, zodat het door de verzoekende partij aangevoerde rechtsmiddel van onwettigheid gegrond leek.

Gelet op de discussies die het arrest heeft doen ontstaan omtrent de rechtsgrond van voornoemde circulaire, heeft de Commissie haar op 12 juni 2001 ingetrokken.

De Commissie blijft ervan overtuigd dat voorkoming en beheersing van belangenconflicten, en derhalve beheersautonomie, van groot belang zijn voor de werking en de organisatie van instellingen voor collectieve belegging. Deze aspecten zijn immers essentieel om ICB's in het uitsluitend belang van de deelnemers te kunnen beheren, overeenkomstig artikel 108, tweede lid van de wet van 4 december 1990 en artikel 21, §1 van het koninklijk besluit van 4 maart 1991 met betrekking tot bepaalde instellingen voor collectieve belegging.

De intrekking van de circulaire brengt uiteraard niet met zich mee dat de Commissie, bij de behandeling van dossiers, geen aandacht meer zou moeten schenken aan de autonomie van het beheer van beleggingsinstellingen en aan de problematiek van de voorkoming en/of beheersing van belangenconflicten bij dit beheer. Men stelt trouwens vast dat ook de financiële sector zich inmiddels reeds heeft georganiseerd overeenkomstig de beginselen van de circulaire. In dit opzicht blijkt overigens dat de grote promotoren in belangrijke mate het beheersmodel, omschreven in de ingetrokken circulaire, hebben ingevoerd. Ook vele kleinere promotoren hebben de samenstelling van de raad van bestuur van de door hen gepromote beheers- of beleggingsvennootschappen aangepast in de door de circulaire gewenste zin.

In elk dossier dient de Commissie, in het kader van haar wettelijke controletaak, toe te zien op de naleving van de voorschriften dat een beleggingsinstelling in het uitsluitend belang van de deelnemers wordt beheerd (86) en dat een beheersvennootschap van een gemeenschappelijk beleggingsfonds of een beleggingsvennootschap beschikt over een passende organisatie, die een autonoom beheer van de beleggingsinstelling verzekert (87).

Belangrijk is dat de Commissie voor de toetsing van het beheer van een beleggingsinstelling en de beoordeling van de organisatie van een beheers- of de beleggingsvennootschap een discretionaire beslissingsbevoegdheid heeft.

(85) Zie jaarverslag 1999-2000, p. 102 tot 106.

(86) Artikel 108, tweede lid, van de wet van 4 december 1990.

(87) Artikel 3, § 1, 2°, en § 2, 2°, van het koninklijk besluit van 4 maart 1991.

Bij de behandeling van individuele dossiers onderzoekt de Commissie in concreto of het beheer van een beleggingsinstelling is georganiseerd in overeenstemming met het wettelijk beginsel inzake beheersautonomie. Dit beginsel vindt men ook terug in internationale beleidsdocumenten. Zo heeft het Technisch Comité van IOSCO respectievelijk in mei en december 2000 een rapport over *Conflicts of Interests of Collective Investment Scheme Operators* en over *Delegation of Functions* uitgevaardigd. (88) Ook het geamendeerd voorstel van de Europese Commissie tot wijziging van de ICBE richtlijn kan in dit verband worden vermeld.

Ten slotte is de Commissie er in de huidige omstandigheden voorstander van om het principe van het autonoom beheer van de beleggingsinstellingen en de problematiek van de belangenconflicten in de wetgeving nader uit te werken. Zij heeft dit voorstel aan de regering voorgelegd.

3.2.2. Uitleningen van effecten door instellingen voor collectieve belegging

Krachtens de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het koninklijk besluit van 4 maart 1991 met betrekking tot bepaalde instellingen voor collectieve belegging (hierna «het besluit» genoemd) is het instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming die respectievelijk voldoen aan de voorwaarden van richtlijn 85/611/EEG of hebben geopteerd voor de beleggingscategorie «effecten en liquide middelen» (hierna «ICB's» genoemd), in beginsel verboden effecten uit te lenen. Op dat verbod wordt een uitzondering gemaakt voor *uitleningen in het kader van een clearings- en vereffeningregeling die door de Commissie is erkend*, voor zover aan een aantal andere voorwaarden is voldaan.

De Commissie heeft de elementen toegelicht waarmee zij rekening houdt bij de beoordeling van individuele erkenningsaanvragen van instellingen die een clearings- en vereffeningregeling beheren en die een activiteit ontwikkelen inzake uitlening-ontlening van effecten. Zij heeft in dat verband eerst moeten bepalen welke types van effectenuitleeningen toegestaan zijn: dat aspect komt in voornoemde bepalingen immers niet aan bod, hoewel zo'n verrichtingen in de praktijk in diverse contexten kunnen worden uitgevoerd. Zij heeft van de gelegenheid ook gebruik gemaakt om de wettelijke en reglementaire bepalingen te herhalen die moeten worden nageleefd door elke ICB die effecten uitleent op de in voornoemde bepalingen vastgelegde voorwaarden.

*

**

I. Begrip «uitlening van effecten in het kader van een clearings- en vereffeningregeling»

Om te kunnen bepalen welke types van effectenuitleeningen ICB's mogen uitvoeren, heeft de Commissie zich gebogen over de uiteindelijke doelstelling van een activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten in het kader van een clearings- en vereffeningregeling.

(88) Te consulteren op www.iosco.org

Uit de internationale werkzaamheden op het vlak van betalingssystemen en vereffeningsregelingen en de verschillende wettelijke en reglementaire teksten (89) vloeit voort dat een vereffeningsregeling een mechanisme is voor de registratie van de gegevens over de effectenverrichtingen die worden uitgevoerd door de deelnemers aan die regeling, en voor de berekening van de posities die voor elk van die deelnemers uit die verrichtingen voortvloeien. Een vereffeningsregeling heeft op haar beurt tot doel ervoor te zorgen dat de aan die posities verbonden verplichtingen, namelijk de levering van de effecten en eventueel de vereffening in contanten, worden nagekomen.

Met een uitlenings- en ontleningsmechanisme voor effecten dat in het kader van een clearings- en vereffeningsregeling wordt ingevoerd, kunnen bijgevolg tekortkomingen bij de naleving van de leveringsplicht worden ondervangen: de deelnemer-verkoper die zijn positie moet vereffenen, zal effecten gaan ontlenen als hij niet beschikt over de effecten die hij moet leveren.

De Commissie is daarom van oordeel dat *de lege lata* de enige uitleningen van effecten die door het besluit zijn toegestaan, de uitleningen zijn die verantwoord zijn door de werking zelf van een clearings- en vereffeningsregeling. Uitleningen van effecten die in het kader van een clearings- en vereffeningsregeling worden verricht, zijn die waartoe automatisch wordt overgegaan door de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling om de posities van de deelnemers aan die regeling te vereffenen die een verplichting tot levering inhouden aan de andere deelnemers of aan de regeling zelf.

Daaruit kan worden afgeleid dat de volgende uitleningen van effecten *de lege lata* niet zijn toegestaan door de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit: onderhandse uitleningen van effecten alsook uitleningen van effecten waartoe al dan niet door bemiddeling van de beheerder van een clearings- en vereffeningsregeling wordt overgegaan, zonder dat daarbij automatisch een verband bestaat met een verplichting tot vereffening in hoofde van een deelnemer ten aanzien van een andere deelnemer of ten aanzien van de beheerder van de regeling.

*

**

(89) Koninklijk besluit van 18 augustus 1999 tot oprichting van een verrekenings- en afwikkelingssysteem van transacties afgesloten binnen of buiten de door de Beurs georganiseerde markten en tot vaststelling van de regels inzake de inrichting en de werking ervan en tot wijziging van de wet van 28 april 1999 houdende omzetting van Richtlijn 98/26/EG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties.

Richtlijn 98/26/EG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties in betalings- en afwikkelingssystemen.

Wet van 28 april 1999 houdende omzetting van Richtlijn 98/26/EG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties in betalings- en afwikkelingssystemen.

II. Erkenning van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten van clearings- en vereffeningsregelingen

Voor de toepassing van de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit moet de Commissie de instellingen erkennen die instaan voor het beheer van een clearings- en vereffeningsregeling, meer bepaald wat hun activiteit betreft inzake uitlening-ontlening van effecten in de zin van de voornoemde artikelen.

Algemeen blijkt uit die erkeningsvoorwaarde de zorg van de wetgever voor de kwaliteit van de tegenpartijen van de ICB's die, gelet op hun activiteit, inderdaad primordiaal is.

Wanneer zij individuele erkenningsaanvragen onderzoekt, houdt de Commissie in hoofdzaak rekening met de aard van de instelling die de clearings- en vereffeningsregeling alsook de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten beheert, met de juridische aard van de rol van de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling bij uitleningen van effecten en met de voorwaarden voor de werking en de organisatie van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten.

Aard van de instelling die de clearings- en vereffeningsregeling alsook de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten beheert

Het feit dat de clearings- en vereffeningsregeling door een centrale bank of door een instelling onder (prudentieel) toezicht wordt beheerd, garandeert dat de effecten worden uitgeleend binnen een kader dat beantwoordt aan strikte voorwaarden inzake organisatie, werking en financiële soliditeit, en dat op die manier tegemoet wordt gekomen aan de voornoemde zorg voor de kwaliteit van de tegenpartijen van de ICB.

Juridische aard van de rol van de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling bij uitleningen van effecten

Aangezien een ICB het collectieve beheer van bij het publiek ingezamelde financiële middelen door de plaatsing ervan in effecten tot doel heeft, is de teruggave van de geleende effecten cruciaal.

Over het algemeen treedt de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling bij uitleningen van effecten op als commissionair van zowel de uitleners als de ontleners. Bovendien kan hij de ICB, zijn committent-uitlener, garanderen dat de verplichtingen in hoofde van de ontleners zullen worden nagekomen, met andere woorden dat de geleende effecten zullen worden teruggegeven of dat, wanneer het onmogelijk blijkt de effecten op de markt te kopen, de tegenwaarde ervan zal worden teruggegeven vermeerderd met een vergoeding.

Bij de uitleningen van effecten die door het Belgisch recht worden beheerst, komt dit tot uiting in het feit dat de beheerder optreedt als delcredere-commissionair van de uitlener: in zijn commissiecontract met de uitlener verbindt hij er zich niet alleen toe zijn verplichtingen als commissionair na te komen, maar garandeert hij de naleving van de verplichtingen van de ontlener met wie hij in eigen naam maar voor rekening van de uitlener een overeenkomst is aangegaan.

Zo'n verbintenis draagt bij tot een betere bescherming van de ICB's. Zij sluit aan bij de wens van de wetgever om uitleningen van effecten te beperken tot diegene die verantwoord zijn door de werking van een clearings- en vereffeningsregeling. Tussen de ICB die de effecten uitleent, en de ontlener bestaat in beginsel geen contractuele band: bij het leningscontract met de ontlener is enkel de commissionair van de ICB betrokken partij. Als niet gegarandeerd zou zijn dat de commissionair-beheerder van de regeling voor de teruggave van de geleende effecten zorgt wanneer de ontlener zijn verplichting daartoe niet nakomt, zou de ICB zich in een soortgelijke positie bevinden als bij een onderhands contract maar dan zonder enig zicht op de kwaliteit van de tegenpartij, omdat zij betrokken is bij een automatische en anonieme regeling en zij geen aanspraak kan maken op de zekerheden die over het algemeen bij onderhandse verrichtingen worden gesteld.

Voorwaarden voor de werking en de organisatie van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten

De activiteit inzake uitlening van effecten van de clearings- en vereffeningsregeling moet zodanig georganiseerd en uitgevoerd worden dat de ICB haar wettelijke en reglementaire verplichtingen kan naleven die voortvloeien uit haar statuut.

Daarom moet bijzondere aandacht worden besteed aan bepaalde aspecten van de werking en de organisatie van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten, waarbij trouwens rekening moet worden gehouden met het feit dat de ICB over het algemeen niet aan de clearings- en vereffeningsregeling deelneemt, maar er - voor de uitlening van effecten - toegang toe heeft via een deelnemer die in beginsel haar bewaarder is.

Het gaat daarbij meer bepaald om de volgende aspecten: het bestaan van een rechtstreekse contractuele band met de ICB waaruit blijkt dat die er zelf mee instemt aan effectenleningen te doen, de naleving door de ICB van de begrenzingen per tegenpartij, de mogelijkheid om te zorgen voor de segregatie van de geleende effecten per compartiment van de ICB en ten aanzien van de effecten van de deelnemer die ervoor zorgt dat de ICB toegang heeft tot de clearings- en vereffeningsregeling, de dagelijkse *reporting* over de posities van de rekeningen per compartiment van de ICB die de effecten uitleent, de uitsplitsing per compartiment van de inkomsten uit de uitgevoerde uitleningen van effecten, de uitoefening van de aan de uitgeleende effecten verbonden rechten (stemrecht, recht op dividend), de duur van de uitleningen en de opzegging op om het even welk moment van zowel de uitleningen als de effectenleningsovereenkomsten.

*

* *

III. Wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op uitleningen van effecten

Bij het uitlenen van effecten moeten niet alleen de voorwaarden worden nageleefd waarvan sprake is in de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit, maar blijft ook het voor ICB's geldende wettelijke en reglementaire kader van toepassing.

De Commissie gaat hierna kort in op de belangrijkste bepalingen terzake:

Verbod om effecten te ontlenen - Statutaire toestemming - Duur

Conform de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit mag de ICB enkel in de hoedanigheid van uitlener optreden bij uitleningen van effecten. Zij mag dus geen effecten ontlenen.

Verder dienen de statuten of het beheersreglement van de ICB te vermelden dat zij dergelijke verrichtingen mag uitvoeren.

Bovendien mogen de uitleningen voor niet langer dan één maand worden toegestaan. Gelet op de aard van de uitleningen van effecten die krachtens de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit zijn toegestaan (cf. supra punt I), moet ervan worden uitgegaan dat die termijn niet verlengbaar is.

Rol van de raad van bestuur van de ICB

De ICB moet partij zijn bij de overeenkomst over de uitlening van effecten of zelf de voorwaarden onderschrijven die gelden voor de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten, in voorkomend geval via een lasthebber.

De beslissing om effecten uit te lenen in het kader van een door de Commissie erkende clearings- en vereffeningsregeling, conform de toestemming die daartoe in de statuten wordt gegeven, behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de raad van bestuur van de beheersvennootschap van het gemeenschappelijk beleggingsfonds of de beleggingsvennootschap, zelfs wanneer het beheer wordt gedelegeerd.

Bij het nemen van die beslissing plaatst de raad van bestuur, conform artikel 108, tweede lid van de wet van 4 december 1990, het uitsluitend belang van de deelnemers voorop.

Administratieve, boekhoudkundige en technische organisatie van de ICB

Conform artikel 5, § 1 van het besluit moet elke ICB die voornemens is effecten uit te lenen, haar erkenningsdossier bij de Commissie aanvullen met een beschrijving van de door haar genomen maatregelen met betrekking tot haar administratieve, boekhoudkundige en technische organisatie, waaruit ook blijkt dat die maatregelen, conform artikel 3, § 1, 2° en § 2, 2° van het besluit, aangepast zijn aan de nieuwe beheerstechniek.

Begrenzungen van de risicoconcentratie

Krachtens de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het besluit mogen de uitleningen op niet meer dan 50% van de effecten van eenzelfde categorie slaan. Die begrenzing geldt per lijn van effecten, gelet op de verplichting om de artikelen 39, § 1 en 56, § 1 van het besluit na te leven (cf. infra), en dit voor alle clearings- en vereffeningsregelingen samen.

Die begrenzing doet geen afbreuk aan de naleving van de begrenzungen per tegenpartij die worden vastgelegd in de artikelen 39, § 1 en 56, § 1 van het besluit. Uitleningen van effecten impliceren een tegenpartijrisico, in casu op de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling die optreedt als delcredere-commissionair in het kader van de uitlening van effecten. De ICB loopt immers het risico dat de geleende effecten niet worden teruggegeven door de beheerder die tot teruggave verplicht is.

Transparantie over de inkomsten uit en de kosten verbonden aan uitleningen van effecten

Aangezien het een onderdeel van het beheersbeleid betreft, dient de ICB te zorgen voor de informatieverstrekking aan de deelnemers over het feit dat zij haar beheerstechnieken wenst uit te breiden met uitleningen van effecten, om hen in staat te stellen zich een verantwoord oordeel te vormen over de voorgestelde belegging (art. 23, § 1, tweede lid van het besluit). Die informatie wordt verstrekt in het prospectus, het jaarverslag en het halfjaarlijks verslag.

Controletaak en organisatie van de bewaarder

In beginsel komt de bewaarder tussenbeide bij uitleningen van effecten.

Die tussenkomst mag echter niet indruisen tegen de uitoefening van zijn controle-opdrachten zoals die zijn gedefinieerd in artikel 11 van het besluit. Zo moet hij erop toezien niet bij een belangenconflict betrokken te raken ten gevolge van het feit dat hij tussenbeide komt bij uitleningen van effecten die worden uitgevoerd in naam en voor rekening van de ICB. De vergoeding die de bewaarder ontvangt, moet in verhouding staan tot de aard en de omvang van de door hem geleverde prestaties («*at arms' length*»). Hij moet ook zorgen voor een passende *reporting* aan de raad van bestuur van de ICB.

Overeenkomstig artikel 10 van het besluit moet hij op grond van zijn organisatie kunnen zorgen voor de boekhoudkundige en administratieve follow-up van de aldus uitgevoerde verrichtingen. De bewaarder moet de beschrijving van zijn organisatie vervolledigen, waarbij hij de Commissie duidelijk moet tonen welke organisatorische maatregelen hij voornemens is te nemen.

3.2.3. Erkenning van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten van een clearings- en vereffeningsregeling

In november 2000 heeft de Commissie, met toepassing van de artikelen 49, 2° en 67, 2° van het koninklijk besluit van 4 maart 1991 met betrekking tot bepaalde instellingen voor collectieve belegging, de door BXS-Clearing ontwikkelde activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten erkend. Het gaat meer bepaald om gecentraliseerde uitleningen van effecten waartoe automatisch wordt overgegaan wanneer posities niet zijn vereffend, een activiteit die doorgaans «*lending of last resort*» wordt genoemd.

Aan de basis van de erkenningsaanvraag lag de wens van BXS-Clearing om instellingen voor collectieve belegging de mogelijkheid te bieden om, in het kader van de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten, als uitlener op te treden.

Bij de beoordeling van die aanvraag heeft de Commissie rekening gehouden met de elementen die elders in dit verslag worden toegelicht (90). Verder heeft ze ook akte genomen van de effectenleningsovereenkomst waarin de verbintenissen aan bod komen die BXS-Clearing aangaat ten aanzien van de instelling voor collectieve belegging die als uitlener optreedt (91).

Bij de Euronext-hervorming zijn de activiteiten van BXS-Clearing, inclusief de door de Commissie erkende activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten, ingebracht in de naamloze vennootschap naar Frans recht Clearnet opdat ze vanaf 1 februari 2001 door het bijkantoor naar Belgisch recht van Clearnet zouden worden beheerd.

Na die hervorming heeft de Commissie vastgesteld dat de erkenning die zij aan BXS-Clearing had verleend, zonder voorwerp was geworden. Bijgevolg heeft zij die erkenning ingetrokken.

Bovendien heeft zij de activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten erkend die door de naamloze vennootschap naar Frans recht Clearnet wordt beheerd via haar bijkantoor naar Belgisch recht *Clearnet Brussels Branch*. Het betreft meer bepaald een activiteit inzake uitlening-ontlening van effecten «in laatste instantie». Daarbij worden door de beheerder van de clearings- en vereffeningsregeling automatisch leningsverrichtingen uitgevoerd met de bedoeling de posities van de Belgische *clearing members* van Clearnet te vereffenen die een leveringsplicht inhouden ten aanzien van de andere Belgische *clearing members* ingevolge verrichtingen die op de markten van Euronext Brussels worden uitgevoerd. De erkenning slaat dus niet op de andere activiteiten inzake uitlening-ontlening van effecten die door Clearnet zouden worden beheerd in haar hoedanigheid van clearinginstelling van Euronext Paris en Euronext Amsterdam.

De Commissie heeft ook akte genomen van de effectenleningsovereenkomst waarin de verbintenissen aan bod komen die Clearnet aangaat ten aanzien van de instelling voor collectieve belegging die optreedt als uitlener.

(90) Zie dit verslag, p. 79.

(91) De Commissie heeft de ontwikkeling van die nieuwe activiteit van BXS-Clearing ook bekeken tegen de achtergrond van artikel 7 van het koninklijk besluit van 18 augustus 1999 tot oprichting van een verrekenings- en afwikkelingssysteem van transacties afgesloten binnen of buiten de door de Beurs georganiseerde markten en tot vaststelling van de regels inzake de inrichting en de werking ervan en tot wijziging van de wet van 28 april 1999 houdende omzetting van Richtlijn 98/26/EEG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties. Krachtens dat artikel is de Commissie bevoegd voor het toezicht op de financiële toestand en de boekhoudkundige en administratieve organisatie van BXS-Clearing en controleert zij de invoering en de toepassing van de werkingsregels.

3.3. TOEZICHT IN DE PRAKTIJK

3.3.1. ICB's met meervoudige compartimenten - Praktische toepassing van voorafgaande inschrijvingsplicht

Krachtens artikel 115, §6 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten kunnen in Belgische beveks verschillende aandelen-categorieën worden ingericht, waarbij elke categorie overeenstemt met een afzonderlijk gedeelte van het vermogen, waarbij elke categorie dus overeenstemt met een compartiment. De meeste Belgische beveks maken gebruik van deze mogelijkheid en zijn derhalve beveks met meervoudige compartimenten.

In een aantal Europese landen, onder andere Luxemburg, Frankrijk, Nederland en Ierland krijgen de daar opgerichte ICB's dezelfde mogelijkheid.

Gelet op het toenemend aantal ICB's met meervoudige compartimenten is de Commissie, tijdens de verslagperiode, voor dergelijke ICB's teruggekomen op haar bestuursrechtelijke praktijk voor de inschrijving op de lijst van ICB's als bedoeld in respectievelijk artikel 120, §1 van de wet, voor ICB's naar Belgisch recht, en artikel 137 van de wet, voor ICB's naar buitenlands recht.

Uitgaande van de wettelijk erkende patrimoniale en beheersautonomie van ieder compartiment geopend in eenzelfde ICB, meent de Commissie dat zij voor ieder compartiment als afzonderlijk geheel, moet oordelen of dit al dan niet moet worden ingeschreven op de lijst als bedoeld in respectievelijk artikel 120 van de wet van 4 december 1990, voor ICB's naar Belgisch recht, en artikel 137 van dezelfde wet, voor ICB's naar buitenlands recht.

De patrimoniale autonomie van ieder compartiment geopend in eenzelfde ICB wordt immers door de wet enkel uitdrukkelijk erkend, als ten aanzien van de tegenpartij elke verbintenis of verrichting op een niet mis te verstane wijze wordt toegerekend aan één of meer compartimenten en wanneer de activa van een bepaald compartiment slechts tot waarborg strekken voor de verbintenissen die dit compartiment betreffen. De beheersautonomie van ieder compartiment wordt zelf statutair bepaald, aangezien ieder compartiment zijn eigen beleggingsbeleid toepast zoals statutair vastgelegd. Anderzijds vereist de wet dat de statuten, per compartiment, bepalen op welke wijze de algemene vergadering het stemrecht uitoefent, de jaarrekening goedkeurt en kwijting verleent aan de bestuurders en de commissarissen-revisoren.

Bij het uitstippelen van haar beleid terzake meent de Commissie overigens dat voortaan enkel de effectief in België gecommmercialiseerde compartimenten op de voornoemde lijsten zullen moeten worden ingeschreven. De statutair ingerichte compartimenten waarvan de effecten nog niet zijn aangeboden aan het publiek mogen derhalve niet op de lijst worden ingeschreven. Hiermee bevestigt de Commissie de mogelijkheid van een gedeeltelijke commercialisering van ICB's met meervoudige compartimenten.

In deze context wordt er tevens op gewezen dat een ICB naar Belgisch recht, op grond van haar maatschappelijk doel, enkel compartimenten mag inrichten waarvan het kapitaal uit het publiek zal worden aangetrokken. De mogelijkheid tot gedeeltelijke commercialisering van een ICB naar Belgisch recht impliceert dus niet de mogelijkheid om compartimenten in te richten uitsluitend voor institutionele beleggers.

In feite is voor ICB's naar buitenlands recht een gedeeltelijke commercialisering enkel mogelijk als de compartimenten die niet in België bij het publiek gecommmercialiseerd zijn, expliciet staan vermeld in de Belgische bijlage bij het uitgifteprospectus. Voor ICB's naar Belgisch recht moeten de statutair ingerichte compartimenten pas bij hun commercialisering in het prospectus worden vermeld.

3.3.2. Weigering om een openbare vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS) als financieringsvehikel te gebruiken voor de inzameling van financiële middelen die met het eigen vermogen van een kredietinstelling kunnen worden gelijkgesteld

Kredietinstellingen mogen onder bepaalde voorwaarden door financieringsvehikels (92) uitgegeven niet-cumulatieve preferente aandelen gelijkstellen met kern-eigen-vermogen. Die instrumenten moeten wel een gelijkwaardige bescherming bieden als het maatschappelijk kapitaal van de betrokken kredietinstellingen.

Een kredietinstelling naar Belgisch recht die het plan had opgevat om dergelijke instrumenten uit te geven, heeft de Commissie gevraagd of een VBS naar Belgisch recht als financieringsvehikel mocht fungeren. Volgens het plan zouden alle gewone aandelen in het bezit zijn van de kredietinstelling-promotor en zouden de niet-cumulatieve preferente aandelen zonder stemrecht bij het publiek worden geplaatst. Verder zou het enige actief van de VBS een achtergestelde vordering op de kredietinstelling-promotor zijn.

Na onderzoek van het dossier heeft de Commissie negatief geantwoord op die vraag.

Bij haar beoordeling heeft zij rekening gehouden met verschillende elementen rond twee centrale thema's: de autonome werking van het effectiseringsvehikel en de effectisering van één enkele vordering.

Wat het eerste thema betreft, bleek dat de kredietinstelling de controle over het financieringsvehikel zou bezitten om op die manier de uitgegeven instrumenten op geconsolideerd niveau met kern-eigen-vermogen te kunnen gelijkstellen. Er kon bijgevolg moeilijk worden beweerd dat de structuur globaal genomen onafhankelijk van de kredietinstelling zou kunnen werken en dat de VBS in dit dossier autonoom en in het uitsluitende belang van de beleggers zou kunnen functioneren. Er waren immers geen maatregelen genomen om te voorkomen dat de structuur en het vehikel uitsluitend door de kredietinstelling-promotor van de verrichting zouden worden gestuurd.

(92) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 40 tot 42.

Het voorstel om drie van de vijf leden van de raad van bestuur van de VBS te kiezen uit personen die onafhankelijk waren van de financiële groep waarvan de kredietinstelling deel uitmaakte, werd ontoereikend geacht om mogelijke conflicten tussen de belangen van de kredietinstelling en die van de beleggers in de VBS te ondervangen of zelfs maar te voorkomen. De kredietinstelling zou immers alle belangrijke beslissingen blijven nemen in verband met de geëffectiseerde vordering, het enige actief van de VBS (zoals de opschorting van de rentebetaling). Bovendien zou het van de solvabiliteit van de kredietinstelling afhangen of de niet-cumulatieve preferente aandelen in winstbewijzen zouden worden omgezet. De gediversifieerde samenstelling van de raad was onder die voorwaarden dan ook niet voldoende om de autonome werking van de VBS te kunnen garanderen.

Wat het tweede thema betreft, zou het actief van de VBS bestaan uit één enkele vordering op één enkele tegenpartij, namelijk de kredietinstelling-promotor van de verrichting. De beleggers in de VBS zouden dus op die ene promotor een kredietrisico lopen. Hoewel artikel 51, § 2 van het koninklijk besluit van 29 november 1993 op de instellingen voor belegging in schuldvorderingen bepaalt dat «het vermogen van de instelling voor belegging in schuldvorderingen mits toestemming van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen ook uit één enkele schuldvordering of uit een beperkt aantal schuldvorderingen kan bestaan», verbindt het aan de toekenning van zo'n afwijking toch als voorwaarde dat de omvang en de aard van de risico's van de schuldvordering(en) de verrichting moeten rechtvaardigen.

Wat de aard van de risico's betreft, hanteerde de Commissie als criterium dat het risico verbonden aan een structuur rond één enkele vordering gelijkwaardig moet zijn met het risico verbonden aan een structuur waarbij alle vorderingen samen een sterk gediversifieerde portefeuille vormen. Die gelijkwaardigheid kan worden beoordeeld aan de hand van verschillende elementen zoals een forse verbetering van de kredietquotering («*credit enhancement*»), een staatswaarborg of een intrinsieke kredietkwaliteit van de debiteur. In dit dossier was de overgedragen vordering een achtergestelde lening op de kredietinstelling-promotor. Er was niet voorzien in een mechanisme ter verbetering van de krediet- en liquiditeitsquotering («*credit and liquidity enhancement*») en bovendien werd aan het vehikel of de beleggers geen andere waarborg geboden dan die van de debiteur of zijn aandeelhouders. Daarbij kwam nog het eerder vermelde structurele risico ingevolge de mogelijke belangenconflicten in hoofde van de kredietinstelling als debiteur en aandeelhouder van de VBS én als promotor van de verrichting.

De Commissie heeft daaruit geconcludeerd dat de geplande verrichting niet voldeed aan de voorwaarden voor de verlening van een afwijking als bedoeld in artikel 51, § 2 van het voornoemde koninklijk besluit, aangezien de aard van de aan de geëffectiseerde vordering verbonden risico's niet kon rechtvaardigen dat die vordering het enige actief van de VBS was. Indien de Commissie toch een afwijking zou hebben verleend, zou zij op oneigenlijke manier gebruik hebben gemaakt van de in de reglementering ingeschreven mogelijkheid daartoe.

Hoofdstuk 4

TOEZICHT OP DE SECUNDAIRE MARKTEN

4.1. ACTIVITEITSVERSLAG

Euronext Brussels

De beurzen van Parijs, Amsterdam en Brussel hebben tijdens de verslagperiode verder gewerkt aan de geplande kapitalistische en operationele integratie van hun volledige handels-, compensatie- en afwikkelingsactiviteiten. In september 2000 had de ruil plaats van de aandelen in de drie bestaande beurzen tegen aandelen van Euronext NV, vennootschap naar Nederlands recht, die aldus de moeder-vennootschap geworden is van de drie operationele dochters Euronext Paris, Euronext Amsterdam en Euronext Brussels. Op die manier werd een groep gecreëerd die op een sterk geïntegreerde manier is georganiseerd en bestuurd. Hij behoudt niettemin drie nationale marktondernemingen met elk een nationale erkenning. De erkennings- en toezichtsbevoegdheden op die nationale beurzen blijven nationaal gelokaliseerd.

Zoals in het vorig verslag vermeld (93) begeleiden de toezichthouders van de drie beurzen de Euronext-integratie. Deze samenwerking werd in deze verslagperiode geconcretiseerd via de afsluiting van een *Memorandum of Understanding* (94) tussen de toezichthoudende overheden op 22 maart 2001.

In mei 2001 hebben Euronext Paris en Euronext Brussels een belangrijke stap gezet in de operationele integratie van hun activiteiten met de installatie van een vernieuwd en gemeenschappelijk handelsplatform; het is de bedoeling dat Euronext Amsterdam in het najaar 2001 tot dat platform toetreedt .

(93) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 121 en 122.

(94) Zie dit verslag, p. 132.

Deze constellatie wordt gereguleerd door nieuwe marktregels die in zogenaamde *Rule Books* zijn uitgewerkt. Elke marktonderneming heeft een eigen *Rule Book* dat uit twee delen bestaat: een eerste deel bevat geharmoniseerde - en derhalve identieke - regels voor de betrokken beurzen (*Book I*) en een tweede deel bevat specifieke locale (nog) niet geharmoniseerde regels (*Book II*).

Book I van het *Rule Book* werd gezamenlijk door de toezichthouders van de drie betrokken landen onderzocht en de tekst werd volgens de vigerende nationale procedures formeel goedgekeurd. *Book II* werd in elk land bilateraal tussen de toezichthouder en de locale beurs besproken en volgens de nationale procedures goedgekeurd (95).

De regeldefiniëring in de twee boeken gebeurt op een vrij hoog niveau van abstractie met nadere precisering en detaillering in instructies (*notices*) die de Euronext beurzen in uitvoering van deze regels zullen treffen. Deze instructies zullen, voor hun publicatie, door de toezichthouders op informele wijze worden onderzocht en aanvaard, conform hun nationale regels, in het kader van de uitoefening van hun toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden van de respectieve beurs of markt.

*

* *

De diepgaande samenwerking tussen de toezichthouders kreeg nog verder gestalte naar aanleiding van de IPO van Euronext NV. Een gemeenschappelijke werkgroep van de toezichthouders van de drie landen onderzocht de uitgifteprospectus met het oog op de goedkeuring van een gemeenschappelijke prospectus. Deze werkwijze bood de emittent de mogelijkheid om met één enkele gesprekspartner te werken. De toezichthouders hebben er ook op toegezien dat het prospectus gelijktijdig werd goedgekeurd.

Toetreding van Nasdaq tot het kapitaal van Easdaq

Tijdens de verslagperiode bleek de voortdurende daling van de verhandelde volumes in combinatie met de terugval van de beursmarkten voor technologie-effecten nefast voor de exploitatie van Easdaq. Om uit die impasse te raken, heeft Easdaq geopteerd voor een structurele oplossing waarbij zij op zoek ging naar een strategische partner die de toekomstige ontwikkeling van de markt zou kunnen helpen dragen.

Op 27 maart 2001 heeft die zoektocht geresulteerd in de controleverwerving over Easdaq door Nasdaq, die reeds lang een plaats wilde veroveren op de Europese markt. Concreet heeft de Noord-Amerikaanse markt Nasdaq via een kapitaalverhoging een controledeelneming verworven in het kapitaal van Easdaq, terwijl de bestaande aandeelhouders hun respectieve deelnemingen behielden. Parallel daarmee heeft de vennootschap haar naam veranderd in Nasdaq Europe.

(95) Voor een toelichting bij de wijzigingen in de regelgeving inzake Euronext Brussels n.a.v. de Euronext toenadering zie dit verslag, p 93.

Die transactie moet de groep Nasdaq in staat stellen het Europese deel van haar wereldstrategie te verwezenlijken. Nasdaq wil de beleggers de mogelijkheid bieden om de stroom van Europese orders met betrekking tot financiële instrumenten van Amerikaanse emittenten uit te breiden en te consolideren, enerzijds, en een Europese referentiemarkt voor IPO's te creëren, anderzijds. Daarnaast wil Nasdaq ook een aanzienlijk deel van de Europese grensoverschrijdende transacties voor haar rekening nemen en verder uitbouwen.

Nasdaq Europe

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie, binnen de grenzen van het tweedelijnstoezicht, gezorgd voor de follow-up van het onderzoek ter plaatse naar de administratieve organisatie van de marktautoriteit dat zij begin 2000 had uitgevoerd (96). Op grond van de conclusies van dat onderzoek heeft de marktautoriteit een voltijdse functie van algemeen secretaris gecreëerd die onder haar rechtstreeks gezag staat. Terloops wordt eraan herinnerd dat alle leden van de marktautoriteit hun functie op niet-permanente basis uitoefenen. Door te opteren voor een voltijdse functie, zullen de problemen en vragen waarover de marktautoriteit zicht dient te buigen, vlotter kunnen worden afgehandeld.

De tenuitvoerlegging van de door de marktautoriteit genomen maatregelen in antwoord op de conclusies van het onderzoek ter plaatse moet worden gezien tegen de achtergrond van de controleverwerving door Nasdaq over Easdaq op 27 maart 2001. Concreet zijn daarbij de respectieve bevoegdheden van de diensten *Surveillance*, *Market Control* en *Member Compliance* duidelijk afgebakend. Die drie diensten zijn, samen met de diensten *Investigations & Enforcement* en *Issuer Compliance*, onder de verantwoordelijkheid geplaatst van een afdelingshoofd die rechtstreeks en uitsluitend aan de marktautoriteit rapporteert. Bedoeling van die nieuwe organisatie is de essentiële controlefuncties van de markt duidelijk te scheiden van de door diezelfde marktautoriteit uitgeoefende commerciële functies. De Commissie heeft ook vastgesteld dat niet alleen voor een nieuwe organisatie is gezorgd, maar dat ook werk is gemaakt van de herziening en verfijning van de procedures van de verschillende betrokken diensten. Momenteel worden die nader onderzocht.

De verslagperiode werd bij Nasdaq Europe verder ook gekenmerkt door de invoering - op 8 juni 2001 - van een nieuw handelsplatform. Dat nieuwe handelsplatform biedt niet alleen nieuwe verhandelingsmogelijkheden, maar heeft ook gezorgd voor een forse stijging van het aantal noteringslijnen van de tradingmarkt (*Nasdaq Europe Trade*).

Naast de markt waarop de aandelen zijn genoteerd waarvan de emittenten talrijke verplichtingen moeten naleven (vooral in verband met de informatieverstrekking aan het publiek), is ook een tradingmarkt tot stand gekomen waarop aandelen verhandeld kunnen worden die al op andere gereguleerde markten genoteerd zijn.

(96) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 119.

Artikel 10 van het koninklijk besluit van 31 oktober 1991 over het prospectus dat moet worden gepubliceerd bij openbare uitgifte van effecten en waarden, heeft een volledige vrijstelling van de prospectusverplichting ingevoerd, met name voor toelatingen tot de tradingmarkten. Krachtens die bepaling moet de informatie over de emittent in België openbaar worden gemaakt op een door de Commissie goedgekeurde publicatiewijze. In dat verband heeft de Commissie ermee ingestemd dat het publiek in België toegang krijgt tot die informatie via een link van de website van Nasdaq Europe naar die van de emittent. Voorwaarde is evenwel dat de marktautoriteit van Nasdaq Europe controleert of de vereiste informatie wel degelijk op die website is geplaatst en of de links behoorlijk functioneren. De Commissie heeft erop aangedrongen dat de marktautoriteit ook nagaat of de beleggers vrij toegang krijgen tot die informatie. In het kader van haar tweedelijns-toezicht controleert de Commissie aan de hand van steekproeven of de betrokken informatie daadwerkelijk toegankelijk is via de website van Nasdaq Europe.

Tijdens de verslagperiode is ook de reglementaire omgeving gewijzigd. In dat verband wordt inzonderheid verwezen naar de wijzigingen in het koninklijk besluit van 10 juni 1996 houdende de oprichting en organisatie van Nasdaq Europe en de wijzigingen in het *Rule Book* (97).

Doelstelling van de wijzigingen in het koninklijk besluit van 10 juni 1996 is een uitbreiding mogelijk te maken van het aantal categorieën van financiële instrumenten waarvoor Nasdaq Europe een secundaire markt kan organiseren. Door die uitbreiding kan Nasdaq Europe inzonderheid een secundaire markt voor afgeleide financiële instrumenten organiseren, wat tegelijkertijd ook identieke concurrentievoorwaarden creëert voor de diverse Belgische gereguleerde markten.

De talrijke wijzigingen in het Rule Book betreffen onder andere de verhandelings- en toelatingsregels.

De invoering van het nieuwe handelsplatform ligt aan de basis van de aanpassing van de verhandelingsregels. In dat verband heeft de Commissie er nogmaals op gewezen dat er nog altijd geen bepaling was uitgewerkt over de maximale *spread* tussen de beste biedprijs en de beste vraagprijs (98), wat een nadelige invloed kon hebben op de verhandelingsvoorwaarden voor de individuele belegger.

De wijzigingen in de toelatingsregels hebben dan weer gezorgd voor strengere toelatingsvoorwaarden in verband met de omvang van de emittenten. Die strengere voorwaarden lijken aan te sluiten bij een strategie die ertoe strekt enkel die emittenten tot Nasdaq Europe toe te laten waarvan de omvang groot genoeg lijkt om te kunnen voldoen aan de voortdurende verplichtingen die uit die toelating voortvloeien.

(97) Zie dit verslag, p. 98.

(98) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 123.

4.2. REGLEMENTERING EN CIRCULAIRES

4.2.1. Wijzigingen in de regelgeving inzake Euronext Brussels

Wet van 12 augustus 2000

Met de wet van 12 augustus 2000 houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (99) werden de nodige wetswijzigingen doorgevoerd voor de toenadering tussen de beurzen van Brussel, Amsterdam en Parijs in het kader van Euronext.

De juridische integratie van de Beurs van Brussel in de Euronext-groep (een privaatrechtelijke structuur) impliceerde in de eerste plaats dat een einde werd gesteld aan het publiekrechtelijke statuut van de Effectenbeursvennootschap van Brussel (EBVB). Voortaan bepaalt de wet van 6 april 1995 dat de effectenbeurs van Brussel wordt ingericht door een naamloze vennootschap naar privaat recht. De statuten van deze vennootschap die de naam Euronext Brussels heeft aangenomen, vergen niet langer overheidstussenkomst (100). Artikel 6 van de wet van 6 april 1995 - dat de effectenbeursvennootschappen onderwerpt aan het toezicht van de Minister van Financiën door toedoen van een regeringscommissaris - wordt vervangen door een nieuwe bepaling die de Koning machtigt om het tweedelijns-toezicht van de Commissie te verruimen (101). Deze laatste bepaling was echter bij het afsluiten van de verslagperiode nog niet in werking getreden. De Regering is evenwel voornemens om het toezichtskader voor de financiële markten via een wetgevend initiatief grondig te herschikken.

In de mate dat de Euronext-integratie zou geschieden door de omruiling van de aandelen van de drie bestaande marktondernemingen tegen aandelen van de Nederlandse holdingvennootschap Euronext N.V. dienden ook een aantal regels inzake het aandeelhouderschap van de EBVB te worden aangepast. Zo werd overgegaan tot de opheffing van artikel 64 van de wet van 6 april 1995 dat bepaalde dat iedere beursvennootschap alsook iedere vennootschap voor vermogensbeheer en iedere vennootschap voor plaatsing van orders in financiële instrumenten waarvoor de vergunning het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders voor rekening van beleggers dekt, vennoot dient te worden van een effectenbeursvennootschap (102).

(99) Belgisch Staatsblad van 7 september 2000. De inwerkingtreding van de wet is geregeld bij koninklijke besluiten van 17 september 2000 (BS 20 september 2000) en 28 mei 2001 (BS 8 juni 2001).

(100) Het koninklijk besluit van 11 april 1999 tot vaststelling van de statuten van de Effectenbeursvennootschap van Brussel, als laatst gewijzigd bij koninklijk besluit van 17 september 2000 (BS 20 september 2000), werd opgeheven op 10 oktober 2000, datum waarop de algemene vergadering de nieuwe statuten van Euronext Brussels heeft vastgesteld (zie het koninklijk besluit van 17 september 2000 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van sommige bepalingen van de wet van 12 augustus 2000 houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (BS 20 september 2000) en het bericht van het Ministerie van Financiën verschenen in het Belgisch Staatsblad van 24 oktober 2000).

(101) Artikel 3 van de wet van 12 augustus 2000 voert in de wet van 6 april 1995 een artikel 6, § 1 in dat als volgt luidt: "Op advies van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen kan de Koning, volgens de nadere regels die Hij bepaalt, de toezichtsmechanismen bepaald in de artikelen 4 en 5, §§ 1 en 2, uitbreiden tot de administratieve en boekhoudkundige organisatie en tot de interne controle van de effectenbeursvennootschappen en van de instellingen die belast zijn met het bestuur van de in artikel 30 bedoelde markten".

(102) Andere verplichtingen inzake aandeelhouderschap werden opgeheven bij koninklijk besluit van 17 september 2000 tot opheffing van diverse bepalingen betreffende de Effectenbeurs van Brussel (BS 20 september 2000).

Vermits Euronext een geïntegreerd verhandelingplatform zou creëren, was het tevens nodig om de wettelijke basis te leggen voor de invoering van geharmoniseerde marktregels. Voortaan zullen niet langer een koninklijk besluit (beursreglement) en een marktreglement nodig zijn, maar kan Euronext Brussels zelf de regels vaststellen voor de markten die zij organiseert. Deze regels, die worden bepaald door de raad van bestuur in samenwerking met de marktautoriteit voor de materies die tot haar bevoegdheid behoren, hebben slechts uitwerking na goedkeuring door de Minister van Financiën op advies van de Commissie (103). De wet preciseert in dit verband dat de Koning op advies van de Commissie de minimumvereisten kan bepalen waaraan de marktregels dienen te voldoen. Bij gebrek aan aanpassing van de marktregels binnen de termijn bepaald door de Koning, kan de Minister van Financiën de marktregels wijzigen teneinde deze in overeenstemming te brengen met voornoemde minimumvereisten.

De wet van 12 augustus 2000 bevat voorts een aantal machtigingen aan de Koning om op advies van de Commissie nadere regels te bepalen en om desgevallend bijkomende wijzigingen aan het wettelijk kader door te voeren wanneer de evolutie van de Euronext-hergroepering dit vergt.

De Koning verwierf allereerst een belangrijke machtiging tot herschikking van een aantal toezichtsbevoegdheden op de effectenbeurs waaronder het toezicht op de naleving van de voorschriften inzake misbruik van voorwetenschap en koersmanipulatie (104). Deze machtiging verviel op 30 juni 2001 zonder dat er gebruik van werd gemaakt. Hier ook is het de bedoeling van de Regering om een herschikking van de bevoegdheden inzake het markttoezicht door te voeren via een nieuw wetgevend initiatief.

De Koning werd ook gemachtigd om op de voorwaarden die Hij bepaalt de Euronext-hergroepering goed te keuren (105). Om de verwezenlijking van de Euronext-groepering mogelijk te maken en om een voldoende homogeen rechtskader te creëren voor de werking van de Euronext-markten werd Hij tevens gemachtigd om een aantal andere maatregelen te nemen en om bepaalde regels en bevoegdheden aan te passen (106).

Tenslotte bepaalt de wet dat de Commissie met de goedkeuring van de Minister van Financiën samenwerkingakkoorden met bevoegde buitenlandse toezichthoudende overheden («*memoranda of understanding*») kan afsluiten (107). Deze overeenkomsten kunnen betrekking hebben op nadere regels voor samenwerking op het gebied van toezicht op de Euronext-markten en op uitwisseling van inlichtingen tussen de betrokken overheden. Ze kunnen ook slaan op een gemeenschappelijke aanpak inzake de prospectusregels bij opnemings van financiële instrumenten op de Euronext-markten en desgevallend op nadere regels inzake het lidmaatschap van deze mark-

(103) Zie dit verslag, p. 95, voor een toelichting bij het eerste *Rule Book* van Euronext Brussels.

(104) Deze bepaling kon ook worden toegepast op de andere door de Koning krachtens de wet van 6 april 1995 georganiseerde markten.

(105) De hergroepering tussen de EBVB, ParisBourseSBF en Euronext Amsterdam (na fusie door opslorping van Amsterdam Exchanges) werd goedgekeurd bij koninklijk besluit van 17 september 2000 (BS 20 september 2000).

(106) Bij koninklijk besluit van 17 september 2000 werd de naamloze vennootschap naar Nederlands recht Euronext gemachtigd om alle aandelen van de EBVB te houden en werd de samenstelling van de raad van bestuur van deze laatste vennootschap aangepast (BS 20 september 2000).

(107) Zie dit verslag, p. 132, voor een toelichting bij het op 22 maart 2001 afgesloten *memorandum of understanding* inzake het gecoördineerde toezicht op de Euronext-groep.

ten. Deze overeenkomsten mogen afwijken van de bepalingen van de wet van 6 april 1995 en diens uitvoeringsbesluiten teneinde regels vast te stellen die beter zijn afgestemd op de functionele integratie van de Euronext-markten.

Rule Book van Euronext Brussels

De operationele interconnectie tussen de markten van Euronext Brussels, Euronext Paris en Euronext Amsterdam via een gemeenschappelijk en geïntegreerd handelsplatform impliceert dat de regels voor de betrokken markten zo veel mogelijk worden geharmoniseerd. Deze harmonisatie zal in verschillende fasen plaatsvinden en gebeurt via de afstemming van de *Rule Books* die in elke jurisdictie door de betrokken marktonderneming voor de door haar georganiseerde markten worden vastgesteld. In elk van de drie Euronext-landen zullen dus gedurende een overgangsperiode geharmoniseerde regels samen worden toegepast met uiteenlopende lokale regels die later zullen worden geharmoniseerd.

Met toepassing van artikel 10 van de wet van 6 april 1995 (zoals gewijzigd door de wet van 12 augustus 2000) heeft Euronext Brussels de marktregels voor de door haar georganiseerde markten vastgesteld. Dit *Rule Book* werd, na overleg tussen de Euronext-markttoezichthouders en na advies van de Commissie, goedgekeurd bij ministerieel besluit van 29 mei 2001 dat in werking trad op 21 mei 2001 (108). De marktregels bestaan uit twee boeken die enerzijds de binnen Euronext geharmoniseerde regels en anderzijds de nog niet geharmoniseerde specifieke regels voor Euronext Brussels omvatten.

Book I omvat materies die geharmoniseerd zijn zoals de regels inzake de leden van de markt, bepaalde gedragsregels en de regels inzake de verhandeling van effecten op de *cash*-markten.

Het lidmaatschap van de drie beurzen wordt rond de volgende krachtlijnen geregeld. Enkel vennootschappen of personen die in hun land van oorsprong onder reglementair toezicht staan krijgen toegang tot het lidmaatschap. Een vennootschap of persoon wordt - of is - lid bij één van de drie beurzen en wordt daarna lid op afstand (*remote member*) bij de twee andere beurzen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het Europees paspoort of van een vervangend paspoort dat door de toezichthouders werd uitgewerkt om aldus via soepele procedures *remote* lid te kunnen worden van de andere beurzen.

Het lidmaatschap wordt op contractuele basis georganiseerd.

De regels inzake het optreden van de leden op de markten met het oog op de bescherming van de integriteit van de markten worden in Hoofdstuk 3 van *Book I* opgenomen. Zij zijn contractueel van aard, beperkt in aantal en vrij algemeen van aard.

Het marktmodel van de Euronext-markten voor *cash*-producten (in tegenstelling met afgeleide producten) wordt in Hoofdstuk 4 bepaald. De markt is ordergedreven en biedt een doorlopende handel (*continuous trading*) en een veilinghandel (*auction of fixing*), die (minstens) twee maal per dag plaatsvindt. De toewijzing van een financieel instrument tot de ene of de andere verhandelingswijze gebeurt op basis van objectieve criteria zoals historische of verwachte volumes, de opname in een index, de aanwezigheid van een zgn. *liquidity provider*.

(108) Belgisch Staatsblad van 8 juni 2001.

Het *Rule Book* bevat geen verplichting tot uitvoering van de orders op de gereglementeerde markt (centralisatie). De gebeurlijke invoering van het centralisatiebeginsel wordt op het publiekrechtelijk niveau georganiseerd. De prijsvorming gebeurt op een centraal orderboek. Orders kunnen buiten het orderboek - maar op de gereglementeerde markt - uitgevoerd worden voor minimale bedragen mits melding van de uitvoering. Voor dergelijke blokverrichtingen gelden bovendien specifieke bepalingen.

Orderboekverrichtingen worden door het systeem automatisch gemeld aan Euronext die ze onmiddellijk bekend maakt. Blokverrichtingen moeten door het lid onmiddellijk gemeld worden en worden in functie van de aard van de transactie, onmiddellijk of uitgesteld bekend gemaakt.

Het tweede boek van het *Rule Book* bevat een aantal bijkomende gedragsregels voor de leden van de markt, de voorwaarden voor opneming in de notering en de verhandeling van effecten, alsmede regels inzake de continue verplichtingen van de emittenten. Wat de markt voor afgeleide producten betreft, verwijst *Book II* van het *Rule Book* naar de bestaande regelgeving inzake Belfox, die van toepassing blijft. *Book II* bevat ook een aantal specifieke overgangsbepalingen die de opdrachten van de marktautoriteit en de tuchtcommissie beheersen.

Naar verwachting zal het *Rule Book* in België, en in de twee andere landen, in de nabije toekomst nog aan diverse wijzigingen onderhevig zijn als resultaat van de progressieve harmonisering van de in *Book I* op te nemen marktregels, onder meer i.v.m. de noteringsvoorwaarden, de afgeleide instrumenten en de regels inzake de handhaving van het *Rule Book*, en van de aangekondigde institutionele herschikking van het markttoezicht in België (Belgische *Book II*).

De goedkeuring van het *Rule Book* ging gepaard met de opheffing of wijziging van een aantal reglementaire teksten die voorheen de regelgeving voor de markten inhielden. Zo werd overgegaan tot de opheffing van het op grond van artikel 36, § 2, van de wet van 6 april 1995 getroffen marktreglement (109). Ook het koninklijk besluit van 22 december 1995 betreffende de opneming in de eerste markt van een effectenbeurs werd grotendeels opgeheven: het regelt voortaan enkel nog de vormvereisten van de financiële instrumenten (110). Het koninklijk besluit van 16 februari 1996 tot vaststelling van het reglement van de EBVB werd eveneens opgeheven, met uitzondering van de regels inzake de markttransparantie (111).

(109) Zie het voornoemde ministerieel besluit van 29 mei 2001 tot goedkeuring van de marktregels van Euronext Brussels en tot opheffing van het ministerieel besluit van 16 april 1996 tot goedkeuring van het marktreglement van de Beurs van Brussel.

(110) Zie het koninklijk besluit van 28 mei 2001 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1995 betreffende de opneming van financiële instrumenten in de eerste markt van een effectenbeurs (BS 8 juni 2001).

(111) Zie het koninklijk besluit van 28 mei 2001 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 februari 1996 tot vaststelling van het reglement van de Effectenbeursvennootschap van Brussel (BS 8 juni 2001). Het besluit van 16 februari 1996 draagt voortaan de naam koninklijk besluit houdende de transparantie van de effectenmarkten van Euronext Brussels.

Clearing Rule Book van Clearnet

De raad van bestuur van Euronext Brussels heeft op 20 december 2000 de Franse bankinstelling Clearnet als verrekeningsorganisme aangeduid voor de op Euronext Brussels verrichte transacties (112). Clearnet maakt deel uit van de Euronext-groep en fungeert als de gemeenschappelijke clearinginstelling en centrale tegenpartij voor de transacties op alle markten van de groep.

De nieuwe verrekeningsregels van Clearnet zijn in werking getreden op 1 februari 2001, datum waarop de verrekeningswerkzaamheden van BXS-Clearing zijn overgedragen aan Clearnet.

Het «*Clearing Rule Book*» bevat vooreerst een deel bepalingen die gemeenschappelijk zijn voor de drie clearingomgevingen. Hierin zijn o.m. de lidmaatschapsvereisten van Clearnet opgenomen: de bestaande leden van BXS-Clearing zijn krachtens een overgangsregeling automatisch lid van Clearnet geworden, maar dienen zich voor eind 2002 aan de nieuwe toelatingsvoorwaarden te conformeren.

Vermits er tijdens een overgangsfase in de drie landen drie verschillende systemen van clearingsoftware zullen worden gebruikt, omvat het *Rule Book* voorts drie delen met lokale bepalingen van toepassing op de Belgische, Nederlandse en Franse clearingleden.

Over het «*Clearing Rule Book*» werd vooraf overleg gevoerd tussen de autoriteiten belast met het toezicht op de clearingactiviteiten van de Euronext-groep.

Na hierover het advies van de Commissie te hebben ingewonnen, heeft de Minister van Financiën de bepalingen van het *Rule Book* die voor de Belgische clearingleden van belang zijn, goedgekeurd op 5 maart 2001 (113).

4.2.2. Invoering van de Trading Facility bij Euronext Brussels

De Beurs van Brussel heeft een *Trading Facility*-markt opgericht, een geregelende markt waarop op verzoek van een marktlid financiële instrumenten kunnen worden verhandeld die reeds zijn toegelaten op een andere regelmatig werkende, erkende en voor het publiek toegankelijke markt. Deze markt zou de beleggers toelaten om elders genoteerde effecten met internationale bekendheid te verhandelen. Het project is dus vergelijkbaar met de eerder opgerichte markt *Trading on Nasdaq Europe* (114).

Voor de toelating tot die markt geldt een vrijstelling van prospectusverplichting, zoals geregeld in het koninklijk besluit van 31 oktober 1991 over het prospectus dat moet worden gepubliceerd bij de openbare uitgifte van effecten en waarden (115).

(112) De verrichtingen die moeten worden uitgevoerd door het door Euronext Brussels aangeduide verrekeningsorganisme worden omschreven in het koninklijk besluit van 18 augustus 1999 tot oprichting van een verrekenings- en afwikkelingssysteem van transacties afgesloten binnen of buiten de door de Beurs georganiseerde markten en tot vaststelling van de regels inzake de inrichting en de werking ervan en tot wijziging van de wet van 28 april 1999 houdende de omzetting van Richtlijn 98/26/EEG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties.

(113) Ministerieel besluit tot goedkeuring van de verrekeningsregels van het verrekeningsorganisme aangeduid door Euronext Brussels N.V., Belgisch Staatsblad van 17 mei 2001.

(114) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 123.

(115) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 100.

Na advies van de Commissie werden daartoe het reglement van de Effectenbeursvennootschap van Brussel en het marktreglement gewijzigd (116).

De desbetreffende regels werden naderhand hernomen in het *Rule Book* van Euronext Brussels (117), met als belangrijkste verschil dat voortaan op de *Trading Facility* ook effecten kunnen worden verhandeld waarvoor wel een prospectus in België werd goedgekeurd, bij voorbeeld omdat er gelijktijdig een openbare uitgifte in België plaatsvond.

4.2.3. Wijzigingen in de Nasdaq Europe-regelgeving

Gedurende de verslagperiode werd de regelgeving inzake Nasdaq Europe op een aantal punten gewijzigd.

Behoudens de wijzigingen die voortvloeiden uit de controleverwerving van Easdaq door Nasdaq Europe (118) betroffen de wijzigingen enerzijds het oprichtingsbesluit en anderzijds het reglement van Nasdaq Europe en diens marktreglement. De Commissie gaf over deze wijzigingen telkens haar advies aan de Minister van Financiën.

Het oprichtingsbesluit werd aangepast teneinde Nasdaq Europe ruimere mogelijkheden te bieden op het vlak van de te verhandelen financiële instrumenten (119). Deze uitbreiding betreft in het bijzonder afgeleide financiële instrumenten. Er wordt bepaald dat voor bepaalde instrumenten het reglement van Nasdaq Europe de opstelling van een gestandaardiseerde informatienota kan invoeren. Dergelijke door de marktautoriteit op te stellen nota dient vooraf door de Commissie te worden goedgekeurd.

Aan de basis van de wijziging van het reglement van Nasdaq Europe en van het marktreglement lagen de invoering van het nieuwe handelsplatform en de afstemming van de regels op deze van Nasdaq US. Beide reglementen werden goedgekeurd bij ministerieel besluit (120). Vermeldenswaard is de precisering in het marktreglement van het toepassingsgebied *ratione personae* van de erin opgenomen gedragsregels.

Deze zijn van toepassing op de Belgische leden wanneer ze verrichtingen uitvoeren op Nasdaq Europe in België of in het buitenland. Onverminderd de regels ter bescherming van de integriteit van de markt die elders in het reglement van Nasdaq Europe worden geregeld, gelden de gedragsregels bovendien voor de buitenlandse leden wanneer ze verrichtingen uitvoeren op Nasdaq Europe, behalve wanneer deze verrichtingen onderworpen zijn aan equivalente wetten en reglementen in hun Staat van herkomst.

(116) Zie het koninklijk besluit van 27 november 2000 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 februari 1996 tot vaststelling van het reglement van de effectenbeursvennootschap van Brussel en het ministerieel besluit van 27 november 2000 tot goedkeuring van de wijziging van het marktreglement van de Beurs van Brussel (BS 6 december 2000).

(117) Ministerieel besluit van 29 mei 2001 tot goedkeuring van de marktregels van Euronext Brussels en tot opheffing van het ministerieel besluit van 16 april 1996 tot goedkeuring van het marktreglement van de Beurs van Brussel, BS 8 juni 2001.

(118) Zie hierover, dit verslag p. 90.

(119) Koninklijk besluit van 27 november 2000 tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 juni 1996 houdende de oprichting en de organisatie van Easdaq (BS 6 december 2000).

(120) Ministerieel besluit van 29 mei 2001 tot goedkeuring van het reglement van Nasdaq Europe (BS 8 juni 2001) en ministerieel besluit van 29 mei 2001 tot goedkeuring van het marktreglement van Nasdaq Europe (BS 8 juni 2001).

Hoofdstuk 5

NATIONALE CONTEXT EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

5.1. NATIONALE CONTEXT

5.1.1. De Controledienst voor de Verzekeringen

5.1.1.1. Samenwerking met de Controledienst voor de Verzekeringen

Zoals aangeduid in het vorige jaarverslag (121) heeft de Commissie met de Controledienst voor de Verzekeringen (CDV) een overeenkomst gesloten die een algemeen kader creëert voor de samenwerking en de informatie-uitwisseling tussen beide toezichthouders.

De overeenkomst betreft zowel de dossiergebonden samenwerking voor het prudentieel toezicht op de verzekeringsondernemingen, de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen, als het toezichtsbeleid en de regelgeving voor materies die van sectoroverschrijdend belang zijn. Op het organieke vlak bepaalt de overeenkomst dat het directiecomité van de CDV en van de Commissie elkaar minstens tweemaal per jaar ontmoeten. Tijdens deze contacten wordt de stand van de samenwerking tussen beide instellingen beoordeeld en worden impulsen gegeven ter bevordering van de verdere samenwerking in het groepstoezicht.

In sectoroverschrijdende materies streven de CDV en de Commissie naar een gelijkgerichte aanpak. Tijdens de verslagperiode is hun aandacht vooral naar de volgende thema's gegaan.

(121) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 125 tot 127.

De gezamenlijke werkgroep inzake beleggersbescherming (122) heeft haar werkzaamheden voortgezet. In een eerste fase heeft de werkgroep zich toegelegd op de studie en de vergelijking van de reglementeringen die respectievelijk zijn uitgewerkt voor de verzekeringscontracten van tak 23 en de instellingen voor collectieve belegging (123). Uit dat onderzoek is gebleken dat de informatieverstrekking aan de beleggers over de specifieke kenmerken van de verschillende producten duidelijk voor verbetering vatbaar was. Op basis daarvan is de werkgroep gestart met de voorbereiding van een document waarin, in een voor het grote publiek begrijpelijke taal, toelichting wordt gegeven bij de tak 23-contracten en de rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging. Zoals reeds aangekondigd in het vorige jaarverslag, zal er ook een actie komen in overleg met de persorganen om de publicatiepraktijken te verbeteren. Daarbij zal bijzondere aandacht worden besteed aan de publicatie van de netto-inventariswaarde en de benaming van de diverse producten.

Bij de inwerkingtreding van de samenwerkingsovereenkomst hebben de CDV en de Commissie een tweede gezamenlijke werkgroep opgericht, namelijk deze belast met het onderzoek van de regelgeving voor financiële conglomeraten. De werkzaamheden van deze werkgroep zijn van bijzonder nut gebleken bij het bepalen van de standpunten van beide toezichthouders in het kader van de werkvergaderingen die de Europese Commissie heeft georganiseerd met het oog op het indienen van een voorstel van richtlijn over de financiële conglomeraten. Nu dit voorstel van richtlijn bij de Raad en het Europees Parlement is ingediend (124), zijn de werkzaamheden van de gezamenlijke werkgroep tijdelijk stopgezet.

Tijdens de verslagperiode werd een nieuwe gezamenlijke CDV/CBF-werkgroep opgericht. Deze werkgroep werd belast met een globale beoordeling van het protocol inzake de autonomie van de bank- respectievelijke de verzekeringsfunctie in het licht van de ontwikkelingen inzake *corporate governance*.

Bijzondere aandacht is ook gegaan naar de regelgeving inzake identificatie van klanten, registratie van verrichtingen en bewaring van gegevens. De noodzaak om in deze materies tot een gelijkgerichte aanpak te komen, ongeacht de sector waartoe de betrokken financiële bemiddelaars behoren, werd ook hier aangevoeld. Het gebruik van de term «bankverzekeren» door verzekeringsondernemingen (125) werd eveneens gezamenlijk onderzocht.

Daarnaast voorziet de overeenkomst in diverse contacten tussen de controle-diensten van de CDV en de Commissie. Sinds de inwerkingtreding van de overeenkomst zijn deze contacten fors toegenomen. Dat gebeurt, telkens zich een evolutie voordoet die betekenisvol is voor het toezicht op een welbepaalde financiële groep. Het gezamenlijk bijhouden van een lijst met de groepsstructuur van de kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beleggingsondernemingen die onderlinge banden hebben, bevordert deze occasionele samenwerking. Elke

(122) Zie daarover het jaarverslag 1999-2000, p. 127 en 128.

(123) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 127 en 128.

(124) Zie daarover dit verslag, p. 109.

(125) Zie daarover dit verslag, p. 101.

wijziging in de gegevens van deze lijst, bijvoorbeeld als gevolg van een herstructurering of aandeelhouderswissel, wordt namelijk uitgewisseld en is een gelegenheid om de impact ervan op het groepstoezicht te beoordelen. Voorts zijn er de periodieke contacten tussen de controlediensten. Deze periodieke contacten zijn de gelegenheid om gegevens uit te wisselen over de prudentiële aandachtspunten van de CDV respectievelijk de Commissie voor het toezicht op de instellingen met sectoroverschrijdende banden. Zij bieden eveneens de gelegenheid om de respectieve diensten beter vertrouwd te maken met elkaars controlemethodes voor het groepstoezicht en om deze methodes waar passend nader op elkaar afgestemd.

5.1.1.2. Gebruik van de term «bankverzekeren» door een verzekeringsonderneming

De Federatie van Verzekeringsmakelaars heeft aan de Commissie de vraag voorgelegd of verzekeringsondernemingen en -makelaars de termen «bancassurance» en «verzekeringsbankieren» mogen gebruiken. De reclame die een in België bedrijvige Luxemburgse levensverzekeringsonderneming met deze termen maakt, was de aanleiding tot de vraag. De Commissie heeft de vraag in overleg met de Controledienst voor de Verzekeringen (CDV) onderzocht.

Onverminderd de bepalingen van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument inzake reclame, bepaalt artikel 6 van de bankwet dat in beginsel alleen in België bedrijvige kredietinstellingen en vertegenwoordigingskantoren publiek gebruik mogen maken van de term «bank» in hun naam of reclame (126). Bij gevaar voor verwarring kan de Commissie evenwel eisen dat er aan de naam van een buitenlandse kredietinstelling een verklarende vermelding wordt toegevoegd.

Overeenkomstig vaste rechtspraak over het gebruik van de term «bank» (127) en in lijn met de houding die de Commissie in vorige dossiers heeft aangenomen (128), heeft de Commissie geoordeeld dat het gebruik van termen als «bankverzekeren» en «bancassurance» door Belgische (of in België gevestigde niet EU) verzekeringsondernemingen of door verzekeringsmakelaars die verzekeringsproducten van dergelijke ondernemingen aan het publiek aanbieden, in de naam van de betrokken ondernemingen of in hun reclame, verwarrend en bijgevolg verboden is krachtens artikel 6 van de bankwet.

(126) Wie zich niet aan dit verbod houdt kan strafrechtelijk worden veroordeeld (artikel 104, §1, 1° van de bankwet).

(127) Zie inzonderheid het arrest van het Hof van Cassatie van 21 november 1989 in de zaak "goudbank", Rechtskundig Weekblad 1989-1990, p. 1350

(128) Zie de jaarverslagen 1977-1978, p. 17 en 18, 1982-1983, p. 19 en 20, en 1986-1987, p. 36.

De Commissie heeft evenwel een andere houding aangenomen in het geval de voornoemde termen worden gebruikt door een verzekeringsonderneming uit een andere EU Lid-Staat. Rekening houdend met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen over de beperkingen van het recht van vrije dienstverlening en vrije vestiging (129), met de verklaring van de Luxemburgse autoriteiten dat het gebruik van de term «bancassurance» door een verzekeringsonderneming krachtens de Luxemburgse wetgeving niet is verboden alsook met een precedent uit vroegere jaren (130), heeft de Commissie beslist om geen bezwaar te formuleren tegen het gebruik van de voornoemde term in de naam of de reclame van een Luxemburgse verzekeringsonderneming die in België bedrijvig is, voor zover de betrokken onderneming duidelijk haar eigen statuut en de aard van haar activiteiten vermeldt. Zij heeft evenmin bezwaar geformuleerd tegen reclame van in België gevestigde verzekeringsmakelaars voor producten van een Luxemburgse verzekeringsonderneming die de betrokken term rechtsgeldig in haar eigen reclame mag gebruiken. De Commissie heeft evenwel benadrukt dat de bepalingen van de handelspraktijkenwet van 14 juli 1991, inzonderheid deze inzake misleidende reclame, als bepalingen van algemeen belang onverkort van toepassing blijven op verzekeringsondernemingen uit andere Lid-Statens.

(129) Zie o.a. de interpretatieve mededelingen van de Europese Commissie inzake het vrij verrichten van diensten en algemeen belang in het bankbedrijf (PB 1997, C 209), enerzijds, en in het verzekeringsbedrijf (PB 2000, C 43), anderzijds.

(130) Zie het jaarverslag 1977-1978, p. 18.

5.2. INTERNATIONALE SAMENWERKING

5.2.1. *Multilaterale fora* (131)

5.2.1.1. De Europese Unie

5.2.1.1.1. *Oprichting van twee Comités inzake effecten door de Europese Commissie*

Het verslag van het Comité van Wijzen over de regulering van de Europese effectenmarkten, het zogenaamde «Lamfalussy-verslag», dat op 15 februari 2001 werd ingediend, formuleert een reeks voorstellen om het wetgevend proces inzake financiële diensten binnen de Europese Unie te versnellen en te verbeteren. Over de ontwerp tekst van dat verslag werden onder andere FESCO en de bevoegde nationale effectentoezichthouders, waaronder de Commissie voor het Bank- en Financiewezen, geraadpleegd.

Het Lamfalussy-verslag beveelt een reglementair kader aan met vier niveaus:

niveau 1: goedkeuring van kaderbeginselen volgens de gebruikelijke wetgevende procedure (i.e. een voorstel van de Commissie dat, conform de medebeslissingsprocedure, ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad van de Europese Unie en aan het Europees Parlement);

niveau 2: oprichting van twee nieuwe comités - een Europees Comité voor het effectenbedrijf en een Comité van Europese effectenregelgevers (waarvan de vorm vergelijkbaar is met die van FESCO) - die tot taak hebben de Commissie te helpen bij het vastleggen van de details in verband met de tenuitvoerlegging van de kaderwetgeving van niveau 1;

niveau 3: nauwere samenwerking en opzetten van een netwerksysteem («*networking*») tussen de Europese effectenregelgevers om zo een efficiënte en gelijkwaardige omzetting van de wetgevende teksten van niveau 1 en niveau 2 te kunnen garanderen (met gezamenlijke toepassingsnormen);

niveau 4: betere toepassing van de wetgeving, met name via een strengere controle door en een krachtiger optreden van de Commissie, gesteund op een nauwere samenwerking tussen de Lid-Staten, hun regelgevende autoriteiten en de particuliere sector.

(131) Voor een beschrijving van de betrokken fora, zie het jaarverslag 1996-1997, p. 73 en volgende.

Conform de aanbevelingen van voornoemd verslag, de resolutie van het Europees Parlement van 15 maart 2001 en de resolutie van de Europese Raad van 23 maart 2001 over een meer efficiënte regulering van de effectenmarkten in de Europese Unie (132), heeft de Europese Commissie, bij een dubbele beslissing van 6 juni 2001, twee Comités ingesteld:

- het Europees Comité voor het effectenbedrijf (133);
- het Comité van Europese effectenregelgevers (134).

Het Europees Comité voor het effectenbedrijf heeft een dubbele opdracht. Eerst en vooral heeft het van bij zijn oprichting een raadgevende opdracht gekregen ten aanzien van de Europese Commissie. Het Comité moet de Commissie inzonderheid van advies dienen over beleidskwesties en bij de voorbereiding van de ontwerp-wetgevingsvoorstellen die de Commissie eventueel kan aannemen op het gebied van effecten. Daarnaast zal het Comité fungeren als regelgevend comité zodra de richtlijnen zullen zijn goedgekeurd die de Commissie de uitvoeringsbevoegdheden verlenen als bedoeld in het besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden (135). In die hoedanigheid dient het Comité de Commissie bij te staan bij de uitoefening van haar uitvoeringsbevoegdheden.

Het Europees Comité voor het effectenbedrijf is samengesteld uit hoge vertegenwoordigers van de Lid-Staten en wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

Het Comité van Europese effectenregelgevers heeft een louter adviserende functie. Zijn rol bestaat erin de Commissie van advies te dienen, inzonderheid over de voornoemde ontwerp-uitvoeringsmaatregelen. Het doet dit hetzij op verzoek van de Commissie en binnen een termijn die zij kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de aangelegenheid, hetzij op eigen initiatief. Alvorens advies uit te brengen aan de Commissie, pleegt het Comité op een open en transparante wijze uitvoerig en vroegtijdig overleg met marktdeelnemers, consumenten en eindgebruikers.

Het Comité van Europese effectenregelgevers is samengesteld uit hooggeplaatste vertegenwoordigers van de nationale overheidsinstanties die bevoegd zijn op het gebied van effecten. Iedere Lid-Staat wijst een hooggeplaatste vertegenwoordiger van deze instanties aan om deel te nemen aan de vergaderingen van het Comité. Het Comité kiest een voorzitter onder zijn leden. De Commissie is op vergaderingen van het Comité vertegenwoordigd door een hooggeplaatste vertegenwoordiger.

Om de samenwerking tussen beide comités zo vlot mogelijk te laten verlopen, is bepaald dat de voorzitter van het Comité van Europese effectenregelgevers als waarnemer deelneemt aan de vergaderingen van het Europees Comité voor het effectenbedrijf.

Op 11 september 2001 heeft FESCO een charter goedgekeurd waarin de werkingsregels van het Comité van Europese effectenregelgevers worden vastgelegd (136).

(132) PB nr. C 138/1 van 11 mei 2001.

(133) PB nr. L 191/45 van 13 juli 2001.

(134) PB nr. L 191/43 van 13 juli 2001.

(135) PB nr. L 184/23 van 17 juli 1999.

(136) Zie dit verslag, p. 125.

5.2.1.1.2. Voorstellen van richtlijn over instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's)

Op 5 juni 2001 heeft de Raad van de Europese Unie twee gemeenschappelijke standpunten vastgesteld met het oog op de aanneming van twee richtlijnen tot wijziging van de ICBE richtlijn. (137)

De gemeenschappelijke standpunten sluiten aan bij de essentie van de gewijzigde voorstellen van de Europese Commissie (138) en houden rekening met het merendeel van de amendementen, geformuleerd door het Europees Parlement bij de oorspronkelijke Commissievoorstellen (139).

Het eerste gemeenschappelijk standpunt betreft de beleggingen van icbe's. In vergelijking met het gewijzigde voorstel van de Commissie, introduceert dit standpunt wijzigingen inzake de toegelaten beleggingen evenals de beleggingslimieten voor icbe's.

Het tweede gemeenschappelijk standpunt heeft betrekking op de reglementering van beheersvennootschappen en vereenvoudigde prospectussen.

Dit gemeenschappelijk standpunt bepaalt strengere kapitaalvereisten voor beheersvennootschappen dan het gewijzigd voorstel van de Commissie. Naast een beginkapitaal van € 125.000, dient een beheersvennootschap te beschikken over een eigen vermogen, waarvan de omvang bepaald wordt in functie van de beheerde middelen. De lidstaten kunnen bovendien toestaan dat een beheersvennootschap voor 50% voldoet aan deze eigen-vermogensverplichting, wanneer zij de begunstigde is van bepaalde garanties, verstrekt door een kredietinstelling of verzekeringsonderneming met statutaire zetel in de EU of in een derde land. Tenslotte dient een beheersvennootschap steeds over een eigen vermogen te beschikken ten belope van een kwart van de vaste kosten in het voorgaande jaar (140).

Daarnaast bevat dit gemeenschappelijk standpunt bepaalde gedragsregels, die beheersvennootschappen in acht dienen te nemen voor het beheer van collectieve portefeuilles. Het gemeenschappelijk standpunt bepaalt eveneens een aantal voorschriften die gelden voor beleggingsvennootschappen onder zelfbeheer, t.t.z. beleggingsvennootschappen die geen beheersvennootschap hebben aangewezen.

5.2.1.1.3. Ontwerprichtlijn betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik)

In juni 2001 heeft de Europese Commissie een ontwerprichtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik) (141) ingediend.

(137) Nog niet gepubliceerd.

(138) In respectieve volgorde zie: COM(2000) 329 def. PB C 311 E van 31.10.2000, 302 en COM(2000) 331 def, PB C 311 E van 31.10.2000, 273. Zie dienaangaande het jaarverslag 1999-2000, p. 131 en 132.

(139) Stuk A5-25/00, PB C 339 van 29.11.2000.

(140) Zie bijlage IV van de richtlijn 93/6/EEG.

(141) PB nr. 240 E/265 van 21 augustus 2001.

Doelstelling van de ontwerprichtlijn is, enerzijds, de actualisering en de vervanging van de richtlijn over transacties van ingewijden (142) die op bepaalde vlakken niet meer in overeenstemming is met de realiteit en de evolutie van de financiële markten, en, anderzijds, de harmonisatie van de geldende nationale regels van alle Lid-Staten inzake marktmanipulatie.

Het feit dat wordt geopteerd voor één enkele richtlijn die handel met voorkennis en marktmanipulatie op uniforme wijze aanpakt, moet de integriteit van de Europese financiële markten waarborgen en het vertrouwen van de beleggers in die markten vergroten. Efficiënte en transparante markten zijn immers voor de ondernemingen van cruciaal belang om kapitaal te kunnen aantrekken en dus ook om de Europese economische groei te kunnen bevorderen. Marktmisbruik tast precies niet alleen die efficiëntie en die transparantie aan, maar ook de integriteit van de financiële markten en het vertrouwen van het publiek.

De ontwerprichtlijn geeft een definitie van laakbaar gedrag die mogelijk nog zal worden aangepast in het kader van de comitologieprocedure. Zij is immers een toepassing van de wetgevende procedure die wordt aanbevolen in het eindverslag van het Comité van Wijzen over de regulering van de Europese effectenmarkten, het zogenaamde «Lamfalussy-verslag» (143).

Om de convergentie te kunnen garanderen van de tenuitvoerlegging en het toezicht op de toepassing van de wetgeving in de Lid-Staten, bepaalt de ontwerprichtlijn dat die Lid-Staten één enkele bevoegde administratieve toezichtsautoriteit aanwijzen. Die autoriteit dient alle controle- en onderzoeksbevoegdheden te krijgen die nodig zijn voor de vervulling van haar taken. Bovendien moeten de Lid-Staten passende sancties vaststellen en opleggen voor de schending van de maatregelen die met toepassing van de richtlijn worden genomen.

Gelet op het stijgende aantal grensoverschrijdende activiteiten wordt in de ontwerprichtlijn ook aangedrongen op maatregelen in verband met de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de verschillende Lid-Staten.

5.2.1.1.4. Voorstel van richtlijn van de Europese Commissie betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten

Naast haar institutionele aspecten, bevat dit voorstel (144) talrijke innovaties die de totstandkoming van een geïntegreerde kapitaalmarkt in de Europese Gemeenschap kunnen bevorderen. Enerzijds gaat het om een verdere harmonisering van de nationale regelgevingen en, anderzijds, om de regels voor een grensoverschrijdende circulatie van het prospectus en een dienovereenkomstige uitbreiding van het beroep op het spaarderspubliek tot verschillende Lid-Staten. De belangrijkste innovaties worden hieronder toegelicht.

(142) Richtlijn van de Raad van 13 november 1989 (89/592/EEG) over transacties van ingewijden, PB nr. L 334 van 18 november 1989, p. 30.

(143) Eindverslag van 15 februari 2001 van het Comité van Wijzen over de regulering van de Europese Effectenmarkten.

(144) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten, PB nr. C 240 E/272 van 28 augustus 2001.

Het voorstel verduidelijkt en harmoniseert een reeks belangrijke begrippen, waaronder het begrip effecten, waarmee zowel aandelen en obligaties als de meeste hiervan afgeleide instrumenten worden bedoeld, en het begrip «openbare aanbidding van effecten» waarvan de definitie wordt tegengesteld aan de voor gekwalificeerde beleggers voorbehouden aanbiedingen. Het voorstel gebruikt niet langer het achterhaalde begrip officiële notering, maar enkel het begrip gereglementeerde markten in de zin van Richtlijn 93/22/EEG betreffende het verrichten van diensten op het gebied van beleggingen in effecten.

Voor iedere openbare aanbidding van effecten en toelating ervan tot de handel op een gereglementeerde markt zou, op bepaalde uitzonderingen na, de verplichting gelden tot publicatie van een door de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst goedgekeurd prospectus. Dit is de autoriteit van de Lid-Staat van de zetel van de emittent. Deze autoriteit moet een onafhankelijke administratieve overheid zijn en beschikken over onderzoeks- en controlebevoegdheden waarvan de inhoud in de Richtlijn wordt omschreven.

Bij een verzoek om toelating tot de handel moet, volgens het voorstel, het prospectus bestaan uit een registratiedocument met voornamelijk gegevens over de emittent en zijn jaarrekeningen, en een verrichtingsnota waarin meer specifiek wordt ingegaan op de gegevens betreffende de verrichting die de aanleiding vormt tot het verzoek om toelating van effecten tot de handel. Bij deze twee documenten hoort een samenvatting van het prospectus, die verplicht zou worden en afzonderlijk zou mogen circuleren in zoverre de andere documenten daadwerkelijk ter beschikking van het publiek zijn gesteld. Het registratiedocument moet jaarlijks worden bijgewerkt. Dit laatste document stemt in wezen overeen met het referentiestuk waarvan de Commissie reeds vele jaren het gebruik heeft aangeraden (145).

Wanneer het niet gaat om een verzoek om toelating tot de handel op een gereglementeerde markt, mag het prospectus in de vorm van één enkel document worden opgesteld.

Voor de inhoud van het prospectus verwijst het voorstel expliciet naar de informatievereisten uitgevaardigd door de *International Organization of Securities Commissions* (IOSCO).

Het voorstel staat de opneming van documenten door middel van verwijzing toe, als de documenten waarnaar wordt verwezen overeenkomstig de richtlijn zijn gepubliceerd.

Een door het land van herkomst goedgekeurd prospectus moet op de website van de bevoegde autoriteit van het land van herkomst kunnen worden geraadpleegd.

Dergelijk prospectus mag, volgens de voorgestelde regeling, worden gebruikt om dezelfde effecten aan te bieden in andere Lid-Staten via kennisgeving van de ene aan de andere bevoegde autoriteit. De bevoegde autoriteit van de Staat van ontvangst mag het meegedeelde prospectus alleen weigeren als de te verstrekken gegevens met betrekking tot de markt van ontvangst niet zijn opgenomen in het prospectus.

(145) Zie jaarverslag 1994-1995, p. 86 en 87.

Het in een land van ontvangst verspreide prospectus moet worden opgesteld in een taal die in financiële zaken gangbaar is en door de bevoegde autoriteit van de Staat van ontvangst in de regel wordt aanvaard. Deze laatste mag evenwel eisen dat de samenvatting van het prospectus in haar nationale taal wordt vertaald.

In het voorstel wordt ten slotte bepaald dat de bevoegde autoriteiten van iedere Lid-Staat van de Europese Unie de verspreiding in de Europese ruimte kan toestaan van het prospectus van een emittent met zetel in een derde land, wanneer dat prospectus is opgesteld voor een openbare aanbieding of een verzoek om toelating in dat derde land en op voorwaarde dat dit prospectus is opgesteld overeenkomstig de door IOSCO uitgevaardigde regels en dat de gegevens in het prospectus gelijkwaardig zijn aan die welke bij de richtlijn zijn voorgeschreven. Zodra dit prospectus in een Lid-Staat is goedgekeurd, zou het in de hele Europese ruimte moeten kunnen worden verspreid.

5.2.1.1.5. Voorstel voor een Europese verordening over het gebruik van de IAS-normen door de genoteerde vennootschappen

Op 13 februari 2001 heeft de Europese Commissie een voorstel voor een verordening gepubliceerd die bepaalde vennootschappen verplicht hun geconsolideerde jaarrekening op te stellen volgens de internationale IAS-normen (146). Krachtens het voorstel zou die verplichting gelden voor de vennootschappen die onder het recht van een Lid-Staat vallen en waarvan de effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt dan wel aan het publiek worden aangeboden in het vooruitzicht van de toelating ervan tot de handel op een gereguleerde markt (hierna «genoteerde vennootschappen» genoemd). De betrokken vennootschappen zouden de IAS-normen voor het eerst moeten toepassen op hun geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar dat begint op of na 1 januari 2005 (147).

Door de IAS-normen als enige gangbare boekhoudnormen op Europees vlak te erkennen en het gebruik ervan verplicht te stellen, wil de Europese Commissie de door de genoteerde vennootschappen gepubliceerde financiële informatie transparanter en beter vergelijkbaar maken. Bedoeling is een aantal hinderpalen voor grensoverschrijdende effectenverrichtingen weg te werken en de opkomst van een geïntegreerde Europese markt te stimuleren.

De verplichting om de IAS-normen te gebruiken, zou enkel betrekking hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de genoteerde vennootschappen, ongeacht hun omvang. De Lid-Staten zouden het gebruik van de IAS-normen echter ook kunnen toestaan of verplicht stellen voor de niet-geconsolideerde jaarrekening van de genoteerde vennootschappen en voor de geconsolideerde en/of niet-geconsolideerde jaarrekening van de niet-genoteerde vennootschappen.

Het voorstel van de Europese Commissie voorziet ook in de mogelijkheid om een institutioneel mechanisme in te voeren voor de goedkeuring van de IAS-normen op Europees niveau. Dat goedkeuringsmechanisme zou een tweeledige structuur krijgen met een deskundigenniveau en een regelgevend niveau. Op het deskundigenniveau

(146) De *"International Accounting Standards"* en de uitlegging ervan worden gepubliceerd door het *"International Accounting Standards Committee"*.

(147) Dit voorstel sluit aan bij de resoluties van de Europese Raad van Lissabon van maart 2000 die de goedkeuring voorstaan van maatregelen die ertoe strekken de voltooiing van de interne markt voor financiële diensten te versnellen, en bij de daaropvolgende mededeling van de Europese Commissie van 13 juni 2000 met als titel "Strategie van de EU inzake de financiële verslaggeving: verdere maatregelen". In die mededeling werd reeds voorgesteld genoteerde vennootschappen uit de Europese Unie te verplichten de IAS-normen toe te passen.

is er de «*European Financial Reporting Advisory Group*» (EFRAG) die moet zorgen voor de vereiste bijstand en deskundigheid voor de beoordeling van de IAS-normen. Op het regelgevend niveau is er het Regelgevend comité voor financiële verslaggeving dat een rol toebedeeld krijgt bij de reglementaire procedure tot goedkeuring van de IAS-normen door de Europese Commissie, in die zin dat het advies uitbrengt over de voorstellen van de Commissie in verband met de goedkeuring van die normen.

Krachtens het voorstel van de Europese Commissie van februari 2001 moeten de bestaande Europese boekhoudrichtlijnen ook worden nageleefd wanneer gebruik wordt gemaakt van de IAS-normen (148). Dit betekent dus dat de boekhoudrichtlijnen van toepassing blijven, hoewel ze eventueel zullen worden aangepast om mogelijke onverenigbaarheden met de IAS-normen op te lossen. In dat verband dient te worden onderstreept dat de Raad en het Parlement van de Europese Unie op 31 mei 2001 een richtlijn hebben goedgekeurd die ertoe strekt de Europese boekhoudregels te moderniseren in die zin dat bepaalde posten gewaardeerd mogen worden op basis van de waarde in het economisch verkeer («*fair value*») (149). Bij de opstelling van dit verslag was de discussie van de Europese instanties over de problematiek rond de gelijktijdige toepassing van de IAS-normen en de bestaande Europese boekhoudrichtlijnen door genoteerde vennootschappen echter nog volop aan de gang.

Als de verordening wordt goedgekeurd, zal dat niet alleen belangrijke gevolgen hebben voor de genoteerde vennootschappen in België maar ook voor de Commissie voor het Bank- en Financiewezen in haar hoedanigheid van toezichthouder op de informatieverstrekking. Terloops wordt eraan herinnerd dat de Commissie er al vele jaren (150) voorstander van is dat een afwijking wordt verleend aan de portefeuillemaatschappijen die de IAS-normen wensen te gebruiken bij de opstelling van hun geconsolideerde jaarrekening.

5.2.1.1.6. Voorstel van richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten (151)

In december 2000 heeft de Europese Commissie een consultatiedocument gepubliceerd met het oog op het voorbereiden van een richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten. Dit consultatiedocument werd mede voorbereid door de *Mixed Technical Workgroup* (MTG). De MTG, samengesteld uit experts van de lidstaten en de Europese Commissie, werd door het Raadgevend Comité voor het Bankwezen, het Comité van Effectentoezichthouders op hoog niveau en het Verzekeringcomité opgericht met als opdracht de problemen van het toezicht op financiële conglomeraten in kaart te brengen. Het consultatiedocument steunde ook op eerdere aanbevelingen van het *Joint Forum on Financial Conglomerates* (152).

(148) Vierde richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening en zevende richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 betreffende de geconsolideerde jaarrekening, alsook richtlijn 86/635/EEG van de Raad van 8 december 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen.

(149) Richtlijn 2001 van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG, 83/349/EEG en 86/635/EEG met betrekking tot de waarderingsregels voor de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen evenals van banken en andere financiële instellingen (nog niet gepubliceerd in het Publicatieblad bij de opstelling van dit verslag).

(150) Zie de jaarverslagen 1996-1997, p. 109 en 110, 1997-1998, p. 133 en 134.

(151) Voorstel van richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het aanvullend toezicht op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beleggingsondernemingen in een financieel conglomeraat en tot wijziging van de Richtlijnen 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG en 93/22/EEG van de Raad en van de Richtlijnen 98/78/EG en 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad, hierna genoemd het 'voorstel van richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten'.

(152) Zie dit verslag, p. 100.

Gesteund op de werkzaamheden van de MTG en de reacties ontvangen op haar consultatiedocument heeft de Europese Commissie een voorstel van richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten neergelegd. Het opzet van het voorstel van richtlijn bestaat erin een aangepast prudentieel kader uit te werken voor het toezicht op groepen of instellingen met een gemengde activiteit, i.e. groepen of instellingen die actief zijn in het bank- of beleggingsdienstenbedrijf (hierna het financieel bedrijf genoemd) en in het verzekeringsbedrijf. De doelstelling van het voorstel van richtlijn is de stabiliteit van de Europese financiële markten te verzekeren, gemeenschappelijke normen inzake bedrijfseconomisch toezicht op de financiële conglomeraten in Europa in te voeren en gelijke concurrentievoorwaarden en rechtszekerheid voor de financiële instellingen te scheppen.

De bestaande sectorale richtlijnen bevatten weliswaar bepalingen voor het toezicht op *homogene* financiële groepen (actief in het financieel bedrijf of het verzekeringsbedrijf), maar voor een aangepast toezicht op heterogene groepen van het type financieel conglomeraat zijn de bestaande sectorale richtlijnen ontoereikend. Belangrijke prudentiële vraagstukken toepasselijk op financiële conglomeraten zijn niet geregeld in de bestaande sectorale richtlijnen. Ook tussen de sectorale richtlijnen is er onderling geen consistentie in de behandeling van vergelijkbare prudentiële problemen. De noodzaak van een prudentieel kader voor het toezicht op financiële conglomeraten wordt bovendien versterkt door de vastgestelde consolidatiebeweging in de financiële sector waarbij financiële activiteiten en verzekeringsactiviteiten in één groep worden geïntegreerd, hetgeen nieuwe prudentiële risico's doet ontstaan. Daarom dient het bestaande sectorale toezicht te worden aangevuld met een groepsvisie op het geheel van de geïntegreerde activiteiten en gecentraliseerde functies, zodat het toezicht zich kan toespitsen op dat niveau waar de risico's worden beheerd.

Het uitgangspunt van het voorstel van richtlijn is dat de regelgeving toepasselijk op financiële conglomeraten aanvullend is ten aanzien van de bestaande sectorale regels, die in beginsel onverkort toepasselijk blijven. Wel worden op een aantal domeinen de bestaande sectorale regels geharmoniseerd met het oog op het vermijden van arbitragemogelijkheden.

Een belangrijk onderdeel van het voorstel is de afbakening van het toepassingsgebied: wanneer is de richtlijn over het toezicht op financiële conglomeraten van toepassing en op welke groepen en ondernemingen blijven de sectorale richtlijnen toepasselijk? De overige belangrijke bepalingen hebben betrekking op:

- de wijze waarop de kapitaaltoereikendheid van een conglomeraat dient te worden getest;
- het beheer en de opvolging van de intra-groepstransacties en de risicoconcentratie;
- de opdrachten en de taken van de toezichthouder-coördinator en de wijze van zijn aanstelling;
- de modaliteiten van samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de bevoegde toezichthouders;
- de controle- en sanctioneringsbevoegdheden van de toezichthouders;
- wijziging van de bestaande sectorale richtlijnen, met het oog op harmonisering van een aantal prudentiële vraagstukken.

Voor de Commissie voor het Bank- en Financiewezen is het van groot belang dat binnen een redelijke tijdsspanne het voorstel van richtlijn kan worden afgerond. In België zijn immers een aantal bankverzekeringsgroepen actief waarvoor het aangegeven is dat een regelgevend prudentieel kader wordt vastgelegd. In het verleden heeft de Commissie een beleid ten aanzien van bankverzekeringsgroepen uitgewerkt (153) gesteund op de bestaande sectorale regelgeving en/of gesteund op overeenkomsten afgesloten tussen toezichthouders. Het voorstel van richtlijn bouwt een breder en sterker juridisch kader uit om het beleid van de Commissie voort te zetten.

Ook op het inhoudelijk vlak is de Commissie van oordeel dat globaal gezien het beleid ten aanzien van bankverzekeringsgroepen kan worden voortgezet en op een aantal onderdelen zelfs verder aangescherpt. Toezicht op de kapitaaltoereikendheid van het financieel conglomeraat, opvolgen van het beleid inzake beheer van risicoconcentratie en intra-groepsverrichtingen, toezicht op de organisatie, de bevoegdheden toegekend aan de toezichtshouders, ... zijn prudentiële aandachtspunten die naar het oordeel van de Commissie op passende wijze in het voorstel van richtlijn zijn opgenomen. De Commissie betreurt evenwel het ontbreken van een - zelfs beperkt - prudentieel statuut voor de topholding van een conglomeraat en voor financiële holdings (154). Een dergelijk statuut zou een juridisch efficiënter aanknopingspunt zijn - in vergelijking met de bepalingen in het voorstel van richtlijn - voor het beoordelen van de betrouwbaarheid en passende ervaring van de uitvoerende bestuurders en aandeelhouders van een financiële groep.

5.2.1.1.7. Consultatiedocument over de onafhankelijkheid van de externe auditor in de Europese Unie

De Europese Commissie heeft op 15 december 2000 een *Consultative Paper on Statutory Auditors' Independence in the EU: A Set of Fundamental Principles* gepubliceerd. Het betreft een ontwerp van aanbeveling. Hiermee streeft de Europese Commissie er naar dat de audit van de jaarrekeningen in de ganse Unie op een uniform hoog kwaliteitsniveau wordt uitgevoerd en dat feiten en omstandigheden die een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de revisoren op een consistente manier worden geïnterpreteerd en aangepakt in de verschillende Lid-Staten. Bovendien tracht de Europese Commissie gelijke voorwaarden te creëren voor de uitvoering van audits van jaarrekeningen in de eenheidsmarkt. Met de aanbeveling zal de Europese Commissie ook bijdragen tot de internationale ontwikkeling van ethische normen.

De bestaande bepalingen van de Achtste richtlijn in deze materie zijn onvoldoende zoals ondermeer werd aangetoond in het Groenboek van de Europese Commissie omtrent de rol, de positie en aansprakelijkheid van de revisor in de Unie (155). In de internationale omgeving werden nog twee andere initiatieven genomen. Enerzijds heeft de *International Federation of Accountants* (IFAC) in juni 2000 een wijziging voorgesteld aan haar *Code of Ethics*. Anderzijds heeft de Amerikaanse *Securities and Exchange Commission* onlangs haar '*Auditor Independence Requirements*' herzien. De nieuwe Amerikaanse regelgeving ging begin februari 2001 in voege.

(153) Zie o.m. de jaarverslagen 1999-2000, p. 149, 1998-1999, p. 51 tot 54, 1997-1998, p. 44 tot 47, en dit jaarverslag, p. 101.

(154) Financiële holding zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 21, van de richtlijn 2001/12/EG.

(155) Zie '*The Role, Position and Liability of the Statutory Auditor in the EU*', PB nr. C 321 van 28 oktober 1996, p. 1.

Het ontwerp van aanbeveling bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat de algemene principes. Hierin worden een aantal begrippen verduidelijkt, de verantwoordelijkheid van de revisor omschreven, en een overzicht gegeven van bedreigingen van de onafhankelijkheid van de revisor en de manieren waarop de revisor deze bedreigingen al dan niet kan opvangen. Het tweede deel omvat een aantal specifieke vereisten voor wel omschreven situaties.

Het Raadgevend Comité voor het Bankwezen heeft het document besproken met het oog op een reactie aan de Europese Commissie. De Commissie voor het Bank- en Financiewezen heeft haar commentaar aan het Comité overgemaakt.

In het Belgisch wetsontwerp *corporate governance* staan twee bepalingen die rechtstreeks betrekking hebben op de commissaris-revisor. De commissaris-revisor zou pas ten vroegste twee jaar na het einde van zijn mandaat of zijn ontslag als lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren een functie kunnen aanvaarden bij de vennootschap die hij controleerde of bij haar dochterbedrijven. Hij zou ook verbod krijgen om aan de vennootschap waarvan hij de boeken controleert bepaalde bijkomende diensten te verstrekken. De tekst van de Europese Commissie bevat deze bepalingen niet en de Commissie heeft het Raadgevend Comité hiervan op de hoogte gebracht. De Commissie heeft immers een positief advies verstrekt omtrent de voorgestelde Belgische wetswijziging.

Bovendien heeft de Commissie aan het Comité ook voorgesteld het rotatieprincipe uit te breiden zodanig dat een revisor nooit meer dan twee mandaten bij dezelfde vennootschap kan uitvoeren. De Commissie is van mening dat een dergelijk principe de onafhankelijkheid van de revisoren ten goede komt.

5.2.1.1.8. Raadgevend Comité voor het Bankwezen - Herziening van de Europese solvabiliteitsreglementering

Tijdens deze verslagperiode ging de meeste aandacht van het Raadgevend Comité voor het Bankwezen naar de herziening van de Europese solvabiliteitsreglementering voor kredietinstellingen, parallel met de werkzaamheden van het Baselcomité (156). In vorige jaarverslagen heeft de Commissie hierover reeds gerapporteerd (157).

Net zoals het Baselcomité, heeft ook de Europese Commissie in januari 2001 een tweede consultatiedocument gepubliceerd waarbij een aantal specifieke Europese aandachtspunten worden benadrukt met het oog op de aanpassing van de solvabiliteitsrichtlijnen. De Europese Commissie mocht meer dan 100 reacties ontvangen.

Het algemene uitgangspunt van de Europese werkzaamheden tot herziening van de solvabiliteitsreglementering is dat in beginsel inhoudelijk wordt aangesloten bij de Baselforstellen. Toch zijn er, naast een aantal technische kwesties, enkele meer fundamentele vragen die in het Europees kader rijzen:

(156) Zie dit verslag, p. 116.

(157) Zie de jaarverslagen 1998-1999, p. 95 en 1999-2000, p. 133.

- Het toepassingsgebied van de Europese solvabiliteitsrichtlijnen is niet beperkt tot kredietinstellingen, maar is ook van toepassing op beleggingsondernemingen. Aangezien de Baseldocumenten eerder worden opgemaakt vanuit het perspectief van (internationaal actieve) kredietinstellingen, rijst de vraag naar eventuele specifieke aandachtspunten voor de beleggingsondernemingen die in de Europese context aan bod dienen te komen.
- De vraag of er voor het groot aantal kleine en middelgrote kredietinstellingen in Europa een specifieke aanpak dient te komen. Deze vraag wordt tot nader bericht negatief beantwoord aangezien in de Baseldocumenten een aangepaste methode voorhanden is in de vorm van de standaardbenadering voor de meting van de eigen-vermogensvereiste voor kredietrisico's, om rekening te houden met de specificiteiten van deze categorie van kredietinstellingen. Dezelfde problematiek rijst ten aanzien van de vraag naar een bijzondere aanpak voor de meting van de risico's op de in Europa wijd verspreide sector van kleine en middelgrote ondernemingen. Ook hier zal eerst worden bekeken wat de definitieve Baseldocumenten terzake zullen voorzien (bijvoorbeeld inzake de definitie en de behandeling van de zogenaamde *retailsector*), alvorens tot conclusies te komen.

De Baseldocumenten moeten in de Europese context worden omgezet in richtlijnen. Het Europese regelgevend werk dient tijdig te gebeuren om de inwerkingtreding van het nieuw Baselakkoord en van de nieuwe solvabiliteitsrichtlijnen zo goed mogelijk samen te laten vallen. Zo niet, zou de Europese banksector in een concurrentieel nadelige positie worden geplaatst. De beslissing van het Baselcomité om de inwerkingtreding uit te stellen tot 2005, biedt de Europese regelgevers enige bijkomende ruimte om het besluitvormingsproces tijdig af te ronden. Daarbij mag niet vergeten worden dat naast het Europees regelgevend werk ook de lidstaten over voldoende tijd moeten beschikken om de Europese richtlijnen om te zetten in nationale regelgeving.

Om de omvangrijke Baseldocumenten om te zetten in Europeesrechtelijke regelgeving heeft de Europese Commissie de hiernavolgende aanpak voorgesteld:

- De richtlijnen zullen zich beperken tot het opnemen van de basisbeginselen van het nieuw kapitaalakkoord. Deze richtlijnen (en hun wijzigingen) zijn onderworpen aan het proces van medebeslissing door het Europees Parlement en de Raad.
- De bijlagen bij de (basis)richtlijnen zullen de meer technische bepalingen van de regelgeving opnemen. Deze bijlagen kunnen nadien via de zogenaamde comitologie-procedure (158) worden aangepast.
- Het derde niveau bestaat uit het geheel aan maatregelen, inspanningen en initiatieven (159) in het kader van de zogenaamde *supervisory convergence*. Het heeft tot doel tussen de toezichthouders een zoveel als mogelijk gelijkgerichte prudentiële aanpak na te streven. Dit zal in het kader van de implementering van het nieuwe kapitaalakkoord aan belang winnen, aange-

(158) De comitologie-procedure bestaat erin dat de Raad en het Europees Parlement via de richtlijn een specifieke delegatie toekennen aan de Commissie van de Europese Unie om onderdelen van de richtlijn te wijzigen.

(159) De technieken en instrumenten die gehanteerd worden in het kader van de *supervisory convergence* kunnen zeer divers zijn: mededelingen of aanbevelingen van de Europese Commissie, *best practice*-documenten, ...

zien op vele domeinen de toezichthouders beoordelingen dienen uit te spreken (bij voorbeeld over de kapitaaltoereikendheid van een instelling, over de kundigheid om de eigen-vermogensvereisten te berekenen overeenkomstig de methode van de interne ratings, ...). Daarbij is het van cruciaal belang dat tussen de toezichthouders de gehanteerde prudentiële maatstaven vergelijkbaar zijn met het oog op het realiseren van een *level playing field* tussen de instellingen.

Op die manier wordt gehoopt over een soepel en flexibel regelgevend kader te beschikken voor de omzetting van het nieuw kapitaalakkoord, dat bovendien toelaat op korte termijn in te spelen op nieuwe evoluties die zich zouden voordoen.

*
* *

Naast de bespreking van de herziening van de solvabiliteitsrichtlijnen, heeft het Raadgevend Comité voor het Bankwezen vooral aandacht besteed aan de voorbereiding van de regelgeving inzake toezicht op financiële conglomeraten (160). Zowel de herziening van de richtlijnbevestigingen inzake solvabiliteit als de voorbereiding van nieuwe regelgeving inzake toezicht op financiële conglomeraten, zijn prioriteiten in het 'actiekader' voor financiële diensten zoals uitgewerkt door de Europese Commissie (161). Andere onderwerpen waaraan het Comité aandacht heeft besteed zijn: de evolutie van de Europese bankboekhoudreglementering in het licht van de internationale evolutie terzake (162), de problematiek van passende voorzieningen voor kredietrisico's, en de toetreding van nieuwe lidstaten, inzonderheid wat de implementering van de bestaande Europese bankrichtlijnen betreft. In deze context hebben de nationale toezichtsautoriteiten van de Europese Unie de opdracht gekregen om voor rekening van de Europese Commissie, ter plaatse de kwaliteit na te gaan van het prudentieel toezicht in de kandidaat-lidstaten. Aldus heeft België een zending onder de vorm van een *peer review* geleid in Hongarije, en zal ons land aan een gelijkaardige zending deelnemen in de Tsjechische Republiek. Tenslotte heeft het Comité ook aandacht besteed aan een aantal verslagen opgesteld door de Contactgroep van banktoezichthouders (163).

5.2.1.1.9. Comité voor Banktoezicht van de Europese Centrale Bank

Het *Report on Financial Stability* (zogenaamd *Brouwer-Report*) van het Economisch en Financieel Comité concludeerde vorig jaar (164) dat de institutionele omkadering van het toezicht op de financiële instellingen in de Europese Unie toereikend is, maar formuleerde enkele aanbevelingen voor een mogelijke verbetering van de praktische werking ervan.

(160) Zie dit verslag, p. 109.

(161) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 94.

(162) Zie dit verslag, p. 108.

(163) Zie dit verslag, p. 115.

(164) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 135.

Het Comité voor Banktoezicht heeft in die optiek werkzaamheden aangevat die kunnen bijdragen tot een versterking van de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen centrale banken en toezichthouders voor de analyse van markt-trends en voor het beheren van crisissituaties. Het Comité stuurt bovendien, in samenwerking met het Raadgevend Comité voor het Bankwezen en de Contactgroep van Banktoezichthouders, aan op een grotere convergentie van de toezichtspraktijken (*supervisory convergence*).

Wat de samenwerking betreft tussen het Eurosysteem/ESCB en de banktoezichthouders, werd een *Memorandum of Understanding* overeengekomen met de toezichthouders op de betalingssystemen binnen de Europese Unie over samenwerking en uitwisseling van informatie (165).

Tijdens de verslagperiode heeft de Europese Centrale Bank twee verslagen verspreid die werden voorbereid in het Comité: *Mergers and acquisitions involving the EU banking industry - facts and implications* (waarin het consolidatieproces binnen de Europese banksector wordt onderzocht) en *EU banks' margins and credit standards* (waarin aandacht wordt besteed aan de prijszetting en kredietverleningsnormen in de Europese banksector).

5.2.1.1.10. Werkzaamheden van de Europese Contactgroep van Banktoezichthouders

De Contactgroep kwam tijdens de verslagperiode viermaal samen. In de eerste plaats kwamen de gebruikelijke uitwisseling van vertrouwelijke toezichtsinformatie, de berekening van de Europese observatieratio voor solvabiliteit en de ontwikkelingen in het banktoezicht in de Europese Lidstaten ruim aan bod. Er werd tevens beslist voortaan regelmatig te overleggen over de vooruitgang in de informatie-uitwisseling en samenwerking met banktoezichthouders buiten de Europese Unie, in het bijzonder met deze uit de kandidaat-lidstaten. Vergelijkende studies werden gemaakt over de liquiditeit, het beleid inzake voorzieningen voor bancaire risico's en het gebruik van het Europese paspoort voor het aanbieden van bankdiensten via het Internet, alsook de ethiek in bankieren.

Een bijzondere inspanning werd geleverd ten aanzien van het streven naar een grotere mate van convergentie of onderlinge afstemming van de toezichtspraktijk binnen de Europese Unie. De Contactgroep heeft in deze optiek actief meegewerkt aan de Conferentie van Europese Banktoezichthouders, die in november 2000 in Kopenhagen werd gehouden en die volledig aan deze problematiek was gewijd. In het bijzonder werd, met het oog op de invoering van het nieuw kapitaal-akkoord (166), gewerkt aan principes voor een grotere convergentie bij het *supervisory review process*, dat als tweede pijler een essentieel bestanddeel zal vormen van de nieuwe solvabiliteitsregeling.

(165) Zie dit verslag, p. 137.

(166) Zie dit verslag, p. 118.

5.2.1.2. Het Baselcomité

5.2.1.2.1. Herziening van het kapitaalakkoord

In de vorige jaarverslagen (167) heeft de Commissie reeds toelichting verschaft bij de werkzaamheden van het Baselcomité tot herziening van het kapitaalakkoord van 1988. Nadat in juni 1999 een eerste consultatiedocument (*A New Capital Adequacy Framework*) werd gepubliceerd, waarin de krachtlijnen van het nieuwe kapitaalakkoord werden opgenomen, werd in januari 2001 een tweede consultatiedocument bekendgemaakt waarin de basisbeginselen van het eerste document verder werden uitgewerkt. *The New Basel Capital Accord* en de bijlagen vormden een document van ruim 500 pagina's. Het Baselcomité heeft de financiële sector en alle andere betrokkenen de mogelijkheid gegeven om te reageren op het werkstuk. Het Baselcomité ontving ruim 250 reacties (168).

Gelijktijdig met het consultatieproces werd eveneens een grootschalige oefening opgezet (*Quantitative impact study*) door het Baselcomité om een gedetailleerde becijfering te krijgen van de impact van de kapitaalvoorstellen op de solvabiliteitsvereisten van de bancaire sector. Aan deze oefening heeft ook de Belgische banksector zijn bijdrage verleend.

Er zijn diverse redenen waarom het Baselcomité een herziening van het kapitaalakkoord noodzakelijk acht. In de eerste plaats om een kader te creëren waarbij de kapitaalvereisten functie zijn van het risicoprofiel van de instelling. Daarenboven zijn niet alle risicosoorten expliciet gedekt door het bestaande akkoord: voor andere risico's dan krediet- en marktrisico's zijn er geen formele vereisten. Ook met de nieuwe risicobeheerinstrumenten of met de financiële innovaties van het afgelopen decennium wordt nauwelijks rekening gehouden. Dit alles heeft tot gevolg dat de huidige regelgeving niet langer aangepast is om ervoor te zorgen voor voldoende eigen vermogen in het financieel systeem.

Het Baselcomité gaat ervan uit dat de nieuwe kapitaalseisen bij benadering voor het banksysteem *in globo* gelijk moeten zijn aan deze van het huidige akkoord. Dit betekent geenszins dat het akkoord neutraal zou zijn voor de individuele instellingen, aangezien de eigen-vermogensvereisten beter zullen aansluiten bij het risicoprofiel van elke instelling.

De voorstellen om te komen tot een nieuw kapitaalakkoord zijn opgebouwd rond drie complementaire pijlers.

Eerste pijler

Een eerste pijler bevat de minimumkapitaalvereisten ter dekking van het krediet-, markt- en operationeel risico van een kredietinstelling.

De kapitaalvereisten uit hoofde van de marktrisico's zullen geen wijzigingen ondergaan in het kader van het nieuw kapitaalakkoord.

(167) Zie de jaarverslagen 1997-1998, p. 91 en 92, 1998-1999, p. 84 en volgende, 1999-2000, p. 135 en volgende.

(168) Zij staan op de website van het Baselcomité (www.bis.org).

Voor de berekening van de kapitaalvereisten inzake kredietrisico worden twee basismethoden vooropgesteld: een standaardmethode en een methode gebaseerd op de interne ratings van de instelling (de zogenaamde *internal ratings-based approach*). Het Baselcomité heeft kredietrisicomodellen voor een volledige portefeuille in deze fase als basis voor de berekening van de kapitaalvereisten nog niet erkend, maar heeft wel aangekondigd dat het gebruik van deze modellen in een latere fase kan worden overwogen.

In de standaardmethode blijven de eigen- vermogensvereisten berekend op een relatief eenvoudige manier. De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- de invoering van nieuwe risicowegingscategorieën;
- het gebruik van externe ratings.

De methode gebaseerd op interne ratings kent twee varianten: een basismethode (*foundation approach*) en een meer geavanceerde methode (*advanced approach*). In de beide varianten beoordeelt de kredietinstelling zelf de kredietwaardigheid van de debiteur en de waarschijnlijkheid van in gebreke blijven van de debiteur (*probability of default*). Andere factoren die de kapitaalvereiste mede bepalen, zoals de omvang van de vorderingen (*exposure at default*) en van de verliezen (*loss given default*) bij in gebreke blijven van de debiteur worden door de toezichthouder opgelegd in de basismethode. In de meer geavanceerde methode dient de kredietinstelling in staat te zijn deze factoren zelf te berekenen. Bovendien wordt in deze methode rekening gehouden met de looptijd van de verrichtingen.

De kapitaalvereisten zullen bijgevolg bepaald worden aan de hand van de interne kredietbeoordelingssystemen van de instellingen op voorwaarde dat deze laatste aan een reeks methodologische voorwaarden voldoen. De toezichthouder moet de kundigheid van de kredietinstelling beoordelen om gebruik te kunnen maken van de methode van de interne ratings voor het bepalen van de kapitaalvereiste voor de kredietrisico's.

De verschillende methoden voor de berekening van de kapitaalvereisten voor kredietrisico's kennen een stijgende graad van complexiteit: van een eenvoudige standaardmethode tot de meest geavanceerde methode gebaseerd op interne ratings. De toenemende complexiteit gaat gepaard met de vereiste aan aangepaste risicobeheersystemen en grotere eisen inzake publieke verslaggeving. Om instellingen aan te zetten meer gesofisticeerde risicobeheersystemen te ontwikkelen, worden echter wel stimulansen ingebouwd onder de vorm van lagere kapitaalvereisten bij de meer complexe berekeningsmethoden. Hoewel deze methoden slechts geleidelijk aan zullen worden gebruikt, wordt van de betrokken instellingen verwacht dat ze die binnen een redelijke termijn toepassen op al hun significante activiteiten en entiteiten.

In het kader van de beheersing van het kredietrisico wordt in de voorstellen ook een veel ruimere erkenning gegeven aan technieken gericht op het beperken, transfereren of indekken van de risico's (de zogenaamde *credit risk mitigation*-technieken) zoals borgstellingen, pandnemingen, kredietderivaten en *netting*.

Tenslotte is ook een apart hoofdstuk voorzien over de eigen-vermogensbehandeling van effectiseringsverrichtingen.

Naast het krediet- en het marktrisico had het Baselcomité aanvankelijk ook het voornemen om minimum eigen-vermogensvereisten op te leggen voor 'overige risico's'. In het tweede consultatiedocument wordt dit enigszins afgezwakt. In dit document worden de 'overige risico's' beperkt tot het - weliswaar ruim gedefiniëerde (169) - operationeel risico. Strategisch en reputatierisico vallen niet onder het toepassingsgebied van het operationeel risico waarvoor in de eerste pijler minimale eigen-vermogensvereisten worden voorzien. Dit geldt ook voor het renterisico in de *banking book*.

Het overleg met de banksector over aanvaardbare berekeningsmethodes voor het operationeel risico is met het tweede consultatiedocument in een stroomversnelling gekomen. De sector is het eens met een evolutieve benadering die de instellingen aanspoort over te stappen van eenvoudige naar meer geavanceerde methodes. De concrete ijking van de verschillende aangeboden methodes en de omvang van het daaruit voortvloeiende eigen-vermogensvereiste, blijven evenwel een moeilijke discussie.

Tweede pijler

De tweede pijler van het voorstel voor een nieuw kapitaalakkoord betreft het *supervisory review process* en steunt op vier basisprincipes:

- elke instelling moet haar kapitaaltoereikendheid inschatten in functie van haar eigen risicoprofiel, en een strategie ontwikkelen om haar solvabiliteit op peil te houden;
- de toezichthouder evalueert het interne proces van de instelling om de opgelegde solvabiliteitsvereisten na te leven;
- de toezichthouder verwacht dat de instelling een marge aan eigen vermogen bezit tegenover de minimale solvabiliteitsnorm; hij kan ook hogere vereisten opleggen dan die minimale norm;
- de toezichthouder dient pro-actief op te treden om te verhinderen dat de opgelegde vereisten niet zouden worden gerespecteerd.

In het tweede consultatiedocument worden deze principes verder uitgewerkt.

(169) Operationeel risico wordt in het tweede consultatiedocument gedefinieerd als: "*the risk of direct or indirect loss resulting from inadequate or failed internal processes, people and systems or from external events*".

Alle risicosoorten, ook die waarvoor geen minimale eigen-vermogensvereisten gelden in de eerste pijler, maken deel uit van het *supervisory review process*. Zoals reeds aangestipt behoort de voorgestelde behandeling van het renterisico in de *banking book* niet langer tot de eerste pijler (en geldt hiervoor bijgevolg geen internationaal overeengekomen minimale eigen-vermogensvereiste), maar wordt dit risico aangepakt via de tweede pijler. De toezichthouder zal daarbij bijzondere aandacht hebben voor zogenaamde *outliers*, dit zijn instellingen met een in verhouding tot hun draagkracht aanzienlijke renterisicopositie. Deze aanpak is vergelijkbaar met het huidig beleid van de Commissie terzake (170).

Derde pijler

De derde pijler tenslotte legt de instellingen op een grote openheid aan de dag te leggen in hun publieke verslaggeving om derden in staat te stellen een beeld te vormen over de eigen-vermogensstructuur, het risicoprofiel, de risicobeheersing en de solvabiliteitspositie van de instelling. Het uitgangspunt is dat een grote openheid in de verslaggeving bijdraagt tot meer marktdiscipline en derhalve een efficiënter toezicht. De informatieverstrekking heeft betrekking op alle risicosoorten en omvat zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie.

*

**

De financiële sector heeft globaal gezien gunstig gereageerd op de voorstellen, in het bijzonder omdat in de toekomst de eigen-vermogensvereisten in belangrijke mate zullen worden bepaald in functie van het risicoprofiel van elke instelling. Toch waren er een aantal knelpunten die voor onrust in de sector zorgden (onduidelijkheid over de globale impact op de solvabiliteitspositie van de sector, te grote eigen-vermogensvereisten voor bepaalde onderdelen van het akkoord, te weinig stimulansen om naar meer geavanceerde risicobeheerssystemen over te schakelen,...). Het Baselcomité heeft deze bezorgdheden ernstig genomen en wijdt hieraan een onderzoek. Daarenboven waren er nog aanzienlijke aspecten van het akkoord die technisch verder moesten worden uitgewerkt (in het bijzonder voor het operationeel risico en de methode gebaseerd op interne ratings voor het kredietrisico). Om één en andere reden heeft het Baselcomité dan ook gemeend dat een derde consultatieronde aangewezen is. Deze zal in het eerste trimester van 2002 zijn beslag krijgen. Het nieuw kapitaalakkoord zal dan ook pas in de tweede helft van 2002 worden bekend gemaakt. Ook de vooropgestelde datum van inwerkingtreding werd verschoven van 2004 naar 2005.

(170) Zie o.m. het jaarverslag 1997-1998, p. 60 en 61.

De voorstellen voor een nieuw kapitaalakkoord zullen ingrijpende gevolgen hebben voor de bancaire sector en voor de toezichthouders. De sector wordt geconfronteerd met een nieuw en fundamenteel gewijzigd kapitaalakkoord. De instellingen dienen zich nu reeds intensief voor te bereiden op de implementering van het akkoord, in het bijzonder de instellingen waarvan verwacht mag worden dat ze in staat zijn om de methode gebaseerd op de interne ratings toe te passen. Daarenboven zullen instellingen met een hoger risicoprofiel geconfronteerd worden met hogere eigen-vermogensvereisten.

Ook voor de toezichthouder zijn de uitdagingen aanzienlijk. Het complex en omvangrijk akkoord dient vooreerst te worden omgezet in de Europese en nationale regelgeving en in de rapporteringsstaten. Vervolgens dient de toezichthouder toe te zien op de naleving ervan. Voor cruciale onderdelen van het akkoord (bijvoorbeeld de methode gebaseerd op interne ratings en het *supervisory review process*) dient de toezichthouder de instellingen te beoordelen (bijvoorbeeld over de aangepastheid van het risicobeheersysteem van de instelling of over haar kapitaaltoereikendheid). Aangepaste maatstaven en criteria dienen uitgewerkt alvorens de toezichthouder zijn beoordelingsfunctie kan waarnemen. Eén en ander zal een impact hebben op de prudentiële aanpak van de toezichthouder en op de medewerkers en de middelen die de toezichthouder zal nodig hebben om het nieuw kapitaalakkoord te kunnen implementeren en te doen naleven.

5.2.1.2.2. Publicatie van diverse Baseldocumenten

Interne audit in kredietinstellingen en de relatie tussen toezichthouders en de interne en externe audit

In juli 2000 verspreidde het Baselcomité een consultatief document over *internal audit in banking organisations and the relationship of the supervisory authorities with internal and external auditors*. Dit document legt de nadruk op het belang van een onafhankelijke en professioneel bekwame interne auditfunctie bij kredietinstellingen. Het document onderstreept ook de noodzaak dat het onderzoeksveld van de interne audit zich uitstrekt tot elke activiteit en elk onderdeel van de bank.

Het Baselcomité is van oordeel dat een sterke auditcultuur, zowel voor interne als externe audit, bijdraagt tot het vertrouwen van beleggers en spaarders in de jaarrekeningen van banken. Immers de transparantie die noodzakelijk is voor een efficiënte werking van de financiële markten en de rationele allocatie van kapitaal, hangt in grote mate af van de juistheid van de gepubliceerde jaarrekeningen. Bovendien steunen ook de toezichthouders op de jaarrekeningen om hun opdracht uit te voeren.

In het ontwerp van Nieuw Kapitaalakkoord wordt in de zogenaamde tweede pijler (171) gesteund op de evaluatie door de toezichthouders van de door de banken gelopen risico's en het hiervoor vereiste eigen vermogen. Er wordt verwacht dat de toezichthouders bij deze evaluatie zullen kunnen steunen op de interne auditfunctie.

(171) Zie dit verslag, p. 116.

Tot slot verwacht het Baselcomité dat duidelijke richtlijnen omtrent de samenwerking tussen toezichhouders, interne en externe auditors, de interne controle binnen de kredietinstellingen zullen versterken.

Voornoemd document bestrijkt domeinen die worden behandeld door twee circulaire van de Commissie: de circulaire D1 97/4 van 30 juni 1997 over interne controle en interne audit (172) en de circulaire D1 99/2 van 16 april 1999 over de synergie CBF-revisoren-interne audit (173). De Belgische circulaire zijn in overeenstemming met het consultatief document.

Het document werd gepubliceerd in augustus 2001. Bij het opstellen van de definitieve versie werd niet enkel rekening gehouden met de talrijke en interessante opmerkingen ontvangen tijdens de consultatieperiode, maar ook met de resultaten van een rondvraag binnen de Basellanden over de onderwerpen die aan bod komen in het document.

Kredietrisico

In september 2000 heeft het Baselcomité drie documenten verspreid die verband houden met aspecten van het kredietrisico. Ontwerpversies ervan werden reeds besproken in een vorig jaarverslag van de Commissie (174).

Het document *Principles for the Management of Credit Risk* formuleert een reeks beginselen die de banktoezichhouders kunnen hanteren bij hun beoordeling van het kredietrisicobeheer bij individuele banken. De term «kredietrisico» wordt hier in de ruimst mogelijk zin begrepen.

De beginselen worden gegroepeerd rond vier belangrijke determinanten van een gezond kredietrisicobeheer: de kredietrisico-omgeving, het kredietverleningsproces, de kredietadministratie-, -meting en -bewaking, en de controles.

Een aangepaste kredietrisico-omgeving vergt de betrokkenheid van de hoogste bankleiding bij de vastlegging van een kredietrisicostrategie en -beleid en bij de tenuitvoerlegging ervan in procedures inzake identificatie, meting, bewaking en controle van kredietrisico's. Ook vragen de beginselen aandacht voor onder meer de alomtegenwoordigheid van het kredietrisico in de bankactiviteit en voor de behoefte aan bijzondere procedures bij de invoering van nieuwe producten.

Een gezond kredietverleningsproces houdt onder meer in dat de bank beschikt over goed omliggende kredietverleningscriteria, een systeem van interne limieten, procedures voor nieuwe kredieten en voor hernieuwingen van bestaande kredieten, en regels inzake kredietverlening *at arm's length*.

(172) Zie het jaarverslag 1996-1997, p. 44 en volgende.

(173) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 56 en volgende.

(174) Zie het jaarverslag 1998-1999, p. 86.

Ten behoeve van een aangepast proces van kredietadministratie, -meting en -bewaking worden onder meer beginselen gesuggereerd in verband met een systeem van continue administratie, de individuele bewaking van kredieten, het gebruik van *internal rating systems*, de aanwezigheid van degelijke informatie-, analyse- en meetsystemen, de behoefte aan opvolging op portfolio-niveau, en de nodige aandacht voor de ruimere economische omgeving.

De beginselen inzake aangepaste controles verwijzen van hun kant naar een geregeld kritisch onderzoek van het kredietrisicobeheerproces, naar de aanwezigheid van interne controles, en naar de behoefte aan opvolging van probleemkredieten.

In een bijlage bij het document geeft het Baselcomité een reeks concrete voorbeelden van tekortkomingen in het kredietrisicobeheer die in het verleden in de banksector tot problemen hebben geleid.

Het document *Supervisory Guidance for Managing Settlement Risk in Foreign Exchange Transactions* werd opgesteld in nauw overleg met het *Committee on Payment and Settlement Systems* (175), en sluit aan bij de acties van dat comité met het oog op het beheersen van het afwikkelingsrisico verbonden aan wisselverrichtingen.

Het document van het Baselcomité benadrukt dat het afwikkelingsrisico een vorm van kredietrisico is. Het herinnert aan de verantwoordelijkheid en rol van de hoogste bankleiding met betrekking tot dit risico, en bevat een leidraad over de duur en meting ervan, het opleggen van interne limieten, de behoefte aan procedures en noodplannen ingeval van problemen, het gebruik van bilaterale *netting* overeenkomsten en andere initiatieven ter reductie van het afwikkelingsrisico, enz.

Beide documenten werden door de Commissie overgemaakt aan de Belgische Vereniging van Banken en aan het Instituut der revisoren erkend door de Commissie. De werkzaamheden met het oog op de implementatie ervan in haar prudentieel toezicht op de kredietinstellingen in België zullen ingepast worden in de ruimere besprekingen die moeten leiden tot de tenuitvoerlegging van de tweede pijler van het Nieuw Kapitaalakkoord (176).

Het document *Best Practices for Credit Risk Disclosure* bevat aanbevelingen voor kredietinstellingen over de in hun jaarverslaggeving te publiceren informatie over het kredietrisico dat zij in hun bedrijf lopen. Het document onderkent vijf grote domeinen waarover informatie belangrijk is voor de beoordeling van het kredietrisico: de waarderings- en boekingsregels, het risicobeheer, de aard en de omvang van de kredieten, de kredietkwaliteit en de resultaten van de kredietactiviteit.

(175) Comité ressorterend onder de Bank voor Internationale Betalingen.

(176) Zie dit verslag, p. 118.

Het document sluit aan bij het document *Enhancing Bank Transparency* dat het comité publiceerde in 1997 (177) en waarin werd benadrukt dat een grotere openheid van de kredietinstellingen in hun verslaggeving over hun bedrijf, een belangrijke bijdrage kan leveren tot meer marktdiscipline en dus tot een efficiënter banktoezicht. Het zijn ook deze overwegingen die aanleiding hebben gegeven tot het invoegen in het Nieuw Kapitaalakkoord van de zogenaamde derde pijler omtrent *Market Discipline*.

Behoorlijke praktijken voor verrichtingen met cliënten

Samen met de *Offshore Group of Banking Supervisors* heeft het Baselcomité in januari 2001 een consultatief document gepubliceerd omtrent de maatregelen en procedures die banken dienen te nemen om te vermijden dat zij misbruikt worden door hun cliënten voor criminele of frauduleuze doeleinden (178). Het document benadrukt het 'ken uw cliënt'-principe.

Het Comité heeft niet de bedoeling om met dit document de inspanningen van de *Financial Action Task Force* inzake anti-witwasmaatregelen over te doen. Wel benadrukt het Comité dat gezonde 'ken uw cliënt'-regels en procedures van cruciaal belang zijn voor de integriteit van de afzonderlijke kredietinstellingen en van het banksysteem in zijn geheel.

Het document beschrijft de essentiële kenmerken van de 'ken uw cliënt'-regels en procedures. Deze zijn gegroepeerd rond vier thema's: het beleid van de bank inzake het aanvaarden van cliënten, de regels voor de cliëntenidentificatie, de opvolging door de bank van de verrichtingen van de cliënten en het gebruik dat zij maken van hun rekeningen en, tot slot, de verantwoordelijkheid van de bankleiding inzake het opstellen van de gepaste procedures en de organisatie van het toezicht op de naleving ervan.

Relatie tussen banktoezichthouders en externe auditors

Samen met de *International Federation of Accountants* (IFAC) publiceerde het Baselcomité een consultatief document over de relaties tussen de toezichthouder en de externe auditors van kredietinstellingen (179). Hiermee wordt een bestaand document van 1989 geactualiseerd, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met de *Core Principles for Effective Banking Supervision* (180) van het Baselcomité. Het document is opgesteld door een werkgroep van het IFAC, bijgestaan door vertegenwoordigers van het Baselcomité.

(177) Zie de jaarverslagen 1997-1998, p. 93, 1998-1999, p. 89.

(178) *Customer due diligence for banks*, januari 2001.

(179) *The relationship between banking supervisors and banks' external auditors*, februari 2001.

(180) Zie het jaarverslag 1996-1997, p. 76.

Het document bestaat uit zes hoofdstukken die achtereenvolgens aandacht besteden aan:

- de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en het directiecomité van een bank;
- de rol van de externe auditor bij een bank;
- de rol van de toezichthouder;
- de relatie tussen de toezichthouder en de externe auditor;
- de bijkomende opdrachten van de externe auditor in het kader van het toezicht;
- de noodzaak van een blijvende dialoog tussen de toezichthouders en de externe auditors.

Na definitieve goedkeuring wordt het document een *international auditing practice statement*, zijnde een toelichting bij de bestaande internationale auditnormen.

Elektronisch bankieren

Reeds in 1998 heeft het Baselcomité een aantal overwegingen bekendgemaakt rond het toezicht op het elektronisch bankieren (*e-banking*) (181). Na de succesvolle afronding van de Jaar-2000-informaticaproblematiek, heeft het comité tijdens de verslagperiode opnieuw aandacht besteed aan dit thema. Deze werkzaamheden resulteerden in mei 2001 in de bekendmaking van een document getiteld *Risk Management Principles for Electronic Banking*.

Het Baselcomité herhaalt als uitgangspunt dat *e-banking* geen inherent nieuwe risicosoorten creëert, maar wel een aantal gekende, traditionele risicosoorten van de kredietinstellingen op de spits kan drijven of een specifieke gedaante kan geven ingevolge de eigenheden van de informatica-omgeving. In het bijzonder gaat de aandacht daarbij uit naar de operationele risico's (inclusief het wettelijk risico), het strategisch risico en het reputatierisico.

De gebruikelijke principes inzake risicobeheer die reeds aangekaart werden in andere Baseldocumenten over het beheer van welbepaalde risicosoorten zijn derhalve ook geldig voor *e-banking*, maar vergen enig maatwerk voor deze specifieke omgeving.

Het Baselcomité beperkt zich doelbewust tot het formuleren van een aantal principiële aanbevelingen voor een degelijk risicobeheer terzake (geen technische oplossingen of normen). Meer in het bijzonder wordt onder meer ingegaan op de effectieve betrokkenheid van de hoogste niveaus binnen de bank, de behoefte aan een beveiligingsbeleid, het belang van een degelijke opvolging van diensten die aan derden werden uitbesteed, de authenticatieproblematiek («ken uw cliënt»), strikte functiescheidingen, de noodzaak aan autorisatiecontroles en toegangs-

(181) *Risk Management for Electronic Banking and Electronic Money Activities*; zie het jaarverslag 1997-1998, p. 95 en 96.

privileges, een toereikende bescherming van de integriteit der gegevens, de vertrouwelijkheid en aspecten van persoonlijke levenssfeer, de behoefte aan voldoende capaciteit en aan de bedrijfscontinuïteit en noodplannen, de informatieverstrekking via de eigen *website*.

Het Baseldocument werd door de Commissie overgemaakt aan de Belgische banksector en aan de revisoren. Het zal als referentie worden ingepast in het toezicht op de wijze waarop de kredietinstellingen hun risicobeheer inzake *e-banking* organiseren.

5.2.1.3. Het *Forum of European Securities Commissions* (182)

Tijdens de verslagperiode hebben vier FESCO-vergaderingen op topniveau plaatsgevonden. De hoofdthema's die tijdens die vergaderingen behandeld werden, waren het rapport van het Comité van Wijzen over de regulering van de Europese effectenmarkten, de herziening van de richtlijn over de beleggingsdiensten, de publicatie van gevoelige informatie, het communautair wetgevend kader in verband met de bestrijding van marktmisbruiken en de werkzaamheden van de diverse werkgroepen die hieronder gedetailleerd worden toegelicht.

Deelname aan de werkgroep «*Conduct of Business Rules*»

Zoals in vorig jaarverslag vermeld (183) heeft FESCO werkzaamheden aangevat om, in het verlengde van haar in februari 2000 goedgekeurd document «*Implementation of article 11 of the ISD: Categorisation of Investors for the purpose of Conduct of Business Rules*» (00-Fesco-A), te bepalen welke standaarden inzake gedragsregels geschikt zijn in functie van de verschillende categorieën van beleggers. De bedoeling hierbij is om naar gelang van hun respectieve noden, een zekere differentiatie te betrachten.

Tijdens de verslagperiode werd een consultatiedocument goedgekeurd, «*Standards and rules for harmonising core conduct of business rules for investor protection*» (Fesco/00-124b), waarin voorstellen worden geformuleerd voor een harmonisatie van gedragsregels bij dienstverlening aan klanten inzake effectenverrichtingen. De reacties van de betrokkenen op deze consultatieronde worden onderzocht.

Deelname aan de werkgroep «*European Public Offers*»

In het raam van het Actieplan Financiële Diensten heeft FESCO in december 2000 ter attentie van de Europese Commissie een rapport opgesteld waarin een Europees paspoort voor emittenten wordt voorgesteld (Fesco/00-139b).

Gelet op de nood aan een actualisering en verdere uitdieping van de bestaande mogelijkheden inzake wederzijdse erkenning van het prospectus wordt een systeem gesuggereerd waarbij, in geval van grensoverschrijdende verrichtingen, voor de emittent een enkel prospectus zou volstaan om zijn verrichting in andere Lid-Staten open te stellen, zonder bijkomende documenten of administratieve toelatingen. Het voorstel vervangt de wederzijdse erkenning door de goedkeuring van het prospectus door de bevoegde toezichthouder van de Staat waar de emittent

(182) www.europefesco.org

(183) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 141 en 142.

zijn zetel heeft en die hiervoor exclusief bevoegd zou zijn. De emittent zou de verrichting enkel dienen te notificeren aan de bevoegde toezichthouder van de Staat waarvan de markten worden aangesproken. Deze laatste mag geen bijkomende informatie in het prospectus opleggen. Inhoudelijk zou het prospectus moeten voldoen aan de strengste internationale normen, zoals zij door IOSCO in 1998 werden vastgelegd. Het prospectus zou mogen opgesteld worden in het Engels of in een taal die door de toezichthouder wordt aanvaard. De bevoegde toezichthouder zou weliswaar een samenvatting in een landstaal kunnen eisen.

Om op een soepele wijze actuele en relevante informatie te waarborgen, regelt het voorstel het gebruik van een aantal documenten die gezamenlijk het prospectus uitmaken. Naast een referentiedocument dat voor een periode van 1 jaar geldig zou blijven (cfr. de procedure van de *shelf registration*) zou een verrichtingsnota worden opgesteld die - zonodig - eveneens de gegevens van het referentiedocument actualiseert.

Het voorstel stuurt aan op het gebruik van elektronische dragers voor de verspreiding en consultatie van het prospectus .

Andere werkzaamheden hadden tot doel een methodologie en voorstellen uit te werken om, in het hierboven geschetste kader, op een flexibele wijze passende, geharmoniseerde informatievereisten vast te leggen voor nieuwe financiële instrumenten of varianten van bestaande instrumenten zoals die resulteren uit de permanente evoluties in de financiële markten.

Thema's zoals de specifieke problematiek van de openbare uitgaven, pro forma financiële staten en andere financiële informatie - bij voorbeeld, prognoses, informatievereisten voor KMO's enz... - moeten eveneens uitgediept worden.

In de zomer 2001 werd over sommige van deze thema's een bijkomend verslag aan de Europese Commissie bezorgd (Fesco/01-045).

Deelname aan de werkgroep «marktmisbruik»

Het eind juni 2000 gepubliceerde rapport over marktmanipulatie (Fesco/00-0961) omvatte een voorstel voor een Europese regeling tegen marktmisbruik. Dit begrip omvat zowel misbruik van voorwetenschap, marktmanipulatie als de verspreiding van valse of misleidende informatie.

De voorgestelde regeling bevat een aantal algemeen geformuleerde definities van ongewenste gedragingen. Aansluitend hierbij werd de inschakeling van een netwerk van toezichthouders vooropgesteld, dat door een Richtlijn zou worden opgericht, met gelijklopende verantwoordelijkheden en bevoegdheden, waardoor een geïntegreerd kader zou worden gecreëerd dat een éénvormige toepassing en sanctionering van de Europese regelgeving zou waarborgen.

De Europese Commissie gebruikt dit document als inbreng bij de voorbereiding van een richtlijn inzake koersmanipulatie. In de zomer van 2001 werd een tweede FESCO rapport (Fesco/01-081) ter consultatie voorgelegd, waarbij de nadruk wordt gelegd op maatregelen ter voorkoming van marktmanipulatie en ter bevordering van de marktintegriteit, met betrekking tot een zeer brede waaier partijen die bij de koersvorming van een effect betrokken kunnen zijn (emittenten, bemiddelaars, analisten, media ...).

Deelname aan de werkgroep «*Primary Market Practices*»

De expertenwerkgroep «*Primary Market Practices*» heeft gedragsnormen voorgesteld om de beleggers de nodige transparantie te verzekeren inzake toewijzing van effecten bij emissies. Daarnaast werden normen vastgelegd inzake aanvaardbaarheid van praktijken met het oog op de stabilisatie van de koersvorming onmiddellijk na een emissie. Deze normen werden in september 2000 goedgekeurd (Fesco/00-099).

Na een eerste consultatieronde werd, na bijkomende werkzaamheden, in mei 2001 een herzien document (Fesco/01-079) goedgekeurd en ter consultatie voorgelegd.

Deelname aan de werkgroep «*Alternative Trading Systems*»

In september 2000 publiceerde FESCO, in het licht van het Actieplan Financiële Diensten een rapport «*Regulators issues related to Alternative Trading Systems*» (Fesco/00-064b). Dit document brengt de voordelen en risico's in kaart die verbonden zijn aan alternatieve - meestal elektronische - handelssystemen (ATS). Het document bepleit, ten aanzien van beleggingsondernemingen die een ATS uitbaten, de toepassing van geharmoniseerde toezichtsnormen, conform de beleggingsdienstenrichtlijn. Op langere termijn kan gedacht worden aan een specifieke regeling voor ATS.

In juni 2001 werd een tweede document (Fesco/01-035b) ter consultatie van de marktdeelnemers voorgelegd (beleggingsondernemingen, beurzen, gebruikers ...).

Oprichting FESCOFIN

In het verlengde van het voorstel van de Europese Commissie om alle Europese genoteerde vennootschappen te verplichten om vanaf 2005 de IAS-normen te gebruiken bij de opstelling van hun geconsolideerde jaarrekening (184), heeft FESCO een permanente werkgroep opgericht, FESCOFIN genaamd, die verschillende opdrachten toevertrouwd kreeg op het vlak van de internationale harmonisatie van de boekhoudnormen.

Dat initiatief kan worden verklaard door het feit dat het debat over de internationale boekhoudnormalisatie en de ontwikkelingen terzake van het grootste belang zijn voor FESCO, gelet op de rol die de marktautoriteiten in dat verband spelen.

(184) Voor meer informatie hierover, zie dit verslag, p. 108.

Via een eerste gespecialiseerd subcomité, het *Subcommittee on International Standards Endorsement* (SISE), zal FESCOFIN meewerken aan het onderzoek naar en de goedkeuring van de IAS-normen op Europees niveau. FESCOFIN zal als dusdanig ook over een waarnemer in de EFRAG (185) beschikken. Wat de toepassing van de IAS-normen betreft door genoteerde vennootschappen of vennootschappen die een noteringsaanvraag hebben ingediend, zal een tweede gespecialiseerd subcomité, het *Subcommittee on Enforcement*, zich buigen over de harmonisatie van de door de toezichthouders gehanteerde beginselen en methodes inzake toezicht en sanctionering.

Oprichting van het Comité van Europese effectenregelgevers door de Europese Commissie

Zoals elders wordt toegelicht in dit jaarverslag (186), heeft de Europese Commissie onder andere een Comité van Europese effectenregelgevers opgericht.

Conform de geest van de aanbevelingen van het verslag van het Comité van Wijzen, heeft FESCO de nodige maatregelen genomen om zijn structuren zodanig aan te passen dat zijn leden, zodra ze door hun Lid-Staat zijn aangewezen, de verantwoordelijkheden kunnen waarnemen die aan dat Comité van Europese effectenregelgevers zijn toevertrouwd. FESCO heet voortaan CESR (*Committee of European Securities Regulators*).

5.2.1.4. De internationale organisatie van effectentoezichthouders (IOSCO)

In juni 2001 vond in Stockholm de 26ste jaarlijkse conferentie van de *International Organization of Securities Commissions* (IOSCO) plaats.

De conferentie met als thema «Effectenmarkten in het informatietijdperk» («*Securities Markets in the Information Age*») bood de aanwezige toezichthouders en andere vertegenwoordigers van de internationale financiële gemeenschap een platform om van gedachten te wisselen over vragen over de relatie tussen technologie en effectenmarkten. De IOSCO heeft in die context een nieuw rapport gepubliceerd over effectenverrichtingen op het internet (187).

Dat rapport dat tijdens de conferentie werd voorgesteld, gaat dieper in op de vragen die zijn gerezen naar aanleiding van de ontwikkelingen en het steeds intensievere gebruik van het internet sinds de publicatie van het IOSCO-rapport over het «Effectenbedrijf op het internet» («*Securities Activity on the Internet*») in 1998. Daarnaast maakt het verslag een stand van zaken op met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen die drie jaar geleden zijn geformuleerd. Verder behandelt het ook thema's als de technologische capaciteit, de veerkracht en de beveiliging van vennootschappen die «*on line*» aan makelarij doen, de aansprakelijkheid voor «*hyperlinks*» naar door derden verstrekte informatie, de aansprakelijkheid voor het onderhoud van websites tijdens plaatsingen, «*day trading*», discussiepanels op het internet en de toepassing van de wetgeving over het effectenbedrijf. Gelet op de steeds grotere nood aan informatie afkomstig van verleners van internetdiensten («*Internet service providers*») om fraude met effecten en marktmisbruik op het internet te kunnen onderzoeken en vervolgen, moet dit thema verder worden uitgediept conform de aanbevelingen van het IOSCO-rapport.

(185) *European Financial Reporting Advisory Group*, een Europees Comité dat op technisch vlak moet onderzoeken of de IAS-normen binnen Europa aanvaardbaar zijn.

(186) Zie dit verslag, p. 103.

(187) Terzake wordt verwezen naar de IOSCO-website (www.iosco.org).

Onlangs organiseerde de IOSCO haar tweede «*International Internet Surf Day*» met de bedoeling de beleggersbescherming te verbeteren en het marktvertrouwen te verstevigen (188). Aan die zoektocht op het internet namen 41 effecten- en futuretoezichthouders uit 34 landen deel. De zowat 300 vertegenwoordigers van die toezichthouders bezochten meer dan 27.000 websites, wat betekent dat ze in totaal zo'n 1.200 uur op het internet hebben gezocht. Ruim 2.400 websites bleken nader te moeten worden onderzocht op mogelijke fraude, marktmisbruiken en niet-toegelaten financiële activiteiten. Op ongeveer 300 websites was er sprake van grensoverschrijdende activiteiten. Dat bijkomend onderzoek is momenteel volop aan de gang, maar kan eventueel nog worden uitgebreid en mogelijk zelfs aanleiding geven tot gerechtelijke vervolgingen.

De IOSCO zal niet alleen haar activiteiten met betrekking tot het internet voortzetten, maar daarnaast ook nieuwe activiteiten gaan ontwikkelen. Zo zal zij met name de nauwe samenwerking tussen effectentoezichthouders en de terzake reeds opgedane ervaring evalueren, de rol en het gedrag van financiële analisten evalueren, het gebruik van de werkelijke waarde («*fair value*») bij de boekhoudkundige verwerking van alle financiële instrumenten onderzoeken, een studie wijden aan de grensoverschrijdende aspecten van de schorsing van noteringen en de technieken onderzoeken op het vlak van de verstrekking van informatie aan beleggers over ICBE's in rechtsgebieden die in het Comité van de Opkomende Markten («*Emerging Markets Committee*») zijn vertegenwoordigd.

5.2.1.5. Het Joint Forum

Het Joint Forum is een comité samengesteld uit bank-, verzekerings- en effecteninstellingen-toezichthouders.

Naast informatie-uitwisseling over de ontwikkelingen in de verschillende financiële sectoren, heeft het Joint Forum in de afgelopen periode zich hoofdzakelijk beziggehouden met het voorbereiden van het opstellen van een (beschrijvende) vergelijking tussen de drie financiële sectoren van de volgende topics:

- *Core Principles;*
- *Corporate Governance and Transparency;*
- *Risk Assessment and Capital.*

Deze werkzaamheden kwamen er op vraag van het *Financial Stability Forum* (189) (FSF). De werkzaamheden inzake *Corporate Governance and Transparency* zijn nog niet afgerond.

Het verslag over de *Core Principles* inzake prudentieel toezicht onderzoekt of er belangrijke inconsistenties zijn inzake aanpak of stijl tussen de sectoren. De *parent committees* (190) van het Joint Forum dienen over het eventueel verder gevolg voor hun sector te beslissen.

(188) Zie ook dit verslag, p. 37.

(189) Over dit forum, zie het jaarverslag 1998-1999, p. 83.

(190) De *parent committees* zijn het Baselcomité, IOSCO en de Internationale Vereniging van Verzekeringstoezichthouders (IAIS).

Het verslag over *Risk management practices and regulatory capital* beschrijft uitvoerig de belangrijkste risicosoorten in de verschillende sectoren, de wijze waarop de risico's worden berekend en de aanpak door de toezichthouders. Daarnaast worden ook de onderscheiden eigen-vermogensregelingen toegelicht.

5.2.1.6. De Groupe d'action financière

De GAFI (*Groupe d'action financière*, de financiële actiegroep tegen het witwassen van geld) is gestart met een grondige actualisering van haar veertig aanbevelingen die de internationale referentienorm vormen inzake witwasbestrijding. Hoewel het een volledige herziening van de aanbevelingen betreft, zal de aandacht van de GAFI vooral uitgaan naar die aspecten waarvan de toepassing totnogtoe het meest problematisch is gebleken. Het gaat daarbij in hoofdzaak om de problemen in verband met de cliëntenidentificatie, het onrechtmatig gebruik van vennootschapsstructuren zoals trusts en administratiekantoren, en meer algemeen de aandelen aan toonder. Een ander thema dat aan bod zal komen, is het beroep dat criminele organisaties voor witwasdoeleinden doen op niet-financiële, met name boekhoudkundige en juridische beroepsmiddens.

Daarnaast is de GAFI verder blijven optreden tegen landen die weigeren mee te werken aan de witwasbestrijding (191), wat vier van die landen - de Bahama's, de Kaaimaneilanden, Liechtenstein en Panama - ertoe heeft aangezet de vastgestelde ernstige lacunes aan te vullen. Bijgevolg zijn die landen geschrapt uit de lijst van de landen die niet meewerken aan de witwasbestrijding. Er zijn echter ook zes nieuwe landen aan die lijst toegevoegd, namelijk Egypte, Guatemala, Hongarije, Indonesië, Myanmar en Nigeria.

De GAFI heeft de toepassing van haar aanbeveling 21 gehandhaafd ten aanzien van de landen die niet meewerken aan de witwasbestrijding. Krachtens die aanbeveling moeten financiële instellingen bijzondere aandacht besteden aan hun zakenrelaties met cliënten die zijn gevestigd in landen die zich niet of onvoldoende conformeren aan haar aanbevelingen.

De Commissie heeft die beslissing van de GAFI ter kennis gebracht van de instellingen waarop zij toezicht houdt (192).

Bovendien heeft de GAFI de mogelijkheid overwogen om bijkomende maatregelen te nemen ten aanzien van landen die blijven weigeren hun medewerking te verlenen aan de witwasbestrijding (193).

Tot slot heeft de GAFI haar beleid van steunverlening voortgezet aan regionale instellingen die dezelfde doelstellingen nastreven en dezelfde werkmethodes hanteren als zichzelf. In december 2000 is zo'n instelling opgericht in Zuid-Amerika.

(191) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 146 en 147, en de omzendbrieven van 19 juli 2000 (kredietinstellingen en wisselkantoren) en 20 juli 2000 (beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies).

(192) Circulaire van 9 augustus 2001 aan de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen, de vennootschappen voor beleggingsadvies en de wisselkantoren.

(193) Het GAFI-document van 22 juni 2001 staat op de website van de GAFI: www.oecd.org/fatf.

5.2.2. Samenwerkingsovereenkomsten tussen toezichhouders

5.2.2.1. Driepartijenconvenant over de samenwerking op het vlak van het geconsolideerd toezicht op de bankactiviteiten van de Fortis Groep

Vóór de controleverwerving over de Generale Bank door de Fortis Groep en de daaropvolgende herstructurering van die groep (194) hadden de bevoegde toezichhouders twee samenwerkingsconvenants gesloten over de organisatie van het prudentieel toezicht op die bankverzekeringsgroep (195). In een tweepartijenconvenant hadden de Commissie en De Nederlandsche Bank vastgelegd hoe zij samen het prudentieel toezicht op de bankactiviteiten van de groep zouden organiseren. Daarnaast hadden de Commissie, De Nederlandsche Bank, de Controledienst voor de Verzekeringen en de Nederlandse Pensioen- en Verzekeringskamer in een vierpartijenconvenant afspraken gemaakt over een passend toezicht - op het hoogste groepsniveau - op alle bank- en verzekeringsactiviteiten. Na de hervorming van de structuren van de Fortis Groep waren beide convenants aan herziening toe.

Een eerste stap werd gezet met de ondertekening van een nieuw samenwerkingsconvenant over het toezicht op de bankactiviteiten van de groep. Daarbij diende rekening te worden gehouden met de verwerving door Fortis Bank van de exclusieve controle over de *Banque Générale du Luxembourg* en met de centrale rol van die Luxemburgse bank binnen de bankpool, met name op het vlak van het internationale bedrijf inzake *private banking* en *e-banking*. Dat verklaart trouwens ook waarom dat convenant niet alleen is ondertekend door De Nederlandsche Bank en de Commissie, maar ook door de Luxemburgse *Commission de Surveillance du Secteur Financier*.

Om redenen van coherentie lopen de bepalingen van het nieuwe convenant parallel met die van het memorandum tussen de Franse, Luxemburgse en Belgische autoriteiten over het toezicht op geconsolideerde basis op de Dexia Groep (196). Krachtens het nieuwe convenant over de bankactiviteiten van de Fortis Groep wordt de Commissie belast met het geconsolideerd toezicht op de bankpool van de Groep. Zij baseert zich daarbij op het eerstelijnstoezicht dat de Nederlandse en Luxemburgse autoriteiten respectievelijk uitoefenen op de Fortis Bank Nederland (Holding) en de *Banque Générale du Luxembourg*. Het convenant bepaalt hoe concreet gestalte zal worden gegeven aan de nauwe samenwerking en het intensieve overleg tussen de drie betrokken toezichhouders. Zo zullen zij voortdurend en systematisch informatie uitwisselen over alle belangrijke gebeurtenissen die de positie van de groep of van de belangrijkste groepsonderdelen kunnen beïnvloeden. Zij zullen ook gericht overleg plegen wanneer de omstandigheden dat vereisen. Daarnaast zullen zij periodiek overleg plegen, inzonderheid om de inventaris van de aandachtspunten te actualiseren, de tenuitvoerlegging van de controleplannen te evalueren, de controleplannen naar de toekomst toe te coördineren en te onderzoeken of het in het belang van het toezicht op de bankpool opportuun is dat de territoriaal bevoegde autoriteit in nauwe samenwerking met de andere ondertekenende autoriteiten ter plaatse controles uitvoert bij elke bank die deel uitmaakt van de Groep.

(194) Zie jaarverslag 1997-1998, p. 46 en 47, jaarverslag 1998-1999, p. 52 tot 54, en dit verslag, p. 44.

(195) Zie jaarverslag 1995-1996, p. 55 en volgende.

(196) Zie jaarverslag 1999-2000, p. 149.

Bovendien werken de Commissie, de Controledienst voor de Verzekeringen, De Nederlandsche Bank en de Pensioen- en Verzekeringskamer samen verder aan de aanpassing van het voornoemde vierpartijenconvenant aan de nieuwe structuren van de Fortis Groep, waarbij de organisatie van het aanvullend toezicht - op het hoogste niveau van de Fortis Groep - op alle bank- en verzekeringsactiviteiten centraal staat.

5.2.2.2. Memorandum of Understanding over het gecoördineerde toezicht op de Euronext Groep.

Het in het kader van de Euronext Groep gekozen integratiemodel houdt in dat de Belgische, Nederlandse en Franse markten operationeel geïntegreerd worden (met o.a. één verhandelingsplatform) maar juridisch blijven opereren binnen hun onderscheiden zij het in hoge mate geharmoniseerde nationale wetgeving en reglementering.

Deze multi-jurisdictionele aanpak vergt van de betrokken toezichthouders intens overleg en samenwerking, alsook een passende coördinatie van hun toezichtsoverdrachten (197).

Het is in dit kader dat de toezichthoudende overheden op 22 maart 2001 een *memorandum of understanding* («*MoU*») hebben afgesloten over de gecoördineerde regulering van en het gecoördineerde toezicht en oversight op de Euronext Groep.

Dit memorandum geeft gestalte aan een gemeenschappelijke brief van de Belgische, Franse en Nederlandse Minister van Financiën van 19 januari 2001 in verband met de regulering van Euronext en het opzetten van een dialoog tussen de drie Ministeries van Financiën. In België geeft het akkoord uitvoering aan artikel 28 van de wet van 12 augustus 2000 dat de Commissie machtigt om, met de goedkeuring van de Minister van Financiën, samenwerkingsakkoorden inzake het toezicht op Euronext af te sluiten met bevoegde buitenlandse toezichthoudende overheden (198).

Het MoU bestaat uit twee delen: het eerste deel handelt over de regulering van en het toezicht op Euronext NV en de gereguleerde markten die de Euronext Groep beheert; het tweede deel betreft het gecoördineerde toezicht en *oversight* op de clearingactiviteiten van de Euronext Groep. Elk deel is ondertekend door de daartoe bevoegde autoriteiten.

Deel I van het MoU: Gecoördineerde regulering van en gecoördineerd toezicht op Euronext NV en de gereguleerde markten die de Euronext Groep beheert

Deel I van het MoU heeft als *volledig ondertekenende autoriteiten* de Commissie, de Stichting Toezicht Effectenverkeer (STE), de *Commission des Opérations de Bourse* (COB) en de *Conseil des Marchés Financiers* (CMF). Euronext Amsterdam in haar hoedanigheid van bevoegde autoriteit overeenkomstig de Nederlandse wetgeving en de marktautoriteit van Euronext Brussels in haar hoedanigheid van

(197) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 121 en 122 en dit verslag, p. 93.

(198) Zie dit verslag, p. 89.

onafhankelijke administratieve marktautoriteit zijn eveneens bij het MoU betrokken als *geassocieerde ondertekenende autoriteiten*. Elk van de betrokken autoriteiten onderschrijft het MoU en zal de taken vervullen die overeenstemmen met de bevoegdheden die zij krachtens haar nationale wetgeving heeft.

De ondertekenende overheden leggen in deel I van het MoU vast hoe zij voornemens zijn hun verantwoordelijkheden uit te oefenen, in onderlinge samenwerking, met het oog op een gemeenschappelijke regulerende benadering.

Het MoU richt een *Chairmen's Committee* op, dat is samengesteld uit de Voorzitters van de volledig ondertekenende autoriteiten, alsook een *Steering Committee*.

Het *Chairmen's Committee* staat in voor een gemeenschappelijke aanpak van de regulering van de Euronext Groep en treft gemeenschappelijke besluiten en resoluties over een aantal in het MoU bepaalde onderwerpen. Het *Chairmen's Committee* organiseert geregeld vergaderingen met leden van de Raad van Bestuur van Euronext NV. Vooraleer een individuele beslissing te nemen die een betekenisvolle weerslag kan hebben op Euronext als groep, pleegt ieder lid overleg met de andere leden van het *Chairmen's Committee*. Alle besluiten en resoluties van het *Chairmen's Committee* worden bij consensus genomen. Het *Chairmen's Committee* stelt zijn eigen huishoudelijke procedures vast, onder meer met betrekking tot het aantal vergaderingen, de vergaderplaats, het voorzitterschap en het secretariaat. De vergaderingen van het *Chairmen's Committee* worden voorbereid door een *Steering Committee* bestaande uit een afgevaardigde van elk van de volledig ondertekenende autoriteiten.

Het *Steering Committee* nodigt de afgevaardigden van de geassocieerde ondertekenende autoriteiten uit om deel te nemen aan vergaderingen waar onderwerpen binnen hun bevoegdheidsdomein op de agenda staan.

Het *Steering Committee* kan werkgroepen oprichten voor specifieke aspecten van de Euronext-regulering.

Het MoU bepaalt vervolgens welke beslissingen van de Euronext Groep aan de voorafgaande goedkeuring van het *Chairmen's Committee* zijn onderworpen. Het gaat o.m. om de statuten en het *Rule Book* van Euronext, allianties en andere integratieprojecten. Een aantal andere beslissingen van de Groep of gebeurtenissen met een impact op de Groep zijn onderworpen aan het geen bezwaar van het *Chairmen's Committee* of dienen ter kennis van het *Steering Committee* te worden gebracht.

Het MoU legt voorts het kader vast voor het toezicht op de Euronext Groep. Zo zullen de ondertekenende autoriteiten een gemeenschappelijke benadering ontwikkelen met betrekking tot de materies van gemeenschappelijk belang waaronder de aandeelhoudersstructuur van Euronext NV, de banden tussen het management van Euronext NV en haar dochtervennootschappen-marktoperatoren en de beoordeling van de middelen van de marktoperatoren.

De ondertekenende autoriteiten verbinden zich er ook toe afspraken te maken over de procedures die Euronext-leden dienen na te leven.

De ondertekenende autoriteiten gaan tevens hun nationale regels en toezichtspraktijken inzake noteringsvoorwaarden, prospectussen, voor genoteerde vennootschappen geldende permanente verplichtingen, overnameaanbiedingen en openbaarmaking van belangrijke deelnemingen harmoniseren, en hierover nadere afspraken maken.

Er wordt gepreciseerd dat voorafgaand aan de notering op een gereguleerde Euronext-markt minstens één van de ondertekenende autoriteiten de toelating tot de notering en/of het uitgifte- of noteringsprospectus dient goed te keuren.

Het loutere feit dat een vennootschap genoteerd is op een gereguleerde markt in één van de betrokken rechtsgebieden, wordt echter in se niet noodzakelijk als een openbare uitgifte in de andere rechtsgebieden beschouwd.

Wat openbare uitgiften in verschillende rechtsgebieden betreft, wordt gestreefd naar de uitwerking van een gestroomlijnde procedure van wederzijdse erkenning tussen de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de vereisten inzake taalgebruik.

Er wordt overeengekomen dat de bevoegde overheid van de gereguleerde markt waarop de emittent aanvankelijk was genoteerd in de eerste plaats verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de voor dergelijke emittenten geldende verplichtingen inzake permanente informatieverstrekking.

De ondertekenende autoriteiten zullen de materies van gemeenschappelijk belang definiëren met betrekking tot het toezicht op de transacties op de Euronext-markten en zullen terzake een gecoördineerde benadering uitwerken en ten uitvoer leggen die inzonderheid de handelssystemen, de monitoring van de verrichtingen en verspreiding van de marktgegevens zal omvatten.

Als algemene regel geldt dat de volledig ondertekenende autoriteiten en - voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn - de geassocieerde ondertekenende autoriteiten samenwerken op grond van de bepalingen van het *FESCO Multilateral Memorandum of Understanding on the exchange of information and surveillance of securities transactions*. Bijkomende samenwerkingsafspraken zullen worden gemaakt in verband met materies zoals o.m. het toezicht op de marktverrichtingen, de gegevensuitwisseling, wederzijdse bijstand, gezamenlijke onderzoeken en de verdeling van de toezichtsfuncties.

Praktische samenwerkingsafspraken worden goedgekeurd door het *Chairmen's Committee* en kunnen worden gebundeld in een gezamenlijk document dat de betrokken autoriteiten als leidraad kunnen gebruiken.

Er is tenslotte voorzien in coördinatie tussen de ondertekenende autoriteiten van deel I van het MoU en de toezichthouders die met het gecoördineerde toezicht en oversight op de clearingactiviteiten zijn belast.

Zo kunnen het *Chairmen's Committee* en/of het *Steering Committee*, afhankelijk van het geval, gezamenlijke vergaderingen beleggen met het Coördinatiecomité.

Indien Euronext zou worden uitgebreid met andere gereguleerde markten, stemmen de ondertekenende autoriteiten ermee in dat andere toezichthoudende autoriteiten deel I van het MoU kunnen ondertekenen.

Deel II van het MoU: Memorandum of Understanding over het gecoördineerde toezicht en oversight op de clearingactiviteiten van de Euronext Groep

De toenadering tussen de Belgische, Nederlandse en Franse markten in het kader van Euronext was de aanleiding tot een juridische fusie van de clearinginstellingen van de drie betrokken beurzen (Clearnet, AEX Clearing & Depository en BXS Clearing). Clearnet (*Banque Centrale de Compensation*), kredietinstelling naar Frans recht, treedt sinds begin februari 2001 op als enige centrale tegenpartij voor alle Euronext-markten en heeft daartoe een bijkantoor gevestigd in België en in Nederland.

Gelet op die rol van Clearnet als enige centrale tegenpartij - essentieel voor een efficiënte en veilige werking van de Euronext-markten - hebben de betrokken toezichthouders een specifieke en gecoördineerde visie uitgewerkt op het toezicht en oversight op de activiteiten, de structuur en de werking van deze instelling. De Commissie - op grond van haar bevoegdheden krachtens het koninklijk besluit van 18 augustus 1999 (199) -, de Nationale Bank van België, de *Conseil des Marchés Financiers*, de *Banque de France*, de Stichting Toezicht Effectenverkeer en de Nederlandsche Bank zijn de ondertekenende overheden van deel II van het MoU.

De samenwerking heeft in de eerste plaats tot doel een passend toezicht te waarborgen op alle aan de clearingactiviteiten van Clearnet verbonden risico's (in het bijzonder de tegenpartij-, markt-, liquiditeits-, operationele, juridische, afwikkelings- en systeemrisico's, alsook de solvabiliteit van de clearinginstelling). De bedoeling is te steunen op de bestaande nationale regels en de ervaring van iedere autoriteit, zonder daarbij de grensoverschrijdende dimensie van de activiteiten en de structuur van de Euronext Groep uit het oog te verliezen. Doelstelling is tevens de rapporteringsvereisten voor Clearnet zo goed mogelijk te stroomlijnen en vereenvoudigen.

Om die samenwerking mogelijk te maken, hebben de ondertekenende overheden beslist een Coördinatiecomité op te richten, alsook een permanent secretariaat.

Het Coördinatiecomité is samengesteld uit afgevaardigden van alle ondertekenende overheden, waarbij voor de periodieke vergaderingen de deelnemers in functie van de agendapunten kunnen worden aangewezen. Voor de werking van dit comité geldt het beginsel van samenwerking op basis van gelijkheid en de gezamenlijke besluiten en resoluties worden bij consensus genomen. De Voorzitter staat in voor de organisatie en localisatie van de vergaderingen, de voorbereiding van de agenda en de notulering. Hij wordt bij toerbeurt aangesteld. De werkzaamheden van het Coördinatiecomité hebben onder andere betrekking op de eerste evaluatie en het geregeld toezicht op Clearnet en haar clearingstelsel, de uitwerking van een gemeenschappelijke toezichtsregeling in het vooruitzicht van een algemene invoering van het stelsel Clearing 21, de coördinatie van de

(199) Koninklijk besluit tot oprichting van een verrekenings- en afwikkelingssysteem van transacties afgesloten binnen of buiten de door de Beurs georganiseerde markten en tot vaststelling van de regels inzake de inrichting en de werking ervan en tot wijziging van de wet van 28 april 1999 houdende omzetting van Richtlijn 98/26/EEG van 19 mei 1998 betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties

toezichtstaken en inspectieprogramma's met betrekking tot Clearnet en de Euronext Groep (voor zover relevant voor het toezicht op Clearnet), het definiëren van en het toezicht op de naleving van de procedures en criteria die Clearnet hanteert voor toelating van clearing members. De leden van het Coördinatiecomité plegen wederzijds overleg over alle aangelegenheden die van belang zijn voor de prudentiële positie van de groep, alsook over belangrijke sancties en uitzonderingsmaatregelen ten aanzien van alle geledingen van de Euronext Groep. Het Coördinatiecomité kan gezamenlijke vergaderingen beleggen met het *Chairmen's Committee* of het *Steering Committee* als ingevoerd bij deel I van het MoU.

Bij het permanent secretariaat - in de kantoren van de *Commission bancaire* in Parijs -, heeft iedere ondertekenende overheid de voor haar werking nodige contactpersonen aangesteld. Het permanent secretariaat staat in voor de verspreiding en snelle mededeling van alle nodige informatie voor een goede werking van het Coördinatiecomité.

5.2.2.3. Memorandum of Understanding tussen de Commissie en de Amerikaanse Securities and Exchange Commission, in het kader van het verzoek van Euroclear Bank aan deze laatste om vrijstelling van registratie als instelling voor clearing en settlement

Krachtens de *Securities Exchange Act of 1934* moet de *Securities and Exchange Commission* (hierna «SEC») als toezichtsorgaan voor de Amerikaanse financiële markten onder andere bijdragen tot een vlotte en ordelijke vereffening en afwikkeling van effectentransacties. Daartoe registreert en controleert de SEC de instellingen voor vereffening en afwikkeling van transacties in Amerikaanse effecten waarbij Amerikaanse deelnemers zijn betrokken. De SEC kan evenwel vrijstelling verlenen van de registratie- en toezichtsregels, voor zover dit niet indruist tegen het openbaar belang en de beleggersbescherming.

In die context had het Belgische bijkantoor van Morgan Guaranty Trust Company of New York, in zijn hoedanigheid van *operator* van het Euroclear-systeem, in februari 1998 dergelijke vrijstelling aangevraagd en verkregen.

Nu Morgan haar activiteiten als *operator* van het Euroclear-systeem heeft overgedragen aan Euroclear Bank NV, heeft Euroclear Bank de SEC verzocht om de vrijstelling van Morgan te verkrijgen. Daartoe heeft Euroclear Bank zich verbonden tot mededeling van alle gegevens die de SEC eist. Het gaat voornamelijk om statistische informatie over de betrokken transacties, verduidelijking bij eventuele problemen met Amerikaanse deelnemers of omtrent de procedures voor de werking van Euroclear Bank, alsook informatie over zowel de financiële positie van Euroclear Bank (jaarverslag), als haar interne auditprocedures.

In het kader van dit verzoek om overdracht van vrijstelling ten gunste van Euroclear Bank, heeft de SEC met de Commissie een *Memorandum of Understanding* gesloten, op grond waarvan de SEC in de toekomst voornoemde gegevens zal ontvangen, in voorkomend geval, door tussenkomst van de Commissie.

Euroclear Bank heeft erin toegestemd dat de Commissie haar kan verplichten de SEC alle gegevens mee te delen die zij vraagt.

5.2.2.4. *Memorandum of Understanding over de samenwerking tussen de autoriteiten die zijn belast met oversight op betaalsystemen en de banktoezichthouders*

In het kader van de derde fase van de Economische en Monetaire Unie hebben de Europese Centrale Bank, de nationale centrale banken en de prudentiële toezichthouders van de Europese Unie een multilateraal *Memorandum of Understanding* (MoU) afgesloten over samenwerking met betrekking tot betaalsystemen voor grote bedragen.

Het MoU is op 1 januari 2001 in werking getreden. Het actualiseert de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst uit 1994, en sluit meer bepaald aan bij de oprichting in 1998 van de Europese Centrale Bank en het Europees Stelsel van Centrale Bank, alsook bij de invoering van de euro in januari 1999 en de daarmee gepaard gaande totstandkoming van een nieuwe infrastructuur voor betaalsystemen voor grote bedragen, meer bepaald TARGET (200).

Voor België zijn de bevoegde ondertekenende autoriteiten de Nationale Bank van België, in het kader van haar *oversight*-opdracht op de betaalsystemen, en de Commissie, als prudentiële toezichthouder. De Belgische component ELLIPS van het Europees systeem TARGET is betrokken bij dit MoU.

Het MoU wil de samenwerking en informatie-uitwisseling bevorderen tussen de autoriteiten belast met *oversight* op de interbancaire systemen voor grote geldoverdrachten en de prudentiële toezichthouders op kredietinstellingen.

De samenwerking heeft inzonderheid tot doel de stabiliteit van het financiële stelsel te versterken, gelet op de mogelijke weerslag, enerzijds, van de risico's die de kredietinstellingen dragen door hun deelneming aan betaalsystemen of het verlenen van vereffeningdiensten, en, anderzijds, van de risico's die betaalsystemen lopen ingevolge de deelneming van kredietinstellingen.

Hoewel het MoU niet specifiek ingaat op de vragen over retail betaalsystemen, waarvan over het algemeen wordt aangenomen dat ze minder systeemrisico's opleveren, kan men stellen dat het als basis zou kunnen dienen voor samenwerking op dit gebied.

Uiterlijk drie jaar na zijn inwerkingtreding zal het MoU worden herzien.

(200) TARGET (*Trans-european Automated Real-time Gross settlement Express Transfers* - geautomatiseerd trans-Europees "real-time" brutovereffeningssysteem) is het systeem voor interbancaire betalingen in euro. TARGET bestaat uit vijftien nationale "real-time" brutovereffeningssystemen (RTGS, of *Real Time Gross Settlement*) en het betaalmechanisme van de Europese Centrale Bank. Zij zijn onderling gekoppeld en bieden derhalve een uniform platform voor het afwickelen van grensoverschrijdende betalingen.

Hoofdstuk 6

BELEID MENSELIJK POTENTIEEL, PERSONEEL EN ADMINISTRATIE, INFORMATICA, WERKINGSKOSTEN

6.1. ACTIVITEITSVERSLAG

6.1.1. Beheer van het menselijk potentieel, personeel en administratie

Evolutie van het personeelsbestand

	31/12/99	-	+	31/12/00	-	+	30/06/01
Personeelsbestand volgens het personeelsregister							
Mannen	138	-7	+13	144	-5	+6	145
Vrouwen	113	-10	+13	116	-6	+4	114
TOTAAL	251	-17	+26	260	-11	+10	259
Voltdwerkers	204			206			204
Deeltijdwerkers	47			54			55
Uitgedrukt in voltijdse equivalenten (VTE)	239,8			247,5			246,2
Beschikbaar personeelsbestand (*)							
Uitgedrukt in voltijdse equivalenten (VTE)	229,4			231,4			230,8
waaronder startbaanovereenkomsten	-			7,0			6,0

(*) Met «beschikbaar personeelsbestand» wordt verwezen naar alle personeelsleden die in het personeelsregister zijn ingeschreven, met uitzondering van de personeelsleden op wie de regeling inzake beroepsloopbaanonderbreking van toepassing is, de personeelsleden in non-activiteit tot de datum waarop ze vervroegd met pensioen gaan conform de bedrijfs-CAO van 18 februari 1999, de gedetacheerde personeelsleden en de langdurig zieken.

In 2000 hebben de in het overgangsplan voorziene maatregelen in verband met de herverdeling van het personeel over de verschillende diensten van de Commissie verder gestalte gekregen. De aandacht ging daarbij vooral uit naar de regeling inzake non-activiteit, het upgradingsprogramma en gerichte maatregelen in verband met de interne mobiliteit.

Het delicaatste deel van het globaal plan, zowel op sociaal vlak als voor de goede werking van de diensten, is volledig afgerond. Het aantal personeelsleden dat bij de Commissie dienstverlenende activiteiten verricht (interne ondersteuning en activiteiten van algemeen belang), is in totaal met zo'n 20% gedaald. Daarbij is de zorg om de kwaliteit van de dienstverlening natuurlijk steeds voorop blijven staan.

Om het personeelsbestand terug op peil te brengen werden in de loop van 2000 en 2001 aanzienlijke aanwervingsinspanningen geleverd. Tijdens drie aanwervingscampagnes werden vooral hooggeschoolde medewerkers gerekruteerd. Aldus werd in overeenstemming met de conclusies van het globaal plan - dat o.a. steunde op een internationale vergelijking - de operationele sterkte van de controlediensten vergroot.

Op het einde van het verslagjaar heeft de Commissie andermaal een aanwervingsprogramma gelanceerd om nog verder te voorzien in een aantal vacante functies. De Commissie wenst daarbij ook reeds anticiperend op te treden in het vooruitzicht van het opnemen van een aantal nieuwe bevoegdheden zoals die zijn aangekondigd door de regering.

Als gevolg van de nieuwe accenten die, na het globaal plan, in het aanwervingsbeleid worden gelegd, neemt het aandeel van de universitaire medewerkers in het totale personeelsbestand gestaag toe en bedroeg dit op 30 juni 2001 48%. De nood aan medewerkers die reeds over een nuttige ervaring beschikken en aan recent afgestudeerden met een goed ontwikkelingspotentieel blijft groot.

Bij haar aanwervingsbeleid houdt de Commissie zich steeds aan de normen die het koninklijk besluit inzake haar werkingskosten op haar van toepassing maakt met betrekking tot de evolutie van haar totaal aantal personeelsleden.

Met een hooggeschoold personeelsbestand waaraan op alle niveaus steeds meer eisen van professionaliteit en van efficiëntie worden gesteld, neemt de behoefte aan ondersteunende en ontwikkelende vorming evenredig toe. De Commissie heeft traditioneel steeds veel belang gehecht aan opleiding en heeft daartoe in het verleden en ook in het verslagjaar de nodige kansen gegeven aan haar medewerkers. Zij heeft daarbij onder meer aandacht besteed aan interne vorming ter integratie van haar nieuwe medewerkers, vorming om het kennisniveau van haar medewerkers op peil te houden en te verhogen, vorming om de vertrouwdheid en het gebruik van de bureautica- en informaticamiddelen te vergroten en vorming om de talenkennis van haar personeel verder te ontwikkelen.

Gezien het gegeven dat steeds meer medewerkers in hun werksituaties dienen gebruik te maken van een andere dan hun eigen taal, heeft de Commissie haar inspanningen inzake talenvorming tijdens het verslagjaar vergroot.

Om dit vormingsbeleid in de nabije toekomst verder uit te bouwen en tevens om uitvoering te geven aan de verbintenissen die zij terzake in het sociaal overleg heeft aangegaan, werkt de Commissie aan een vormingsplan dat, gespreid over meerdere jaren, in nog versterkte mate wil bijdragen tot de realisering van de opdrachten van de Commissie, tot de organisatorische uitbouw en ondersteuning van haar taken en tot het ontwikkelen van de competenties van haar medewerkers.

Bovendien zijn in 2000 de volgende belangrijke maatregelen genomen om het beheer van het menselijk potentieel bij de Commissie nog vlotter te laten verlopen:

1. Bij de 4de directie is een adjunct-directeur benoemd die onder andere bevoegd is voor het beheer van het menselijk potentieel. Met die structurele maatregel onderstreept de Commissie hoeveel belang zij hecht aan haar personeelsbeheer en aan de optimale werking van haar diensten.
2. Voor materies die een doorgedreven specialisatie en/of een uitgebreide ervaring vereisen, zoals de uitwerking van een nieuwe evaluatieprocedure, is een beroep gedaan op externe consultants.

Bij de recente benoemingen op directieniveau heeft de Commissie de kandidaten grondig gescreend alvorens een definitieve keuze te maken. Ook voor die screening is een beroep gedaan op gespecialiseerde externe consultants.

3. Er is een tevredenheidsenquête uitgevoerd bij het voltallige personeel. Voor het personeelsbeheer is die enquête erg belangrijk omdat ze toelaat de verwachtingen van het personeel in kaart te brengen. Het belang van dit instrument moet ook worden gezien op langere termijn, wat impliceert dat de informatie geregeld zal moeten worden geactualiseerd. Enkele van de in 2001 genomen initiatieven in verband met het beheer van het menselijk potentieel zijn trouwens op de conclusies van die enquête gebaseerd.
4. Ook de organisatie van de werkzaamheden van de sociale organen is verbeterd om te komen tot een intensiever overleg met de personeelsafgevaardigden en zo tot een brede steun bij de personeelsleden voor de inspanningen die worden geleverd om de werking van de Commissie te moderniseren.

6.1.2. Informatica

Tijdens de verslagperiode is verder gewerkt aan de informatisering van de interne controle- en ondersteuningsprocessen.

Op het vlak van de controleprocessen waren de werkzaamheden gericht op de optimalisering van de computerverwerking van de financiële rapportering door de drie belangrijkste sectoren waarop de Commissie toezicht houdt. De aandacht ging daarbij in het bijzonder uit naar de implementatie van efficiënte «tools» voor de analyse en de verwerking van gegevens die de Commissie ontvangt in het kader van haar toezicht op de beleggingsondernemingen en de instellingen voor collectieve belegging. Bij de aanpassing van die «tools» heeft de Commissie kunnen voortbouwen op de verworven kennis en de opgedane ervaring bij de ontwikkeling van het «Bank Performance Report» dat al jarenlang tot ieders tevredenheid wordt gebruikt bij het toezicht op de kredietinstellingen.

Op het vlak van de ondersteunende processen stond het project rond de digitalisering en de elektronische verwerking van informatie centraal, met als belangrijkste aandachtspunten de uitbreiding van de scanning van inkomende stukken en de elektronische verwerking van het persoverzicht.

De Commissie heeft de bestaande bureautica-infrastructuur opnieuw bekeken tegen de achtergrond van de hogere eisen inzake prestaties, gebruiksvriendelijkheid en uitbreidingsmogelijkheden. Mede op basis van een marktstudie heeft zij beslist haar bureautica-integratiesoftware (*LinkWorks*) te vervangen en haar computerinfrastructuur te vernieuwen. De nieuwe omgeving zal operationeel zijn vanaf het vierde kwartaal van 2001.

Begin 2001 heeft de Commissie een videoconferentiesysteem geïnstalleerd in overleg met de Franse en Nederlandse toezichthouders, met wie ze vaak in contact staat in het kader van het toezicht op Euronext. Verder heeft zij ook haar telefooncentrale vervangen.

Tot slot heeft de Commissie de laatste hand gelegd aan de actualisering van haar IT-infrastructuur en het daaraan gekoppelde «disaster recovery plan».

6.2. REGLEMENTERING EN CIRCULAIRES

6.2.1. Wijzigingen van het koninklijk besluit werkingskosten

Tijdens de verslagperiode werd de regelgeving inzake de dekking van de werkingskosten van de Commissie op een punt gewijzigd. De wijziging betreft de regeling van de situatie waarin de inkomsten uit alle aan de Commissie verschuldigde bijdragen hetzij lager, hetzij hoger uitvallen dan het door het besluit toegewezen bedrag aan werkingsmiddelen. Bij koninklijk besluit van 16 februari 2001 (201) werd de regeling verlengd die was ingevoerd door het koninklijk besluit van 30 maart 2000 en die de basis verruimt op grond waarvan de instellingen voor collectieve belegging in aanmerking komen voor een bijdrageterugbetaling of -verhoging (202).

De verlenging geldt voor de bijdragen verschuldigd voor het jaar 2000.

6.2.2. Wijziging in het inrichtingsreglement van de Commissie - Bevoegdheidsverlening

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie, krachtens artikel 6, eerste lid, a) van haar inrichtingsreglement (203), de lijst aangevuld van aangelegenheden waarin de Voorzitter gemachtigd is om, na beraadslaging in het Directiecomité, beslissingen te nemen. Voortaan geldt die machtiging ook voor de beslissing om, met toepassing van artikel 16, §6, 6° van het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen, de in artikel 16, §3, 1°, a) van voornoemd reglement bedoelde bestanddelen, onder bepaalde voorwaarden, weg te laten uit het gewogen risicovolume (204).

(201) Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 maart 2000 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 december 1997 betreffende de dekking van de werkingskosten van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (BS 9 maart 2001).

(202) Zie het jaarverslag 1999-2000, p. 154 en 155.

(203) Zie de jaarverslagen 1997-1998, p. 153 en volgende en 1998-1999, p. 171.

(204) De bestanddelen die uit het gewogen risicovolume kunnen worden weggelaten, bestaan in casu uit vorderingen op regionale of lokale overheden van landen van de zone A (als omschreven in artikel 2, 13°) en die in hun land van oorsprong van een nul percent weging genieten, alsook de bestanddelen die onherroepelijk gewaarborgd zijn door één van deze overheden.

6.3. REKENINGEN VAN DE COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEEZEN

6.3.1. Boekhoudkundige principes en waarderingsregels

De door de Commissie goedgekeurde boekhoudkundige principes en waarderingsregels zijn beschreven in het jaarverslag 1998/1999 en worden consistent toegepast. De staten die de Commissie publiceert bevatten een staat van de werkingskosten en van hun dekkingswijze, alsook een actief/passiefstaat.

6.3.2. Staat van de werkingskosten van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen en hun dekkingswijze

Staat en dekking van de werkingskosten van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen

Werkingskosten (in duizenden euro)	1999	2000
Leden	33	27
Recurrente personeelskosten	23.650	24.527
Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	16.321	16.791
Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen	5.158	5.162
Patronale premies voor bovenwettelijke verzekeringen	1.646	1.962
Andere personeelskosten	430	560
Pensioenen	95	52
Niet-recurrente personeelskosten	3.131	0
Andere werkingskosten	3.742	3.547
Gebouwen	577	535
Aankopen duurzame activa	371	362
Kantoorkosten		
- huur en onderhoud	814	592
- publicaties	206	174
- diverse kantoorkosten	540	519
Financiële kosten	3	4
Erelonen	206	242
Externe informatieverwerking	632	604
Diverse kosten	393	515
ALGEMEEN TOTAAL	30.556	28.101
Dekking van de werkingskosten	1999	2000
Bijdragen	44.460	50.441
Kredietinstellingen (art. 2)	11.071	11.852
Beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies (art. 3)	1.376	1.475
Wisselkantoren (art. 4)	155	155
Uitgiften en noteringen (art. 5 tem 14)	2.446	2.281
ICB's (art. 15)	4.138	4.886
ICB's (art. 16)	21.828	25.919
Genoteerde vennootschappen (art. 21 en 22)	2.684	2.909
Portefeuillemaatschappijen (art. 23)	258	258
Andere bijdragen (art. 18, 19, 20, 24)	504	491
Bijdragen met betrekking tot voorgaande boekjaren	0	215
Aanwending (art. 28)	2.169	1.078
Diverse opbrengsten	1.531	2.051
Financiële opbrengsten	748	1.356
Recuperatie van kosten	653	663
Diversen	130	32
Aanwending voorzieningen		
Aanwending voorzieningen overgangsplan	282	582
Terugstorting (art. 25)	-17.886	-26.051
ALGEMEEN TOTAAL	30.556	28.101

Commentaar

Leden

In 2000 kwamen de leden 26 keer samen, tegenover 33 maal in 1999. Behalve een presentiegeld waarvan het bedrag ongewijzigd bleef, hebben de leden recht op een vergoeding voor hun reiskosten.

Personeelskosten

Zoals verwacht kennen de personeelskosten, na een lichte daling in 1999, een stijging die gedeeltelijk een gevolg is van de aanwervingscampagne die in de loop van het jaar 2000 startte.

De meer dan evenredige stijging van patronale bijdragen voor bovenwettelijke pensioenen is een gevolg van de sectorale collectieve overeenkomst die een vermindering inhield van de persoonlijke bijdragen van de personeelsleden, gecompenseerd door een verhoging van de patronale bijdragen.

Andere werkingskosten

De overige werkingskosten zijn vrijwel equivalent met die van het vorige boekjaar en behoeven geen nadere toelichting.

Dekking van de werkingskosten

Bijdragen

De overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 8 december 1997 berekende bijdragen die de Commissie in 2000 heeft opgevraagd, bedragen € 50.441(000). Hoewel zij niet werden geïndexeerd, stijgen zij in verhouding tot het vorige boekjaar met 14%. Deze stijging volgt hoofdzakelijk uit een nieuwe toename van de bijdragen betaald door de ICB's, berekend op grond van de waarde van de beheerde activa en van het bedrag der uitstaande effecten.

Aanwending (artikel 28)

Het koninklijk besluit van 8 december 1997 bevat een overgangsregeling met een looptijd van drie jaar waarin een deel van de werkingskosten van de Commissie werd gefinancierd door afname van haar vóór 1997 gevormde eigen reserves. Die afname bedroeg respectievelijk € 3.247(000), € 2.169(000) en € 1.078(000) voor de jaren 1998, 1999 en 2000.

Andere inkomsten

De financiële opbrengsten worden uitsluitend gevormd door inkomsten uit geldbeleggingen.

De post «Recuperatie van kosten» betreft in hoofdzaak ontvangsten bestemd om het secretariaat van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen te financieren dat door de Commissie wordt waargenomen.

Aanwending van voorzieningen

De voorziening voor het overgangsplan werd aangewend ad € 582(000).

Deze kosten vertegenwoordigen:

Vervroegd pensioen en non-activiteit: € 415(000)

Vorming en upgrading personeelsleden: € 167(000)

Terugbetaling (artikel 25)

Het overschot van de geïnde bedragen voor de werkingskosten wordt terugbetaald overeenkomstig artikel 25. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de opgevraagde bijdragen, de terugbetalingen die dienen te gebeuren in 2001 en de netto-bijdragen, met *in fine* de kost van de financiering van de Commissie voor het jaar 2000.

Bedragen in 000 euro

		2000		1999	
		Bijdragen	Terug storting	Netto-bijdragen	Netto-bijdragen
Art. 2	Kredietinstellingen	11.852	6.564	5.288	6.252
Art. 3	Beleggingsondernemingen	1.475	817	658	777
Art. 4	Wisselkantoren	155		155	155
Art. 5 tem 14	Uitgiften en noteringen	2.281		2.281	2.446
Art. 15 en 16	ICB's	30.805	17.059	13.746	14.666
Art. 21	Noteringen (B)	2.665	1.476	1.189	1.400
Art. 22	Noteringen (Buitenland)	244	135	109	116
Art. 23	Portefeuillemaatschappijen	258		258	258
Art. 18, 19, 20 & 24	Andere bijdragen	491		491	504
	Bijdragen met betrekking tot andere boekjaren	215		215	0
		50.441	26.051	24.390	26.574

6.3.3. Staat van activa en passiva

Bedragen in 000 euro			Bedragen in 000 euro		
Activa	1999	2000	Passiva	1999	2000
VASTE ACTIVA	637	527	EIGEN VERMOGEN	8.312	6.408
III. Materiële vaste activa	637	527	I. Patrimonium	637	527
B. Installaties, machines en uitrusting	501	344	IV. Reserves	4.957	4.957
C. Meubilair en rollend materiaal	95	103	A. Algemene begrotingsreserve		
E. Overige materiële vaste activa	41	80	art. 27 KB 8/12/1997	1.239	1.239
			B. Liquiditeitsbehoeften	3.718	3.718
VLOTTENDE ACTIVA	33.315	37.342	VII. Voorzieningen	2.718	924
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar			A. Overgangsplan	2.197	403
A. Vorderingen op gecontroleerde ondernemingen	481	321	B. Informatica	521	521
B. Overige vorderingen	495	519	SCHULDEN	23.444	32.127
VIII. Geldbeleggingen	29.500	26.000	VIII. Schulden op meer dan één jaar		
IX. Liquide middelen	2.839	10.502	Schulden mbt		
			het overgangsplan	-	518
X. Overlopende rekeningen	1.279	1.492	IX. Schulden op ten hoogste één jaar	23.444	31.609
			A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen		
			Te verminderen bijdragen	1.079	-
			Schulden mbt het overgangsplan	-	694
			B. Leveranciers	355	578
			C. Schulden mbt belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	4.055	4.201
			D. Overige schulden	69	85
			E. Te verrichten terugbetalingen	17.886	26.051
			X. Overlopende rekeningen	3.475	826
TOTAAL DER ACTIVA	35.231	39.361	TOTAAL DER PASSIVA	35.231	39.361

Commentaar

Activa

Evolutie van de posten «materiële vaste activa» (bedragen in 000 euro):

	31.12.1999	Aankopen	Afschrijvingen	31.12.2000
Installaties, machines en uitrusting	501	223	380	344
Meubilair en rollend materiaal	95	55	47	103
Overige materiële vaste activa	41	84	45	80

De vorderingen op gecontroleerde instellingen betreffen de bijdragen die verschuldigd zijn aan de Commissie maar nog niet vereffend werden.

De overige vorderingen zijn voornamelijk de vooruitbetaalde wedden.

Overeenkomstig de circulaire over de toepassing van het koninklijk besluit van 15 juli 1997, geschieden de geldbeleggingen op de interbankenmarkt via de Thesaurie van het Ministerie van Financiën.

Op de actiefwachtrekeningen worden de bijdragen geboekt die aan de Commissie verschuldigd zijn voor het onderzoek van dossiers met betrekking tot de financiële markten en die op 31 december nog niet waren opgevraagd.

Passiva

Het eigen vermogen van de Commissie wordt gevormd door een patrimonium dat overeenstemt met de nettoboekwaarde van de vaste activa, reserves en voorzieningen.

De voorziening voor het overgangsplan werd in 2000 aangewend ad € 582 (000) (zie hoger).

Bovendien is, met uitzondering van een bedrag van € 403 (000) voor de financiering van de toekomstige omscholing van bepaalde personeelsleden, het saldo van de voorziening, te weten € 1.212 (000), opgenomen in respectievelijk de post «Schulden op meer dan één jaar» voor € 518 (000) en de post «Schulden op minder dan één jaar» voor € 694 (000). Deze schulden vertegenwoordigen de kost gespreid over de jaren 2001 tot 2004, met betrekking tot de personeelsleden die op non-actief zijn gesteld in het kader van het overgangsplan.

De passiefwachtrekeningen bevatten de aan het boekjaar toegerekende kosten die nog niet aan de Commissie zijn gefactureerd.

Aanpassingscoëfficiënt van de bijdragen

Overeenkomstig artikel 1 en 34 van het koninklijk besluit van 8 december 1997 met betrekking tot de dekking van de werkingskosten van de Commissie, kan de Commissie de bedragen ter dekking van de werkingskosten jaarlijks aanpassen in functie van de evolutie van de personeelskosten en van het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de overige kosten. Na goedkeuring van de uitgavenbegroting voor het jaar 2001 en kennisname van de te verwachten bijdragen, heeft de Commissie geoordeeld dat, zoals in 2000, het bedrag voor de dekking van de werkingskosten niet behoefde te worden aangepast.

Verslag van de bedrijfsrevisor

Inleiding

Overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen, en meer bepaald artikel 24 van het Inrichtingsreglement van de Commissie van 27 januari 1998, brengen wij u verslag uit over de uitvoering van de controle-opdracht die ons werd toevertrouwd.

Wij hebben de controle uitgevoerd van twee documenten, opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de Commissie, over het boekjaar afgesloten per 31.12.2000. Het eerste document betreft een situatie van de activa en passiva waarvan het totaal 39.360.903 euro bedraagt. Het tweede document is een staat van de werkingskosten en hun dekking waarvan het totaal 28.101.000 euro bedraagt.

Toelichtende paragraaf

De waarderingsregels, aangenomen door de Commissie, zijn gebaseerd op een 'accrual basis' boekhouding met uitzondering van die gevallen waarvoor de reglementering op de dekking van de werkingsuitgaven stelt dat een 'cash basis' boekhouding moet toegepast worden..

De Commissie geeft nader commentaar hieromtrent in haar jaarlijks verslag.

Verklaring zonder voorbehoud met toelichtende paragraaf

Onze controles werden verricht overeenkomstig de normen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Deze beroepsnormen eisen dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de rekeningen geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

Overeenkomstig deze normen hebben wij rekening gehouden met de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de Commissie, alsook met de procedures van interne controle. De verantwoordelijken hebben onze vragen naar opheldering of inlichtingen duidelijk beantwoord. Wij hebben op basis van steekproeven de verantwoording onderzocht van de bedragen opgenomen in de rekeningen. Wij hebben de gegrondheid van de waarderingsregels en de betekenisvolle boekhoudkundige ramingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat deze werkzaamheden een redelijke basis vormen voor het uitbrengen van ons oordeel.

Naar ons oordeel, geeft de staat van de werkingskosten en hun dekking, afgesloten op 31.12.2000 een juist beeld van de bewegingen van het boekjaar in het kader van de waarderingsregels aangenomen door de Commissie. De situatie van de activa en passiva, geeft, in de context van de hogervermelde verklarende paragraaf, een getrouw beeld van het vermogen van de Commissie op 31.12.2000.

A. KILESSE
Bedrijfsrevisor
25 juni 2001